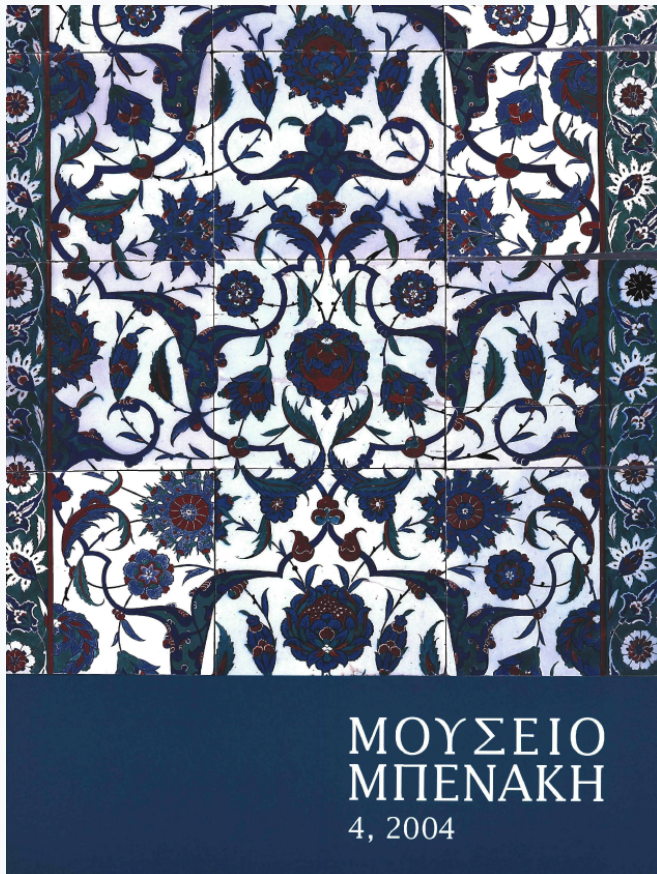

Μουσείο Μπενάκη

Τόμ. 4 (2004)

Εκθέσεις - Εκδηλώσεις - Εκδοτική δραστηριότητα
/ Απολογισμός τμημάτων / Οικοδομικές εργασίες /
Δωρητές 2004 / Το Μουσείο Μπενάκη / Οδηγίες για
τη σύνταξη και την υποβολή μελετών στο
περιοδικό

Μουσείο Μπενάκη Μουσείο Μπενάκη

Copyright © 2018, Μουσείο Μπενάκη Μουσείο Μπενάκη

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Μουσείο Μπενάκη Μ. Μ. (2018). Εκθέσεις - Εκδηλώσεις - Εκδοτική δραστηριότητα / Απολογισμός τμημάτων / Οικοδομικές εργασίες / Δωρητές 2004 / Το Μουσείο Μπενάκη / Οδηγίες για τη σύνταξη και την υποβολή μελετών στο περιοδικό. *Μουσείο Μπενάκη*, 4, 177-224. ανακτήθηκε από <https://ejournals.epublishing.ekt.gr/index.php/benaki/article/view/18252>

Άποψη του αιθρίου στο Νέο Μουσείο Μπενάκη-Πειραιώς 138 το βράδυ των εγκαινίων της έκθεσης *Ομοιότητα Περίπου*. Εκδοχές ενός πορτρέτου του Αντώνη Μπενάκη (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

Α. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

□ *Γιάννης Α. Παπαϊωάννου.*

Ο συνθέτης - Ο δάσκαλος. Αναζήτηση και πρωτοπορία Κτίριο οδού Κουμπάρη (26 Ιανουαρίου - 1 Μαρτίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Ιστορικών Αρχείων.

Χορηγία: Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχαηλίου, Μουσικός Οίκος Φίλιππος Νάκας.

Η έκθεση παρουσίασε το έργο του Γιάννη Α. Πα-

παϊωάννου (1910-1989), ενός από τους σημαντικότερους Έλληνες συνθέτες του 20ού αιώνα. Το υλικό που εκτέθηκε προέρχεται από το αρχείο του συνθέτη, το οποίο δωρήθηκε στο Μουσείο Μπενάκη από τη σύζυγό του Ειρήνη, έναν χρόνο μετά τον θάνατό του. Κατά τη διάρκεια της έκθεσης παίζονταν αποσπάσματα έργων του, ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκαν μεμονωμένες μουσικές εκδηλώσεις, υπό την επιμέλεια του Θεόδωρου Αντωνίου και τη συμμετοχή της σολίστ

Αλεξάνδρας Παπαστεφάνου.

Κατάλογος: Γιάννης Α. Παπαϊωάννου. *Ο συνθέτης - Ο δάσκαλος. Αναζήτηση και πρωτοπορία* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-8347-11-4).

□ *Σοφία Βάρη*

Κτίριο οδού Κουμπάρη (15 Μαρτίου - 2 Μαΐου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη.

Χορηγία: Vodafone-Πάναφον ΑΕΕΤ.

Η έκθεση, ενταγμένη στο πλαίσιο ενός ευρύτερου προγράμματος με στόχο τη σταδιακή παρουσίαση του έργου Ελλήνων καλλιτεχνών που ζουν και εργάζονται στο εξωτερικό, αφιερώθηκε στη σύγχρονη γλυπτική και ζωγράφο Σοφία Βάρη. Ήταν ένα πανόραμα των πιο πρόσφατων αναζητήσεων της καλλιτέχνιδας που περιλάμβανε έργα γλυπτικής μικρών και μεγάλων διαστάσεων, ζωγραφικής –λάδια, ακουαρέλες, κολλάζ, μικτές τεχνικές–, δημιουργίες σε χαρτί και μουσαμά, καθώς και κοσμήματα από ασήμι, χρυσό, έβενο και ημιπολύτιμους λίθους. Στην είσοδο του μουσείου εκτίθεται το μνημειώδες γλυπτό της «*Plénitude de l'air*».

Έκδοση: *Σοφία Βάρη* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Αδάμ/ Πέργαμος, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-8347-12-2).

□ *Αλέκος Φασιανός. Άθλος - Μύθος - Έρως*

Κτίριο οδού Κουμπάρη (12 Μαΐου - 27 Ιουνίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη.

Στην έκθεση παρουσιάστηκε ένας μεγάλος πίνακας σαν τοιχογραφία της Αθήνας και 30 από τα καλύτερα έργα του Αλέκου Φασιανού μαζί με άλλες δημιουργίες του: χαρταετοί, σμήνη χάλκινων πουλιών που κρέμονται από την οροφή, ανεμοδείκτες και παγκάκια.

□ *Σμύρνη: η πόλη που ταξίδευε στον ουρανό*

Κτίριο οδού Πειραιώς (19-20 Μαΐου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Ελληνικό Χορόδραμα.

Χορηγία: Τράπεζα Αττικής, Τεχνική Εταιρεία ΤΕΡΝΑ.

Πρόκειται για την πραγματοποίηση δύο παραστάσεων του Ελληνικού Χοροδράματος στο νέο κτίριο του Μουσείου Μπενάκη. Τη μουσική για το έργο έγραψε ο συνθέτης Φίλιππος Τσαλαχούρης, εμπνευσμένος από το μυθιστόρημα του Κοσμά Πολίτη *Στον Χατζηφράγκο*, ενώ το σκηνικό και τα κοστούμια σχεδίασε ο Αλέκος Φασιανός.

□ *Περίπλους. 12 Φωτογράφοι του Μάγκνουμ στη Σύγχρονη Ελλάδα*

Κτίριο οδού Πειραιώς (15 Ιουνίου - 31 Αυγούστου 2004).
Διοργάνωση: Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα σε συνεργασία με το Πρακτορείο Magnum Photos.

Πρόκειται για μια πρωτότυπη και εντυπωσιακή φωτογραφική διαδρομή, που απεικονίζει τη σύγχρονη Ελλάδα, όπως την αιχμαλώτισε ο φακός και η φαντασία 12 διεθνούς φήμης φωτογράφων, οι οποίοι περιέτρεξαν την Ελλάδα στα χνάρια του ιστορικού-γεωγράφου του 2ου αι. μ.Χ. Πausanία. Κάθε φωτογράφος επέλεξε το θέμα του και όρισε την προσωπική διαδρομή του. Η φωτογράφιση πραγματοποιήθηκε όταν, με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 2004, ο Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα ανέθεσε στο διάσημο φωτογραφικό πρακτορείο Magnum Photos να ετοιμάσει ένα πορτραίτο της σύγχρονης Ελλάδας.

Κατάλογος: *Περίπλους. 12 Φωτογράφοι του Μάγκνουμ στη Σύγχρονη Ελλάδα* (εκδ. Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Magnum Photos, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-8276-14-4).

□ *Πτυχώσεις. Από το αρχαίο ελληνικό ένδυμα στη μόδα του 21ου αιώνα*

Κτίριο οδού Πειραιώς (22 Ιουνίου - 17 Οκτωβρίου 2004).

Διοργάνωση: Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα, Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα.

Επιμέλεια έκθεσης: Ιωάννα Παπαντωνίου, Βασίλης Ζηδιανάκης.

Σχεδιασμός έκθεσης: Σταμάτης Ζάννος.

Η πρώτη μεγάλη διεθνής έκθεση μόδας στην Ελλάδα που απετέλεσε μια μοναδική ευκαιρία της προβολής της αισθητικής ποιότητας και της πλαστικότητας των πτυχωτών ενδυμάτων, τόσο μέσα από επιλεγμένα αρχαία ελληνικά αγάλματα, όσο και μέσα από τοπικές ενδυμασίες απ' όλο τον κόσμο, δημιουργίες υψηλής ραπτικής και prêt-à-porter σύγχρονων σχεδιαστών. Ιδιαιτέρη θέση κατείχε το έργο του Mariano Fortuny, της Madeleine Vionnet και του Issey Miyake, σχεδιαστών που συνέβαλλαν στην ανάδειξη του ρόλου και της ποιότητας των πτυχώσεων.

Άποψη της έκθεσης στο Νέο Μουσείο Μπενάκη-Πειραιώς 138 *Πτυχώσεις*. Από το αρχαίο ελληνικό ένδυμα στη μόδα του 21ου αιώνα (φωτ.: Α. Κουργιαντάκης).

Κατάλογος: *Πτυχώσεις*. Από το αρχαίο ελληνικό ένδυμα στη μόδα του 21ου αιώνα (εκδ. Πελοποννησιακό Λαογραφικό Ίδρυμα – Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-8276-18-7).

□ Αυστραλία: *Our Place - Indigenous Australia now* Κτίριο οδού Πειραιώς (1 Ιουλίου - 31 Αυγούστου 2004). Διοργάνωση: Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα, Powerhouse Museum και Museum Victoria.

Μία έκθεση από τη Νέα Νότια Ουαλία και Βικτόρια σε ανταπόδοση της έκθεσης αρχαιοτήτων που έδωσε η Ελλάδα για τους Ολυμπιακούς Αγώνες του Σίδνεϊ. Παρουσιάστηκαν έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, καθώς και αντικείμενα που έχουν σχέση με τη ζωή, την τέχνη και τις παραδόσεις του αυτόχθονος πληθυσμού της Αυστραλίας.

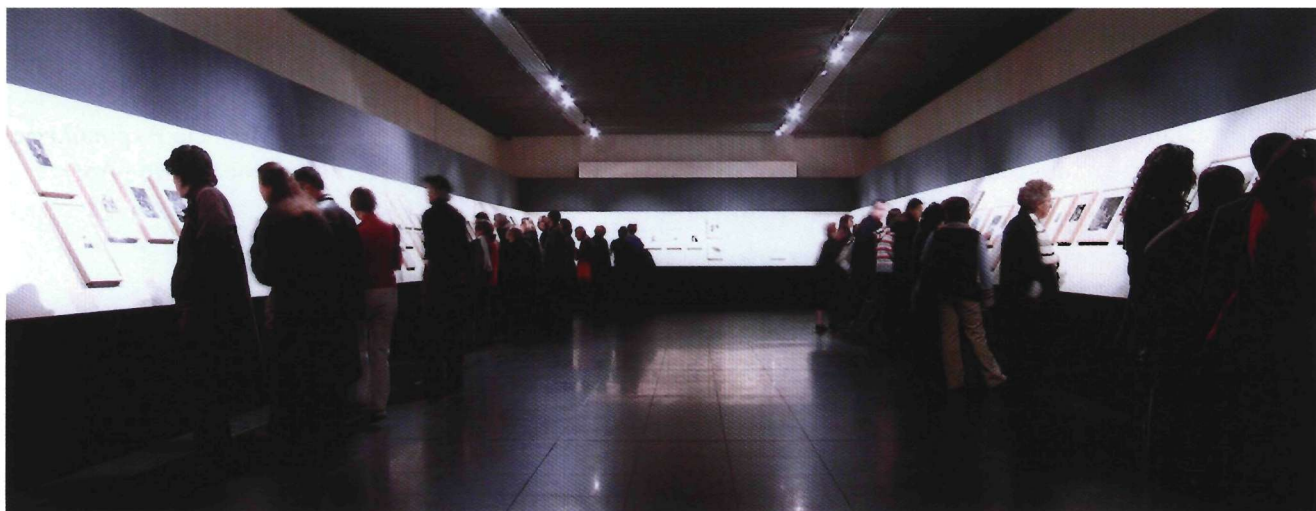
Κατάλογος: *Ο τόπος μας: Η Αυστραλία των Αυτοχθόνων σήμερα* (επιμ. St. Miller, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 1-86317-108-8).

□ Προσκύνημα στο Σινά. Θησαυροί από την Ιερά Μονή της Αγίας Αικατερίνης Κτίριο οδού Κουμπάρη (20 Ιουλίου - 26 Σεπτεμβρίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη
Χορηγία: Ίδρυμα Σαμούρκα.

Έκθεση με 41 έργα, εικόνες και χειρόγραφα, από τη Μονή της Αγίας Αικατερίνης του Σινά, τα οποία είχαν εκτεθεί στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης, στην έκθεση *Byzantium: Faith and Power 1261-1557* την άνοιξη. Η παρουσίαση των έργων στην Αθήνα αποτέλεσε ένα ακόμη βήμα στη στενή συνεργασία του Μουσείου Μπενάκη με το Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης και τη Μονή της Αγίας Αικατερίνης. Τα έργα καλύπτουν μια πολύ σημαντική περίοδο για την ιστορία της μονής, από τον όψιμο 12ο έως τον 15ο αιώνα.

Κατάλογος: *Προσκύνημα στο Σινά. Θησαυροί από την Ιερά Μονή της Αγίας Αικατερίνης* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-8347-15-7).

Άποψη της έκθεσης *Ρέμπραντ*. Χαρακτικά από το Μουσείο *Rembrandthuis* του Άμστερνταμ στο Κεντρικό Κτίριο του Μουσείου Μπενάκη (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

□ *Πλανήτης Ποδόσφαιρο*

Κτίριο οδού Πειραιώς (6-31 Οκτωβρίου 2004).

Διοργάνωση: Πρακτορείο Magnum Photos, Ινστιτούτο Goethe, σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Φωτογραφίας και το Μουσείο Μπενάκη, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού.

Πενήντα διακεκριμένοι φωτογράφοι του πρακτορείου Magnum Photos παρουσίασαν εικόνες που σχετίζονται με το δημοφιλέστερο σπορ του ποδοσφαίρου από τα ταξίδια τους ανά τον κόσμο. Οι φωτογραφίες της έκθεσης τεκμηριώνουν το ποδόσφαιρο ως αναπόσπαστο κομμάτι της παγκόσμιας καθημερινής κουλτούρας και μας ταξιδεύουν σε όλο τον πλανήτη, σε όλους τους λαούς που μιλούν την ίδια γλώσσα, την παγκόσμια γλώσσα του ποδοσφαίρου.

□ *Ρέμπραντ*. Χαρακτικά από το Μουσείο *Rembrandthuis* του Άμστερνταμ

Κτίριο οδού Κουμπάρη (20 Οκτωβρίου - 12 Δεκεμβρίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Μουσείο *Rembrandthuis*.

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν 94 χαρακτικά, ορισμένα από τα οποία αποτελούν μοναδικές εκτυπώσεις του σπουδαίου Ολλανδού καλλιτέχνη. Τα έργα είναι αντιπροσωπευτικά της μεγάλης ποικιλίας των εικονογραφικών θεμάτων που πραγματεύτηκε ο Ρέμπραντ:

αυτοπροσωπογραφίες, επεισόδια από την Παλαιά και την Καινή Διαθήκη, αλληγορικά θέματα, εικονογραφήσεις βιβλίων, κυνηγετικές και πολεμικές σκηνές, νεκρές φύσεις, γυμνά, τοπία, πορτραίτα, σπουδές. Η παρουσίαση των καλύτερων χαρακτικών του Ρέμπραντ –γνωστού κυρίως για τις ελαιογραφίες του– προσέφερε στο ελληνικό κοινό τη μοναδική ευκαιρία να γνωρίσει μια πολύ σημαντική και δημιουργική πλευρά της πλούσιας καλλιτεχνικής του παραγωγής.

Κατάλογος: E. Ornstein-van Slooten – M. Holtrop, *Ρέμπραντ*. Κατάλογος χαρακτικών του Μουσείου *Rembrandthuis* (Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-8347-19-X).

□ *ΑΦΙΕΡΩΜΑ* Αντώνης Μπενάκης (1873-1954)

Κτίριο οδού Πειραιώς (29 Νοεμβρίου 2004 - 30 Ιανουαρίου 2005).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη.

Το 2004 συμπληρώθηκαν 50 χρόνια από τον θάνατο του Αντώνη Μπενάκη (1873-1954). Το Μουσείο Μπενάκη, θέλοντας να τιμήσει τη μνήμη του ιδρυτή του και να αναδείξει τη σημασία της πολύπλευρης προσφοράς του, οργάνωσε σειρά εκδηλώσεων, με τις οποίες εγκαινιάστηκε το Κτίριο της οδού Πειραιώς.

□ *Ομοιότητα Περίπου*. Εκδοχές ενός πορτρέτου του Αντώνη Μπενάκη

Κτίριο οδού Πειραιώς (2 Δεκεμβρίου 2004 - 30 Ιανουαρίου 2005).

Η έκθεση αποτελεί προσφορά τιμής μιας πλειάδας Ελλήνων εικαστικών στον ιδρυτή του Μουσείου Μπενάκη, ενώ παράλληλα διερευνά το ζήτημα της αναπαράστασης της ανθρώπινης μορφής. Η ιδιαιτερότητα της έκθεσης έγκειται στο ότι πρόκειται για μια σπάνια εκθεσιακή ευκαιρία, όπου Έλληνες καλλιτέχνες διαφορετικών γενεών και καλλιτεχνικών τάσεων συνυπάρχουν σε ένα σύνολο. Η έκθεση πραγματοποιείται στο πλαίσιο του αφιερώματος του μουσείου στον Αντώνη Μπενάκη.

Κατάλογος: *Ομοιότητα Περίπου. Εκδοχές ενός Πορτρέτου του Αντώνη Μπενάκη* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη - εκδ. Πατάκη, επιμ. Θ. Μουτσόπουλος, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN: 960-16-1411-7).

□ *Ομοιότητα Εντελώς. Φωτογραφίες από τη ζωή του Αντώνη Μπενάκη*

Κτίριο οδού Πειραιώς (2 Δεκεμβρίου 2004 - 30 Ιανουαρίου 2005).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη.

Εξήντα φωτογραφίες μεταφέρουν τον επισκέπτη στα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ού αιώνα, φωτίζοντας στιγμές από τη ζωή και το έργο του Αντώνη Μπενάκη. Το φωτογραφικό υλικό προέρχεται από τα αρχεία του Μουσείου Μπενάκη. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του αφιερώματος του μουσείου στον Αντώνη Μπενάκη.

□ *ΔΙΔΥΜΕΣ ΜΟΥΣΕΣ 2004*

Κτίριο οδού Πειραιώς (1 Δεκεμβρίου 2004 - 17 Ιανουαρίου 2005).

Διοργάνωση: Δήμος του Τορίνο της Ιταλίας σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς.

Η έκθεση παρουσιάστηκε στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης Cultura 2000. Νέοι καλλιτέχνες επέλεξαν εκθέματα από γνωστά μουσεία ευρωπαϊκών πόλεων, εμπνεόμενοι από αυτά.

□ *Η Ζωοφόρος του Παρθενώνα*

Κτίριο οδού Πειραιώς (7 Δεκεμβρίου 2004 - 30 Ιανουαρίου 2005).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη.

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε με αφορμή την έκδοση *Η Ζωοφόρος του Παρθενώνα* των Άγγελου Δε-

ληβορριά και Σωκράτη Μαυρομάτη που παρουσιάστηκε στις 7 Δεκεμβρίου 2004 στο Κτίριο της οδού Πειραιώς. Παρουσιάστηκε το σύνολο των δόμων της ζωοφόρου που βρίσκονται στο Μουσείο Ακροπόλεως, το Βρετανικό Μουσείο και το Μουσείο του Λούβρου, σε κλίμακα 1:5, καθώς και μια επιλογή δόμων σε φυσικό μέγεθος. Την έκθεση συμπλήρωσε προβολή ταινίας που αφορά τον καθαρισμό της Δυτικής Ζωοφόρου του Παρθενώνα με ακτίνες laser.

Έκδοση: Α. Δεληβορριάς - Σ. Μαυρομάτης, *Η ζωοφόρος του Παρθενώνα. Το πρόβλημα, η πρόκληση, η ερμηνεία* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη - Μέλισσα, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-204-260-5).

□ *Λεωνίδα Παπάζογλου. Φωτογραφικά πορτραίτα από την Καστοριά και την περιοχή της την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα*

Κτίριο οδού Πειραιώς (20 Δεκεμβρίου 2004 - 23 Ιανουαρίου 2005).

Διοργάνωση: Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης και Μουσείο Μπενάκη - Φωτογραφικά Αρχεία.

Με αφορμή τη συμπλήρωση 100 χρόνων από την έναρξη του Μακεδονικού Αγώνα, η έκθεση με σπάνιο και ανέκδοτο φωτογραφικό υλικό από τη συλλογή του Γιώργου Γκολομπία πρωτοπαρουσιάστηκε στο Μουσείο Φωτογραφίας της Θεσσαλονίκης. Περιλάμβανε έντεχνα σκηνοθετημένα φωτογραφικά πορτραίτα ενός άγνωστου Καστοριανού φωτογράφου, του Λεωνίδα Παπάζογλου. Οι φωτογραφίες, τραβηγμένες στην Καστοριά και την περιοχή της, την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα, αναδεικνύουν το πολυφυλετικό μωσαϊκό της Δυτικής Μακεδονίας των αρχών του 20ού αιώνα, προσφέροντας συγχρόνως πολύτιμες ιστορικές και λαογραφικές πληροφορίες.

Κατάλογος: *Λεωνίδα Παπάζογλου. Φωτογραφικά πορτραίτα από την Καστοριά και την περιοχή της την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα. Συλλογή Γιώργου Γκολομπία* (εκδ. Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης, επιμ. Κ. Αντωνιάδης - Γ. Γκολομπίας, Θεσσαλονίκη 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-88028-2-2).

□ *παραδείγματα - paradigmata*

Κτίριο οδού Πειραιώς (20 Δεκεμβρίου 2004 - 25 Ιανουαρίου 2005).

Διοργάνωση: Υπουργείο Πολιτισμού σε συνεργασία με την Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων. Συνεργα-

Άποψη της έκθεσης στο Νέο Μουσείο Μπενάκη-Πειραιώς 138 *Λεωνίδας Παπάζογλου. Φωτογραφικά πορτραίτα από την Καστοριά και την περιοχή της την περίοδο του Μακεδονικού Αγώνα* (φωτ.: Λ. Κουργιαντάκης).

ζόμενοι φορείς: Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Λάρισας, Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου, Δήμος Κερατέας, Επιστημονικό Τεχνικό Επιμελητήριο Κύπρου, Comune di Venezia - Politiche Giovanili, Fondazione Adriano Olivetti, ANFFAS.

Η έκθεση αφορά την παρουσίαση της επίσημης ελληνικής συμμετοχής στην 9η Διεθνής Έκθεση Αρχιτε-

κτονικής, στη Biennale της Βενετίας (12 Σεπτεμβρίου - 7 Νοεμβρίου 2004). Η εγκατάσταση παρουσίασε τα αποτελέσματα μιας σειράς εργαστηρίων που οργανώθηκαν το καλοκαίρι του 2004 από ομάδα αρχιτεκτόνων και εικαστικών (Αριστέιδης Χάρης, Χαρίκλεια Χάρη, Φίλιππος Ωραιόπουλος και Ζάφος Ξαγοράρης).

B. ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ ΕΚΤΟΣ ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΤΟΥ ΙΔΡΥΜΑΤΟΣ

□ *Δημήτρης Χαρισιάδης. Από την πρόβα στο χειροκρότημα, Επίδαυρος 1954-1966*
Θεσσαλονίκη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας (20 Φεβρουαρίου - 13 Μαρτίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Φωτογραφικά Αρχεία, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας, Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης.

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο της 16ης Φωτογραφικής Συγκυρίας, που είχε θέμα «Επινοήσεις και Μαρτυρίες: Φωτογραφία και Αφήγηση». Περιλάμβανε 59 φωτογραφίες που αφηγούνται την προετοιμασία μιας παράστασης από τον σχεδιασμό των σκηνικών μέχρι την πραγματοποίησή της. Ο Δημήτρης Χαρισιάδης, ως επίσημος φωτογράφος του Εθνικού Θεάτρου, απαθανάτισε το Φεστιβάλ Επίδαυρου στο διάστημα 1954-1966.

□ *Images de la spiritualité grecque - Icônes de la collection Rena Andreadis*

Γενεύη, Musée d'art et d'histoire (26 Φεβρουαρίου - 30 Μαΐου 2004).

Διοργάνωση: Musée d'art et d'histoire, Μουσείο Μπενάκη.

Στην έκθεση παρουσιάστηκαν 35 εικόνες της συλλογής της Ρένας Ανδρεάδη και τρεις εικόνες του Μουσείου Μπενάκη, δωρεά της Ρ. Ανδρεάδη, που χρονολογούνται από τον 14ο έως τον 18ο αιώνα.

Κατάλογος: *Images de la spiritualité grecque - Icônes de la collection Rena Andreadis* (εκδ. Skira, Μιλάνο 2004, έκδοση: γαλλική, ISBN 88-8491-852-9).

□ *Γιώργος Μανροΐδης. «Ένα γίνεσθαι κεραυνοβόλου καταφάσεως»*

Παλαιά Λευκωσία, Αίθουσα Περιοδικών Εκθέσεων του Πολιτιστικού Ιδρύματος Τραπέζης Κύπρου (18 Φεβρουαρίου - 31 Μαρτίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου.

Ιστορικό Αρχείο – Μουσείο Ύδρας, Ύδρα (24 Ιουλίου - 29 Οκτωβρίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη, Ιστορικό Αρχείο – Μουσείο Ύδρας.

Σκοπός της έκθεσης ήταν να τιμήσει έναν από τους σημαντικότερους καλλιτέχνες του 20ού αιώνα. Περιλάμβανε περίπου 70 έργα από όλες τις περιόδους της καλλιτεχνικής δημιουργίας του Γιώργου Μαυροΐδη.

Κατάλογος: *Γιώργος Μαυροΐδης. Κείμενα για τη ζωή και το έργο του* (εκδ. Πολιτιστικό Ίδρυμα Τραπέζης Κύπρου, Λευκωσία 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 9963-42-838-X).

□ *Γιάννης Α. Παπαϊωάννου.*

Ο συνθέτης - Ο δάσκαλος. Αναζήτηση και πρωτοπορία Καβάλα, Μέγαρο της Παλαιάς Δημοτικής Βιβλιοθήκης (25 Ιουλίου - 6 Αυγούστου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Ιστορικά Αρχεία, Δήμος Καβάλας, Δημοτικό Ωδείο Καβάλας.

Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο του 5ου Διεθνούς Φεστιβάλ Κλασικής Μουσικής Δήμου Καβάλας «Γ. Α. Παπαϊωάννου», παρουσιάζοντας το έργο του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου (1910-1989), ενός από τους σημαντικότερους έλληνες συνθέτες του 20ού αιώνα.

Κατάλογος: *Γιάννης Α. Παπαϊωάννου. Ο συνθέτης - Ο δάσκαλος. Αναζήτηση και πρωτοπορία* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-8347-11-4).

□ *Χαίρε κεχαριτωμένη.*

Εικόνες από τη Συλλογή Βελιμέζη

Τήνος, Ίδρυμα Τηνιακού Πολιτισμού (8 Μαΐου - 29 Αυγούστου 2004).

Διοργάνωση: Ίδρυμα Τηνιακού Πολιτισμού, Μουσείο Μπενάκη.

Περιοδούμενη έκθεση με εικόνες της μεταβυζαντινής τέχνης από την ιδιωτική συλλογή του Αιμίλιου Βελιμέζη.

□ *Δημήτρης Χαρισιάδης. Από την πρόβα στο χειροκρότημα, Επίδανρος 1954-1966*

Θεσσαλονίκη, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας (20 Φεβρουαρίου - 13 Μαρτίου 2004), Επίδανρος, Αρχαιολογικός Χώρος - Κέντρο Πληροφόρησης ΕΣΜΕ (17 Ιουνίου - 28 Αυγούστου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων σε συνεργασία με τον Δήμο Ασκληπείου.

Η έκθεση παρουσιάστηκε στο πλαίσιο της 16ης Φωτογραφικής Συγκυρίας, που διοργανώνεται κάθε Φεβρουάριο από το Μουσείο Φωτογραφίας Θεσσαλονίκης. Περιλάμβανε 59 φωτογραφίες που αφηγούνται τη θεατρική διαδικασία, την προετοιμασία μίας παράστασης από τον σχεδιασμό των σκηνικών μέχρι την πραγματοποίησή της.

□ *«Ον λογικό και άλογο – against the wind»*

Αθήνα, Κέντρο Τεχνών Δήμου Αθηναίων - Πάρκο Ελευθερίας (19 Απριλίου - 15 Μαΐου 2004).

Διοργάνωση: Αρχιτεκτονοφιλία υπό την αιγίδα της Ελληνικής Ομοσπονδίας Ιππασίας και του Πολιτισμικού Οργανισμού του Δήμου Αθηναίων.

Η έκθεση παρουσίασε τα ευρωπαϊκά και τα ελληνικά παιχνίδια-άλογα της λαϊκής και της αστικής κοινωνίας, από την αρχαιότητα έως και τη δεκαετία του 1960.

□ *Νίκος Οικονομόπουλος «La mia Grecia»*

Καλαβρία, Κοριλιάνο, Museo Castello Ducale (26 Ιουνίου - 31 Αυγούστου 2004).

Διοργάνωση: Φεστιβάλ Corigliano Calabro Fotografia 2004 σε συνεργασία με Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων.

Η έκθεση παρουσιάστηκε στο πλαίσιο του φεστιβάλ Corigliano Calabro Fotografia 2004 στην ομώνυμη πόλη της Ιταλίας. Περιλάμβανε 50 μαυρόασπρες φωτογραφίες από την Ελλάδα, επιλογή από τη συνολική δουλειά του δημιουργού, την οποία έχει δωρίσει στα Φωτογραφικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη.

□ *Κώστας Μπαλάφας.*

Φωτογραφικές Μνήμες από τη Σύγχρονη Ελλάδα

Αθήνα, Κέντρο Εικαστικών Τεχνών Γ. Καρύδη (10-28 Μαΐου 2004), Ιωάννινα, Δημοτική Πινακοθήκη (17 Ιουνίου - 31 Αυγούστου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων σε συνεργασία με τον Δήμο Ιωαννίνων.

Στις 80 φωτογραφίες της έκθεσης, σε τόνους του άσπρου και του μαύρου, παρουσιάστηκαν μαρτυρίες

για την ιστορία και την κοινωνία της Ελλάδας, από τα χρόνια της Αντίστασης έως τις μέρες μας, με πρωταγωνιστές τους κατοίκους των απομακρυσμένων χωριών της Ηπείρου οι οποίοι κάτω από αντίξοες συνθήκες δίνουν τον σκληρό αγώνα της επιβίωσης.

Κατάλογος: *Κώστας Μπαλάφας. Φωτογραφικές Μνήμες από τη Σύγχρονη Ελλάδα* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, επιμ. Κώστας Μπαλάφας με τη συνεργασία του Νίκου Παναγιωτόπουλου, Αθήνα 2003, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-8452-99-6).

□ *Ανατολικά της Αττικής Φωτογραφίες 1930-1970*

Μαρκόπουλο Αττικής, Πολιτιστικό Κέντρο Δήμου Μαρκοπούλου (29 Ιουλίου - 3 Οκτωβρίου 2004).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Φωτογραφικά Αρχεία, Δήμος Μαρκοπούλου - Πνευματικό Κέντρο, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανατολικής Αττικής.

Παρουσιάστηκε η καθαρότητα του αττικού τοπίου και τα αρχαιολογικά ευρήματα της μεσογείτικης γης από διάφορους φωτογράφους, οι οποίοι μας κληροδότησαν εικόνες αλλοτινής ομορφιάς για την κοντινή αλλά και απόμακρη Ανατολική Αττική.

Κατάλογος: *Ανατολικά της Αττικής Φωτογραφίες 1930-1970* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη - Φωτογραφικά Αρχεία, Δήμος Μαρκοπούλου, Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ανα-

τολικής Αττικής, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-85371-5-0).

□ *Το Άλογο Παιχνίδι*

Μαρκόπουλο Αττικής, Ολυμπιακό Κέντρο Ιππασίας (Αύγουστος - Οκτώβριος 2004).

Διοργάνωση: Ελληνική Ομοσπονδία Ιππασίας, Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας, Ολυμπιακό Κέντρο Ιππασίας Μαρκόπουλου, στο πλαίσιο των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας. Τεχνική επιμέλεια Αρχιτεκτονοφιλία.

Παρουσιάστηκαν παιχνίδια από τη συλλογή του Μουσείου Μπενάκη με θέμα το άλογο, με αφορμή τους Ολυμπιακούς Αγώνες.

□ *Ν. Χατζηκυριάκος-Γκίκα, 1922-1990*

Χανιά, Δημοτική Πινακοθήκη (20 Οκτωβρίου 2004 - 9 Ιανουαρίου 2005).

Διοργάνωση: Μουσείο Μπενάκη - Τμήμα Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα, Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων.

Παρουσιάστηκαν 51 έργα της Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα (λάδια, ακουαρέλες, γλυπτά και σχέδια), τα οποία καλύπτουν ολόκληρη την καλλιτεχνική πορεία του δημιουργού.

Γ. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΜΕ ΔΑΝΕΙΣΜΟ ΕΡΓΩΝ

□ *El Greco*. Λονδίνο, The National Gallery (11 Φεβρουαρίου - 24 Μαΐου 2004).

Διοργάνωση: National Gallery του Λονδίνου. Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Τέχνης.

□ *Η Ένωση των Επτανήσων με την Ελλάδα*. Εκπαιδευτήρια Ελληνογερμανική Αγωγή (Μάρτιος 2004).

Συμμετοχή του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων.

□ *Πλέοντας στο Αρχιπέλαγος. Από την Ενετοκρατία στον Αγώνα της Ανεξαρτησίας*. Νάξος, Πύργος Μπαζαίου (17 Ιουλίου - 12 Σεπτεμβρίου 2004).

Διοργάνωση: Πολιτιστικός μη Κερδοσκοπικός Οργανισμός ΑΙΩΝ, με την υποστήριξη του Υπουργείου Πολιτισμού και του Υπουργείου Αιγαίου. Συμμετοχή των

Τμημάτων Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής, Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης, Ζωγραφικής Χαρακτικών και Σχεδίων.

□ *Ελαίαις Εγκώμιον*. Αθήνα, Μέγαρον Ακαδημίας Αθηνών (16 Ιουνίου - 15 Οκτωβρίου 2004).

Διοργάνωση: Ακαδημία Αθηνών - Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας, με την υποστήριξη της Γενικής Γραμματείας Ολυμπιακών Αγώνων του Υπουργείου Πολιτισμού. Συμμετοχή των Τμημάτων Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Συλλογής, και Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας.

□ *Αυτοκρατορικοί θησαυροί από την Κίνα*. Αθήνα, Εθνική Πινακοθήκη - Μουσείο Αλέξανδρου Σούτζου (24 Μαΐου - 11 Οκτωβρίου 2004).

Διοργάνωση: Εθνική Πινακοθήκη

□ *Byzantium: Faith and Power 1261-1557 (Βυζάντιο: Πίστη και Εξουσία 1261-1557)*. Νέα Υόρκη, Μητροπολιτικό Μουσείο (23 Μαρτίου - 4 Ιουλίου 2004).

Διοργάνωση: Μητροπολιτικό Μουσείο Νέας Υόρκης. Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής.

□ *Ελληνικό Θέατρο Σκιών. Φιγούρες από φως και ιστορία*. Αθήνα, Γκάζι «Τεχνόπολις» (23 Μαρτίου - 9 Μαΐου 2004).

Διοργάνωση: Οργανισμός Προβολής Ελληνικού Πολιτισμού - Πολιτιστική Ολυμπιάδα και Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο. Συμμετοχή του Τμήματος Νεοελληνικής Τέχνης και Νεοελληνικού Πολιτισμού.

□ *Caccia nel Paradiso: arte di corte nell'Iran Safavide. 1501-1576 (Η αναζήτηση του Παραδείσου: Αυλική Τέχνη του Σαφαβιδικού Ιράν. 1501-1576)*. Μιλάνο, Poldi Pezzoli Museum (10 Μαρτίου - 27 Ιουνίου 2004).

Συμμετοχή του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής.

□ *Επτάνησα, 140 χρόνια από την Ένωση με την Ελλάδα*. Αθήνα, Βουλή των Ελλήνων, αίθουσα «Ελευθέριος Βενιζέλος» (10 Φεβρουαρίου - 30 Σεπτεμβρίου 2004).

Διοργάνωση: Η Βουλή των Ελλήνων. Συμμετοχή του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής, του Τμήματος Νεοελληνικής Τέχνης και Νεοελληνικού Πολιτισμού και του Τμήματος Ιστορικών Κειμηλίων.

□ *Χορός και θέατρο. Από τη Ντάνκαν στις νέες χορευτικές ομάδες*. Αθήνα, Κέντρο Τεχνών Δήμου Αθηναίων - Πάρκο Ελευθερίας (19 Ιανουαρίου - 15 Φεβρουαρίου 2004).

Διοργάνωση: Πανεπιστήμιο Αθηνών - Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, σε συνεργασία με τον Πολιτισμικό Οργανισμό του Δήμου Αθηναίων. Συμμετοχή του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης.

□ *Διδάσκοντας την τέχνη: Η Ιστορία της ΑΣΚΤ μέσα από το έργο των δασκάλων της 1840-1974*. Αθήνα, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών - Πειραιώς 256 (28 Ιουλίου - 31 Οκτωβρίου 2004).

Διοργάνωση: Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών. Συμμετοχή του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων.

□ *Ολυμπιακοί Αγώνες 1896*. Αθήνα, Γκάζι «Τεχνόπολις» (4 Αυγούστου - 28 Σεπτεμβρίου 2004).

Διοργάνωση: Δήμος Αθηναίων. Συμμετοχή του Τμήματος Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων.

□ *Ελληνικό και Διεθνές Ποδόσφαιρο*. Θεσσαλονίκη, Μουσείο Αθλητισμού (5 Αυγούστου 2004 - 2006).

Διοργάνωση: Μουσείο Αθλητισμού, Γενική Γραμματεία Ολυμπιακών Έργων, ΕΠΟ, UEFA, FIFA. Συμμετοχή του Τμήματος Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας.

□ *Πανελλήνια Έκθεση Μοντέλων Ελληνικών Παραδοσιακών Σκαφών*. Πειραιάς, Ναυτικό Μουσείο της Ελλάδας (8-30 Σεπτεμβρίου 2004).

Συμμετοχή του Τμήματος Φωτογραφικών Αρχείων.

□ *Γεύμα στο Τελλόγλειο*. Θεσσαλονίκη, Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών (14 Δεκεμβρίου 2004 - 14 Απριλίου 2005). Συμμετοχή του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων.

Δ. ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Στο Μουσείο Μπενάκη πραγματοποιήθηκαν σημαντικές εκδηλώσεις, όπως παρουσιάσεις βιβλίων και συνευτεύξεις τύπου. Επίσης, πραγματοποιήθηκαν τα εξής:

□ Στο κεντρικό κτίριο (Κουμπάρη 1):

– Διαλέξεις του Σωματείου «Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη», με θέματα που άπτονται των ενδιαφερόντων του μουσείου

– Τετάρτη 6 Οκτωβρίου: εκδήλωση με θέμα «*Συντή-*

ρηση της πολιτιστικής κληρονομιάς» που διοργανώθηκε από την τράπεζα BNP-Paribas, το Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών και το Μουσείο Μπενάκη. Μίλησαν οι Στέργιος Στασινόπουλος με θέμα «Αποκατάσταση του ξυλόγλυπτου διάκοσμου δύο αρχοντικών από τη Κοζάνη που χρονολογούνται στο 18ο αιώνα» και η Claire Constans από τις Βερσαλλίες με θέμα την αποκατάσταση τριών πινάκων που εκτίθενται στο ανάκτορο

– Τρίτη 23 Νοεμβρίου: ομιλία του καθηγητή κλασι-

κής αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης Εμμανουήλ Βουτυρά με τίτλο: «Ένα νέο απόκτημα του Μουσείου Μπενάκη: πορταίτο Αθηναίου φιλοσόφου;».

□ Στο κτίριο της οδού Πειραιώς 138:

– Παρασκευή 22 Οκτωβρίου: συναυλία ακριτικών τραγουδιών του Λάμπρου Λιάβα στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος AKRI-NET

– Δευτέρα 6 Δεκεμβρίου: αφιέρωμα στον ποιητή Τίτο Πατρίκιο που διοργανώθηκε από το Μουσείο Μπενάκη και το περιοδικό *λέξις*

– Στις 13, 17, 18 και 19 Δεκεμβρίου 2004 προβλήθηκε στο αμφιθέατρο του Νέου Κτιρίου του Μουσείου Μπενάκη το ντοκιμαντέρ «Για πέντε διαμερίσματα και ένα μαγαζί», παραγωγή του Μουσείου Μπενάκη. Αποδεικνύοντας την πολύπλευρη δραστηριοποίησή του στον χώρο της ελληνικής πολιτιστικής παραγωγής, το Μουσείο Μπενάκη χρηματοδότησε την παραγωγή αυτού του ντοκιμαντέρ για την αρχιτεκτονική και την κοινωνική εξέλιξη της Αθήνας όπως αυτή διακρίνεται μέσα από τις ελληνικές ταινίες. Στόχος του είναι η καταγραφή και η διάσωση σε ενιαίο έργο ενός ενδεικτικού μέρους από το σχετικό υλικό των ελληνικών κινηματογραφικών ταινιών μυθοπλασίας μεγάλου μήκους, προκειμένου να καταδειχθεί η μεταβολή του αθηναϊκού αστικού τοπίου από την πρώτη απεικόνιση της Αθήνας το 1924 έως σήμερα. Το αρχαικό υλικό είναι τόσο πλούσιο, ώστε μπορεί να αποτελέσει πηγή μελέτης της ελληνικής αρχιτεκτονικής –και κυρίως σε συνδυασμό με την εξέλιξη της ελληνικής κοινωνίας του 20ού αιώνα–, κάτι που έμεινε σχεδόν ανεκμετάλλευτο από

τους μελετητές όλα αυτά τα χρόνια. Το ντοκιμαντέρ κυκλοφόρησε σε DVD (αφηγητές: Μυρτώ Αλικάκη, Νίκος Καλογερόπουλος, Ξένια Καλογεροπούλου, Νίκος Ξανθόπουλος, σενάριο: Γιάννης Σκοπετέας – Δημήτρης Φιλίππιδης, σκηνοθεσία: Γιάννης Σκοπετέας, χορηγοί: Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου, ΕΡΤ).

Ε. ΑΥΤΟΝΟΜΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

□ DVD-Rom «Greece at the Benaki Museum» (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, έκδοση: αγγλική, ISBN 960-8347-10-6).

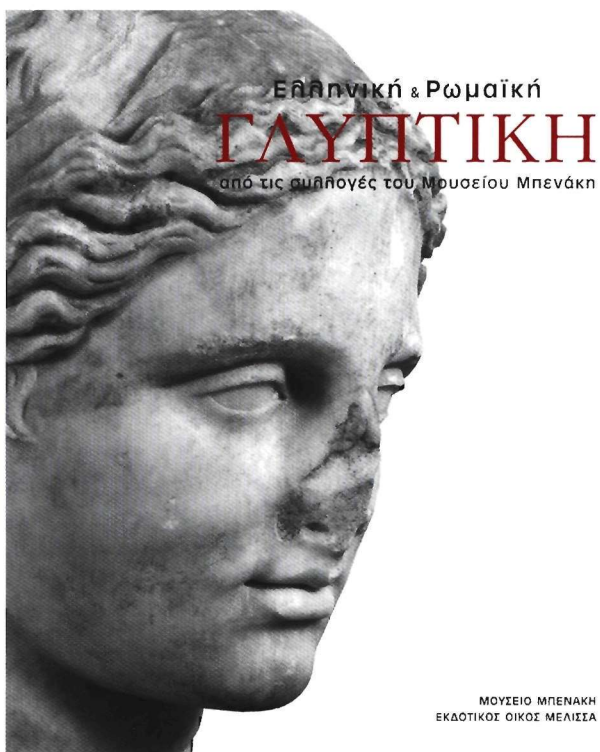
□ *Ημερολόγιο 2005* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Έναστρον, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-88336-3-9).

□ Ευ. Σουλογιάννης, *Αντώνης Εμμ. Μπενάκης, 1873-1954. Ο ευπατρίδης, ο διανοούμενος, ο ανθρωπιστής*

(εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Καστανιώτης, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-03-3756-X).

□ *Οδός Πειραιώς 138. Το νέο κτίριο του Μουσείου Μπενάκη* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη, κείμεν. Α. Δεληβορριάς, Π. Τουρνικιώτης, Γ. Κοροπούλης, Μ. Κοκκίνου, Α. Κούρκουλας, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-8347-21-1).

□ *Ελληνική και Ρωμαϊκή Γλυπτική. Από τις συλλο-*

γές του Μουσείου Μπενάκη (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Μέλισσα, επιμ. Στ. Βλίζος, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-204-254-0).

□ *Ghika και η Ευρωπαϊκή Πρωτοπορία του Μεσοπολέμου* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Έφεσος, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική/αγγλική, ISBN 960-8326-29-2).

□ *Κώστας Μπαλάφας, Τα νησιά* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Ποταμός, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-8350-56-5).

□ Βαλεντίνη Τοελίκα, *Πηνελόπη Δέλτα. Αφήγηση ζωής* (εκδ. Μουσείο Μπενάκη – Ολκός, Αθήνα 2004, έκδοση: ελληνική, ISBN 960-8154-30-8).

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΜΗΜΑΤΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

Άγγελος Δεληβορριάς (διευθυντής). Γραμματεία: Ελίζα Καβράκη. Επιστημονικός συνεργάτης: Σταύρος Βλίζος.

Δημοσιεύσεις

Ο Άγγελος Δεληβορριάς:

- συνέγραψε τη μονογραφία *Η Ζωοφόρος του Παρθενώνα* (Αθήνα 2004).
- δημοσίευσε κείμενο με τίτλο «Εγκώμιο» στην έκδοση Γ. Πηλιχός, *Μελίνα. Κυριακή για πάντα* (Αθήνα 2004).
- δημοσίευσε κείμενο με τίτλο «Το βάρος των παλιών αξιών και το αντίβαρο του σημερινού χρέους», στην έκδοση του Ιδρύματος Μελίνα Μερκούρη *Η επανένωση των μαρμάρων του Παρθενώνα. Πολιτιστική επιταγή*.

Ομιλίες

Ο Άγγελος Δεληβορριάς:

- παρουσίασε το βιβλίο του Δημήτρη Φατούρου *Η επιμονή της αρχιτεκτονικής* (Μουσείο Μπενάκη, 21 Ιανουαρίου 2004).
- παρουσίασε το βιβλίο του Θανάση Βαλτινού *Εθισμός στη νικοτίνη* (Μουσείο Μπενάκη, 27 Ιανουαρίου 2004).
- μίλησε στην εκδήλωση που οργάνωσε ο σύλλογος «Οι φίλοι της Ακροπόλεως» προς τιμή της Έβης Τουλούπα (κτίριο Βάιλερ-Μακρυγιάννη, 26 Φεβρουαρίου 2004).
- μίλησε με θέμα «Eine Kultbildgruppe des Apollon Pythios in Athen. Im Grenzbereich von Realität und

Phantasie» στην εκδήλωση που οργανώθηκε προς τιμή του απερχόμενου διευθυντή του μουσείου W.-D. Heilmeyer (Βερολίνο, Pergamonmuseum, 14 Μαρτίου 2004).

- μίλησε με θέμα «Ο αγώνας της Ελληνικής Ανεξαρτησίας μέσα από τις συλλογές του Μουσείου Μπενάκη» (Λύκειο Ελληνίδων, 22 Μαρτίου 2004).
- μίλησε στα εγκαίνια του ατελιέ του Σπύρου Βασιλείου (16 Ιουνίου 2004).
- μίλησε στα εγκαίνια της έκθεσης για το έργο του Στέλιου Τριάντη (Ιωάννινα, 21 Ιουνίου 2004).
- μίλησε στη γκαλερί Αργώ για τα εγκαίνια της έκθεσης «Γιώργος Μαυροΐδης» (25 Νοεμβρίου 2004).
- μίλησε με θέμα «Το φαινόμενο του ευεργετισμού στη νεότερη Ελλάδα» (Μουσείο Μπενάκη οδού Πειραιώς, 29 Νοεμβρίου 2004).
- μίλησε στην εκδήλωση-αφιέρωμα για τον Τίτο Πατρίκιο (Μουσείο Μπενάκη κτίριο οδού Πειραιώς, 6 Δεκεμβρίου 2004).

Ο Σταύρος Βλίζος

- παρουσίασε την έρευνα για τα αρχαιολογικά και ιστορικά δεδομένα της Πελοποννήσου κατά τη ρωμαϊκή εποχή, στη συνάντηση της Διεθνούς Ενώσεως Ακαδημιών των Επιστημών Ευρώπης στη Ρώμη, ως εκπρόσωπος της Ακαδημίας Αθηνών για το ελληνικό πρόγραμμα της Tabula Imperii Romani (25-27 Απριλίου 2004).
- μίλησε στο Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο Κωνσταντινουπόλεως με θέμα «Griechisch-römische Plastik aus dem Benaki Museum» (5 Απριλίου 2004).

ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΗΣ, ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΡΩΜΑΪΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Ειρήνη Παπαγεωργίου (υπεύθυνη τμήματος), Αγγελική Ζήβα.

Δωρεές

- Αγγελική Πετροπούλου-Κεσίσογλου: μαρμάρινος κορμός νεανικής ανδρικής μορφής, του 4ου αι. π.Χ.
- Γιώργος και Μάρω Παναγιώτου: το μεγαλύτερο μέρος

της δωρεάς προέρχεται από την Κύπρο: τέσσερα λίθινα εργαλεία νεολιθικής περιόδου· δύο πήλινα σφονδύλια μέσης εποχής του Χαλκού· τρία ελεφαντοστέινα σφονδύλια αρχαϊκής περιόδου· 21 πήλινα αγγεία της μέσης εποχής του Χαλκού· πήλινο αλάβαστρο της μυκηναϊκής περιόδου· 13 πήλινα αγγεία της κυπρογεωμετρικής και κυπροαρχαϊκής περιόδου· αμφορέας από τη Χίο, του 5ου αι. π.Χ.· τρία πήλινα λυχνάρια κυπροκλασικής και

ρωμαϊκής περιόδου· ασβεστολιθική κεφαλή αγαλματίου ανδρικής μορφής και ασβεστολιθική κεφαλή γυναικείας μορφής κυπροκλασικής περιόδου· πήλινο συροχεττιτικό ειδώλιο “Αστάρτης” (1700-1500 π.Χ.)· πήλινο ειδώλιο ταύρου· 29 πήλινα ειδώλια κυπροαρχαϊκής περιόδου· επτά γυάλινα φιαλίδια ρωμαϊκής περιόδου· δύο περιδέ-
 ραια με ψήφους· τρία χάλκινα ψέλλια, περόνη· δύο εγ-
 χειρίδια, δύο αιχμές και εξάρτημα προμετωπίδας αλό-
 γου της κυπριακής εποχής του Χαλκού·

– Μαργαρίτα Στάμου, στη μνήμη του συζύγου της Πα-
 ρίση-Κορναδ Στάμου: πήλινη χειροποίητη πρόχους με
 μελανή στίλβωση και λευκή επίθετη διακόσμηση από
 την Τροία, της 3ης χιλιετίας π.Χ.· κορινθιακή κοτύλη,
 του 6ου αι. π.Χ.

Αγορές

– Παλαιοπωλείο Φετζιάν: μελανόμορφη λήκυθος

με παράσταση μάχης Ηρακλή και Κενταύρων, του
 τέλους του 6ου αι. π.Χ.· δύο πήλινα ειδώλια περιστε-
 ριών κλασικών χρόνων· βοιωτικό σανιδόσχημο ειδώλιο
 ο γυναικείας μορφής, του 6ου αι. π.Χ.· αττικό ειδώλιο
 καθιστής γυναικείας μορφής, του 5ου αι. π.Χ.· βοιωτι-
 κό(;) ειδώλιο πεπλοφόρου, του 5ου αι. π.Χ.· βοιωτικό
 ειδώλιο όρθιας ανδρικής μορφής με κωνικό πύλο· πλα-
 στική τριφυλλόστομη οινοχόη με καθιστή γυναικεία
 μορφή, του 4ου αι. π.Χ.· ειδώλιο καθιστής κουροτρό-
 φου και ειδώλιο καθιστής παιδικής μορφής ελληνοιστι-
 κών χρόνων.

Άλλες δραστηριότητες

– στο πλαίσιο της συνεργασίας της Ειρήνης Παπαγε-
 ωργίου με την ανασκαφή Ακρωτηρίου Θήρας, συνεχι-
 στηκε και φέτος η μελέτη του σχετικού υλικού (*Μου-
 σείο Μπενάκη* 1 [2001] 185).

ΤΜΗΜΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Αναστασία Δρανδάκη, Άννα Μπαλλιάν, Μάρα Βερύ-
 κοκου. Εθελοντές: Alexandra Buhler, Νικόλαος Δρό-
 σος, Ουρανία Μπέση.

Δωρεές

– κληρονομιά Μιλτιάδη Σουλιώτη: μία εικόνα με την
 Αγία Τριάδα και αγίους, και μία με τον άγιο Μηνά του
 1809·

– Αγνή Μπουροπούλου: μία μεταβυζαντινή εικόνα με
 την Παναγία ένθρονη Βρεφοκρατούσα πλαισιωμένη
 από τέσσερις αγίους, από τη συλλογή του πατέρα της
 Γεωργίου Κ. Στρίγκου.

Αγορές

– μία εικόνα με τον άγιο Διονύσιο “του Ολύμπου”·
 – ένας σταυρός αγιασμού με αφιερωματική επιγραφή
 του 1707.

Δραστηριότητες

– από τη Μάρα Βερύκοκου ολοκληρώθηκε ο έλεγχος
 και η ηλεκτρονική καταγραφή των στοιχείων ταυτό-
 τητας των αποθηκευμένων αντικειμένων και εικόνων
 καθώς και των αντικειμένων στον μόνιμο εκθεσιακό
 χώρο της βυζαντινής συλλογής·

Σταυρός αγιασμού με αφιερωματική επιγραφή του 1707.
 Από τις αγορές του Τμήματος (φωτ.: Κ. Μανώλης).

– συνεχίζεται η προσπάθεια που πραγματοποιείται από κοινού από το Μουσείο Μπενάκη, το Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας και το Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού της Θεσσαλονίκης, για τη συγκέντρωση χρημάτων για την αγορά των εννέα ασημένιων δίσκων του 12ου αιώνα, που ξεκίνησε το 2003. Στο πλαίσιο αυτό, ο βυζαντινός θησαυρός εκτέθηκε στο Μουσείο Βυζαντινού Πολιτισμού στη Θεσσαλονίκη (6-19 Δεκεμβρίου 2003) και στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών (1 Ιουλίου - 30 Νοεμβρίου 2004).

Ανακοινώσεις – Δημοσιεύσεις

– διάλεξη της Αναστασίας Δρανδάκη στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης με θέμα «Οι εικόνες και το κοινό τους:

παραδείγματα από τη συλλογή της Ρένας Ανδρεάδη»
– ανακοίνωση της Αναστασίας Δρανδάκη στο συμπόσιο της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας τον Μάιο 2004 με θέμα «Ένας μεσοβυζαντινός θησαυρός ασημένιων δίσκων: οι παραστάσεις με ανθρώπινες μορφές και η ταυτότητα του θησαυρού»

– ανακοίνωση της Άνας Μπαλλιάν στο ίδιο συμπόσιο με θέμα «Ένας μεσοβυζαντινός θησαυρός ασημένιων δίσκων: τα παραδείγματα με ανεικονικό διάκοσμο και οι σχέσεις με την ισλαμική τέχνη»

– η Αναστασία Δρανδάκη συνέταξε άρθρο με θέμα «Copper-alloy Jewellery from the Benaki Museum, 4th-7th century», το οποίο θα δημοσιευτεί στο ερχόμενο τεύχος του περιοδικού *Antiquité Tardive*.

ΤΜΗΜΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΚΕΙΜΗΛΙΩΝ

Προσωπικό

Κάτε Συνοδινού (υπεύθυνη τμήματος), Στέλλα Γκίκα, Γιούλα Ρίσκα, Σοφία Χανδακά.

Δωρεές

– Αυγή Προυκάκη: ένα κεραμικό πιάτο με ζωγραφιστή γυναικεία προτομή, ιταλικής κατασκευής του 17ου αιώνα

– Χαρά Ίωακειμόγλου: ξύλινο σκεύος φαγητού από την Πελοπόννησο· μετάλλιο παγούρι, του 18ου-19ου αιώνα· κεραμικό παγούρι από την Τουρκία, του 18ου αιώνα

– Αλίκη Κελαϊδίτου: ένας τσεβρές από την Κωνσταντινούπολη

– Κληροδότημα Έλλησ Μοντσενίγου: χρυσό βραχιόλι με μικρά μαργαριτάρια και μαύρο σμάλτο βικτωριανού τύπου

– Αλέκος Φασιανός: τρεις φιγούρες του Θεάτρου Σκιών φιλοτεχνημένες από τον Παναγιώτη Μιχόπουλο

– Ευδοξία Ανθομελίδου: επίχρυσο βραχιόλι από τη Νεάπολη της Μικράς Ασίας

– Ευδοξία και Κωνσταντίνος Ανθομελίδης, στη μνήμη των γονέων τους Μιχαήλ και Ελισάβετ Ανθομελίδη: δύο επιτραπέζιες λάμπες του 19ου αιώνα

– Βηθλεέμ Αρναούτογλου: υφασμάτινη ζώνη από τη Μικρά Ασία

– Αγνή Μπουροπούλου, από τη συλλογή του πατέρα

της Γεωργίου Κ. Στρίγκου: πιάτο από πορσελάνη με γυναικείο πορτραίτο· μπρούντζινο επιτραπέζιο ρολόι· δύο βάζα από τη βιοτεχνία Σεβρών με ροκοκό διάκοσμο

– Έλσα και Ελένη Τζομάκα, στη μνήμη των Σταύρου και Αικατερίνης Παξινού-Τζομάκα: τρία πουκάμισα από Λάκωνες της Κέρκυρας, τέλος 19ου αιώνα

– Αγνή Πικιώνη: ενδυματολογικά εξαρτήματα που ανήκαν στον Δημήτρη Π. Πικιώνη (περ. 1888), τη Μαρία Πικιώνη (περ. 1860) και τον Πέτρο Πικιώνη (περ. 1887)

– Ανώνυμος: ένα γυναικείο σιγκούνι από την Αταλάντη· ένα γυναικείο σιγκούνι από το Μπούφι Μακεδονίας· πέντε ζευγάρια οσαρακατοάνικες κάλτσες

– Νιόνια Βλάικου-Αλεξίου: ένα χρυσοκεντημένο βελούδινο φόρεμα (καφτάνι) από το Μοναστήρι

– Ξένη Αναστασίου: δύο πιάτα με φυτικό διάκοσμο ιταλικής προέλευσης· ένα δαντελένιο καρέ

– Ελένη Σωτήρχου, στη μνήμη της αδελφής της Βασιλικής Σωτήρχου: τρεις μικροί *μαστραπάδες* με παράσταση δικέφαλου αετού από τη Σκύρο, αρχές 20ού αιώνα

– Πηνελόπη Μουζακίτη-Σακελλαρίδη: μία γυναικεία ενδυμασία από το Μέτσοβο

– Φανή Δημητρακούδη: νυφικό, έργο της *Madame Grès*, Παρίσι 1975

– Καίτη Λεβαντή: δύο γυναικεία ενδυματολογικά σύνολα, μία βεντάλια, ένα μαύρο δερμάτινο τσαντάκι, ένα ζευγάρι παπούτσια

- Μαρία Θ. Δοξιάδη: δύο *ντομινό* που φορέθηκαν από την Παλμύρα και τον Ευστάθιο Λάμπα, γύρω στο 1928· ένα βραδυνό φόρεμα του Jean Patou, Παρίσι 1950·
- Μαίρη Ρ. Κουτσούρη: ένα ζευγάρι χρυσά σκουλαρίκια από τα Επτάνησα.

Αγορές

- επτά άκρες από γύρους κρεβατιού και 33 τμήματα από δαντέλες από τις Κυκλάδες·
- 28 τεμάχια: σύνθεση από διάφορα ζωγραφιστά

τμήματα για επένδυση τοίχου από τη Βόρεια Ελλάδα, ίσως από την Κοζάνη.

Λοιπές δραστηριότητες

Η Κάτε Συνοδινού συμμετείχε στην οργάνωση της έκθεσης *Μαρόκο. Λιμάνια – Πόλεις* στο Ιστορικό-Λαογραφικό Μουσείο Κορίνθου (Απρίλιος-Οκτώβριος 2004), και συνέγραψε εισαγωγικό κείμενο με θέμα «Μαρόκο. Μία φωτογραφική απεικόνιση και η σημασία της» στον συνοδευτικό κατάλογο.

ΤΜΗΜΑ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΧΑΡΑΚΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ

Προσωπικό

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου (υπεύθυνη τμήματος). Επισημονικοί συνεργάτες: Νίκος Παΐσιος, Δανάη Φιλίππου.

Δωρεές

- Γιάννης Αδαμάκος: εννέα σχέδια με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Σοφία Βάρη: ελαιογραφία της ίδιας·
- Κωστής Βελώνης: κατασκευή του ίδιου για την έκθεση *Εκδοχές ενός πορτραίτου του Αντώνη Μπενάκη*·
- Χρύσα Βέργη: μικτή τεχνική της ίδιας με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Αλέξης Βερούκας: ελαιογραφία του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Βασίλης Βλασταράς: σύνθεση του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Φούλα Βούλγαρη: 16 τσιγκογραφίες με απόψεις της Κωνσταντινούπολης·
- Γιούλια Γαζετοπούλου: έξι έργα της ίδιας με πορταίτα του Αντώνη Μπενάκη·
- Πόπη Γουναροπούλου: 14 γελοιογραφίες του Ιωάννη Φάρσου·
- Αχιλλέας Δρούγκας: ελαιογραφία του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Χαρίκλεια Ζάννη: τρεις ελαιογραφίες και δύο σχέδια του πατέρα της Γιώργου Μανουσάκη·
- Έλσα Ζαχαράκη: ελαιογραφία της ίδιας με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Τάκης Ζερδεβιάς και Μάκης Φάρος: κατασκευή και βιντεοπροβολή των ίδιων για την έκθεση *Εκδοχές ενός πορτραίτου του Αντώνη Μπενάκη*·

- Δημήτρης Ζουρούδης: ακρυλικό με κλωστές με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Τζουλιάνο Καγκλής: ελαιογραφία του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Νίκος Κακαδιάρης: τρεις ελαιογραφίες του ίδιου με πορταίτα του Αντώνη Μπενάκη·
- Κωνσταντίνος Κακανιάς: ακουαρέλα του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Σαράντης Καραβούζης: παστέλ του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Απόστολος Καραστεργίου: σχέδιο του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Κυριάκος Κατζουράκης: ακρυλικό του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- (†) Νίκος Κεσσανλής: ελαιογραφία του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Αντρέας Κοντέλλης: ελαιογραφία του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Αντώνης Κυριακούλης: υδατογραφία του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Αλέξης Κυριτσόπουλος: ακρυλικό του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Γιώργος Λαζόγκας: βιντεοπροβολή του ίδιου για την έκθεση *Εκδοχές ενός πορτραίτου του Αντώνη Μπενάκη*·
- Χρήστος Μαρκίδης: σχέδιο με μολύβι του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Γιάννης Μιγάδης: δύο ακρυλικά του ίδιου με πορταίτα του Αντώνη Μπενάκη·
- Νίκος Μιχαλιτσιάνος: ελαιογραφία του ίδιου με πορταίτο του Αντώνη Μπενάκη·
- Άννα Μπάκα: τέσσερα σχέδια της Ιωάννας Παπατωνίου με θεατρικά κοστούμια·

(†) Νίκος Κεσσανλής: πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη, ελαιογραφία.

- Παναγιώτης Μπελντέκος: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Λίνος Μπενάκης: 10 σχέδια του Βάσου Φαληρέα, στη μνήμη των Θωμά και Βεατρίκης Σπηλιάδη
- Χρήστος Μποκόρος: λάδι σε ξύλο με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Αγνή Μπουροπούλου: ελαιογραφία με προσωπογραφία του Γεωργίου Ιακωβίδη· ελαιογραφία με τίτλο «*Σπίτια κοντά στο νερό*» του Μιχαήλ Οικονόμου· ελαιογραφία του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα με τίτλο «*Νεκρή Φύση*»· υδατογραφία του Αλέκου Κοντόπουλου με τίτλο «*Γυμνή γυναίκα*»· ελαιογραφία με θρησκευτικό θέμα του Francesco Solimena (1657-1747)· ελαιογραφία με προσωπογραφία του Karl Theodor Piloty (1826-1866)· ελαιογραφία με θρησκευτικό θέμα του Adolph J. T. Monticelli (1824-1866)
- Γιώργος Ξένος: ακρυλικό του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Βάνα Ξένου: μικτή τεχνική με πορτραίτα του Αντώνη Μπενάκη
- Νίκος Παναγιωτόπουλος: σειρά φωτογραφιών με πορτραίτα του Αντώνη Μπενάκη
- Κώστας Πανιάρας: ακρυλικό του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Άγγελος Παπαδημητρίου: επιτύμβιο γλυπτό του ίδιου με τον Αντώνη Μπενάκη
- Ασπασία Παπαδοπεράκη: δύο λιθογραφίες της ίδιας με πορτραίτα του Κ. Π. Καβάφη
- Κώστας Παπατριανταφυλλόπουλος: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Ρένα Παπασπύρου: ψηφιακή εκτύπωση σε αλουμίνιο με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Μαρία Πωπ: υδατογραφία της ίδιας με το πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Γιώργος Ρόρρης: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Παύλος Σάμιος: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Χρήστος Σαρακατσιάνος: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Άγγελος Σκούρτης: σειρά φωτογραφιών του ίδιου με πορτραίτα του Αντώνη Μπενάκη
- Σωτήρης Σόρογκας: ακρυλικό του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Βασίλης Σπεράντζας: δύο παστέλ του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Νίκος Στεφάνου: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Παναγιώτης Τέτσης: 14 υδατογραφίες, η μία μνημειακών διαστάσεων (10 μ.)
- Δημήτριος Γ. Τσαούσης: δύο ελαιογραφίες και ένα σχέδιο της Αρτέμιδος Μελισσαράτου
- Γιώργος Τσεριώνης: πέντε ελαιογραφίες του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Κωνσταντίνος Τσόκλης: έργο του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Αλέκος Φασιανός: τέσσερις νωπογραφίες, τέσσερις υδατογραφίες του ίδιου με θέμα το Ελληνικό Χορόδραμα και επτά έργα από την έκθεση *Αλέκος Φασιανός. Άθλος - Μύθος - Έρωσ*, που πραγματοποιήθηκε στο μουσείο
- Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη: έξι λιθογραφίες του Karl Werner (1808-1894)
- Διονύσης Φωτόπουλος: ελαιογραφία του Γιώργου Μαυροΐδη με πορτραίτο του Διονύση Φωτόπουλου
- Μανώλης Χάρος: ακρυλικό του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη

Αγορές

- Μιχάλης Μανουσάκης: ύφασμα του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Νίκος Μόσχος: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη.
- Μανώλης Μπιτσάκης: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Βασίλης Παπαϊωάννου: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Κωνσταντίνος Παπαμιχαλόπουλος: υδατογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Βασίλης Παπανικολάου: αυγοτέμπερα του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Τάσος Παυλόπουλος: ακρυλικό του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Στυλιανός Στυλιανού: ελαιογραφία του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη
- Διονύσης Φωτόπουλος: έργο του Γιώργου Μαυροΐδη με πορτραίτο της Χριστίνας Τσίγγου.
- Λάμπρος Ψυρράκης: έργο του ίδιου με πορτραίτο του Αντώνη Μπενάκη.

Δημοσιεύσεις – Ανακοινώσεις

- Η υπεύθυνη του Τμήματος Φανή-Μαρία Τσιγκάκου:
- μίλησε στα εγκαίνια της έκθεσης *Πλέοντας στο Αρχιπέλαγος. Από την Ενετοκρατία στον Αγώνα της Ανεξαρτησίας* (Νάξος, Πύργος Μπαζαίου, Ιούλιος 2004).
  - στο πλαίσιο της έκθεσης με τα χαρακτηριστικά του Ρέμπραντ, διοργάνωσε μία σειρά ομιλιών σχετικά με τη χαρακτηριστική στο Μουσείο Μπενάκη: Παναγιώτης Γράββαλος, «Τα Χαρακτικά του Ρέμπραντ» Δημήτρης Παυλόπουλος, «Χαρακτική. Προβλήματα ορολογίας και τεχνικής» Μαριλένα Κασιμάτη, «Χαρακτικά του Ρέμπραντ στην Εθνική Πινακοθήκη» Ειρήνη Οράτη, «Η Νεοελληνική χαρακτηριστική στη συλλογή της Alpha Bank» Φανή-Μαρία Τσιγκάκου, «Η συλλογή χαρα-

κτικών του Μουσείου Μπενάκη: μαρτυρίες εσωτερικής και εξωτερικής πραγματικότητας»

- συνέγραψε άρθρο με τίτλο «Το Τμήμα Ζωγραφικής, Σχεδίων και Χαρακτικών», για το Δελτίο των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη
- συνέγραψε κείμενο με τίτλο «Η ανακάλυψη της Ελλάδας μέσα από τους εικονογράφους και τους περιηγητές» στο συλλογικό τόμο *Η Φύση της Γεωγραφίας*, που εξέδωσε το Διεπιστημονικό Ινστιτούτο Περιβαλλοντικών Ερευνών.

Λοιπές δραστηριότητες

- ξεκίνησε με την εποπτεία της υπεύθυνης του Τμήματος η έρευνα για το έργο *Δημιουργία ηλεκτρονικής πολύγλωσσης έκδοσης DVD-Rom, Η Αθήνα μέσα από τα μάτια των περιηγητών, 17ος-18ος αιώνας*, που πραγματοποιείται στο πλαίσιο του επιχειρησιακού προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας, Ψηφιακή τεκμηρίωση και ανάδειξη συλλογών και αρχείων του Μουσείου Μπενάκη»
- ολοκληρώθηκε ο ηλεκτρονικός έλεγχος των εκτεθειμένων έργων του Τμήματος (425 έργα: ελαιογραφίες, υδατογραφίες, χαρακτικά). Παράλληλα, προχωρά η ηλεκτρονική καταγραφή των μη εκτεθειμένων έργων της συλλογής, ενόψει της έκδοσης ενός σχολιασμένου καταλόγου του συνόλου του υλικού με τη συνεργασία ειδικών ιστορικών της τέχνης
- καταγράφηκε το σύνολο της δωρεάς των έργων του Γιάννη Μηταράκη (203 ελαιογραφίες και 1.411 σχέδια) από τους Ευγένιο Ματθιόπουλο και Κωνσταντίνο Παπαχρήστου, και ολοκληρώνεται η επιστημονική επεξεργασία του υλικού από τον Ευγένιο Ματθιόπουλο
- στις δραστηριότητες του Τμήματος περιλαμβάνεται η επίβλεψη της επεξεργασίας της συλλογής χαρακτικών του Ευστάθιου Φινοπούλου.

ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΝΙΚΟΥ ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΥ-ΓΚΙΚΑ

Προσωπικό

Ιωάννα Προβίδη (υπεύθυνη τμήματος), Ιωάννα Μωραϊτή, Νίκος Παΐσιος. Επιστημονικός συνεργάτης: Jean-Pierre De Rycke. Εθελόντρια: Μαρία Βαλάση.

Το 2004 συμπληρώθηκαν 10 χρόνια από τον θάνατο

του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα. Με αφορμή την επέτειο αυτή, οργανώθηκε μεγάλη έκθεση έργων του καλλιτέχνη στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων και ολοκληρώθηκε το λεύκωμα *Ο Γκίκας και η ευρωπαϊκή καλλιτεχνική πρωτοπορία του Μεσοπολέμου*, συνέκδοση του Μουσείου Μπενάκη με τις εκδόσεις Έφεσος.

Πρόκειται για δίγλωσση έκδοση (ελληνικά - αγγλικά) με εκτενή εισαγωγή του Άγγελου Δεληβορριά και κείμενα των Jean-Pierre De Rycke και Νίκου Παΐσιου, μέσα από τα οποία ανιχνεύεται η δημιουργία του Γκίκα στα χρόνια 1920-1945 και οι σχέσεις του με τα αντίστοιχα καλλιτεχνικά ρεύματα της Ευρώπης του Μεσοπολέμου. Στον τόμο περιλαμβάνεται και ένα συμπλήρωμα βιβλιογραφίας για τα έργα των ετών 1920-1940, το οποίο συντάχθηκε από την Ιωάννα Μωραΐτη.

Δωρεές

– το 2004 η Πινακοθήκη απέκτησε, μέσω δωρεάς από ιδιωτική συλλογή, το έργο του Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα «*Νεκρή Φύση σε κομπολόι*», ελαιογραφία σε μουσαμά του 1927 (διαστ.: 53 x 42 εκ.). Το έργο, που είναι δημοσιευμένο στο λεύκωμα του Ν. Πετσάλη-Διομήδη, *Γκίκας. Πλήρης κατάλογος του ζωγραφικού έργου 1921-1940* (Αθήνα 1979), είχε εκτεθεί στην Αθήνα το 1928.

Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα «*Νεκρή Φύση σε κομπολόι*», ελαιογραφία σε μουσαμά (1927).

ΤΜΗΜΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΩΝ ΚΑΙ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

Προσωπικό

Μαρία Αργυριάδη (υπεύθυνη τμήματος), Δέσποινα Καρακομνηνού, Νόρα Χατζοπούλου. Εθελοντές: Τάκης Βογόπουλος, Χαρά Ιωακείμογλου, Ευγενία Μαλιαρίτη.

Δωρεές

– Ελένη Φράγκου-Γερουλάνου: ξύλινο κουκλόσπιτο, πιθανότατα γερμανικής κατασκευής, β' μισό του 19ου αιώνα·
 – Νίκος Γερουλάνος: ένα παιχνίδι με 24 κάρτες, *Deutsche Märchen, Ein Quartettspiel*· ένα παιχνίδι με 228 κάρτες, γερμανικής κατασκευής, τέλη του 19ου αιώνα· κάρτες για το παιχνίδι ταρό και ένα βιβλίο·
 – Μαίρη Κουτσούρη: τρία CDs·
 – Σωτήρης Μπεκιάρης: δύο επιτραπέζια ποδοσφαιράκια από ξύλο, της δεκαετίας του 1970· δύο επιτραπέζια ποδοσφαιράκια από πλαστικό, της δεκαετίας του 1980·

ένα μικρό ξύλινο πιάνο, της δεκαετίας του 1960·

– Βασιλεία Νιακάκη και Γεωργία Νιακάκη-Ανδριτοάκη: μία συλλογή από εννέα παιχνίδια, αντικείμενα, βιβλία και βρεφικό ρουχισμό, του 1940-1950·
 – Ιωάννα Βερυκοκάκη-Κοζώνη: κούκλα με ενδυμασία γαλλικής επαρχίας, της δεκαετίας του 1920· μία κούκλα *Child doll*, πιθανότατα ελληνικής κατασκευής, της δεκαετίας του 1950· ένα πορσελάνινο σερβίτσιο τσαγιού από τη Γαλλία, αρχές του 20ού αιώνα· ένα πορσελάνινο σερβίτσιο τσαγιού art deco, γύρω στο 1930·
 – Βάντα Αλεκτορίδου: μία κούκλα *Child doll*, από τη Γερμανία, αρχές του 19ου αιώνα·
 – Απόστολος Αργυριάδης: ενδεικτικό Δ' τάξεως Γυμνασίου του 1899 και πτυχίο Γυμνασίου του 1900 από το «ΟΜΕΙΡΕΙΟΝ Ανώτατον Ελληνικόν Παρθεναγωγείον Μετ' Οικοτροφείου» της Σμύρνης· κούκλα με φουστανελλά από τη Γερμανία, δεκαετία του 1920· βυτιοφόρο της *Ελληνικής Βιομηχανίας Αδυρ-*

μάτων, β' μισό του 20ού αιώνα: δύο ημερολόγια και φωτογραφίες ποδοσφαιριστών, των ομάδων ΑΕΚ και ΠΑΟΚ αντίστοιχα, του 1975· 11 ποδοσφαιριστές από μολύβι, εννέα ποδοσφαιριστές από πλαστικό και έξι ποδοσφαιριστές *κλακ-κλακ*, ελληνικής κατασκευής, μεταξύ 1950-1970· έξι σφυρίχτρες με σήματα ποδοσφαιρικών ομάδων, ελληνικής κατασκευής, γύρω στο 1950· 11 τσίγκινα ελάσματα-ποδοσφαιριστές, ελληνικής κατασκευής, δεκαετία του 1950· 26 *κάπα-χούπες* ποδοσφαιριστές, από το περιοδικό *ΜΠΛΕΚ*, δεκαετία του 1970·

– Εμμανουήλ Λιγνός: δύο κούκλες-κουτσούνες Αφρικανοί από ύφασμα, με κεντημένα τα χαρακτηριστικά του προσώπου, από τη Σαντορίνη, τέλη του 19ου αιώνα·

– Christina Hager: κούκλα με φουστανελλά, ελληνικής κατασκευής, δεκαετία του 1950·

– Σοφία Πουπέλα-Αρσλάνογλου: έξι κούκλες ελληνικής κατασκευής, μεταξύ 1950-1960· μία συλλογή φωτογραφιών της οικογενείας της δωρήτριας· νηπιακό φόρεμα, οικογενειακό κειμήλιο του 1878· μία λεκάνη, μπασίνα, από την Κωνσταντινούπολη, γύρω στο 1898· ένα σχολικό καλάθι από την Κωνσταντινούπολη, αρχές του 20ού αιώνα·

– Ελένη Σωτήρχου: τρία ξυλόγλυπτα καρεκλάκια, μικρογραφίες των χαρακτηριστικών σκυριανών καθισμάτων, αρχές του 20ού αιώνα·

– Μαρία Ιωακείμογλου: υφασμάτινος βάτραχος Kermit από το Muppet Doll Show, 1976·

– Αικατερίνη Λεβαντή: «*Παιχνίδι σημαδιού με μπάλες*», πιθανότατα γερμανικής κατασκευής, α' μισό του 20ού αιώνα·

– Γεωργία Τατσιράμη: μία κούκλα ιαπωνικής κατασκευής, δεκαετία του 1930· μία συλλογή από ξύλινα τούβλα που σχηματίζουν οικοδομήματα, πιθανότατα γερμανικής κατασκευής, δεκαετία του 1930· 10 φιγούρες φάτνης, ένας φοίνικας και το άστρο της Βηθλεέμ από μολύβι, πιθανότατα γερμανικής κατασκευής, δεκαετία του 1920· 10 σχολικά κονδύλια, μεταξύ 1930-1935· σετ γραφείου, ευρωπαϊκής κατασκευής, αρχές του 20ού αιώνα· έξι φωτογραφίες της δωρήτριας και της αδερφής της σε παιδική ηλικία στην Αίγυπτο, δεκαετία του 1930· παιδικά ρούχα και το βαπτιστικό φόρεμα της Βασιλικής Τατσιράμη, δεκαετία του 1930·

– Μάγδα Ζαγοραίου: κούκλα-κουτσούνα Αφρικανή από ύφασμα, την οποία κατασκεύασε η ίδια το 2004·

– Διονυσία Καραβαγγέλη: έξι ασημένια μαρτυρικά

βάπτισης και ένα παιδικό άλμπουμ, του 1955·

– Χαρίκλεια Ζάρκου και Περσεφόνη Παναγιωτοπούλου: 38 δεμένα τεύχη του περιοδικού «*Ελληνόπουλο*», του 1945· συλλογή από έπιπλα κουκλόσπιτου, ελληνικής κατασκευής, μεταξύ 1940-1942· κούκλα-μωρό της δεκαετίας του 1930· δύο βρεφικά ζιπουνάκια, δεκαετία του 1950·

– Μαρία Δοξιάδη: μία κούκλα, από τη Γερμανία, δεκαετία του 1920· μία κούκλα από την Αγγλία, δεκαετία του 1950· λούτρινο σκυλάκι, πιθανότατα από την Αγγλία, γύρω στο 1950· λούτρινη αρκούδα, πιθανότατα από την Αγγλία, γύρω στο 1960· ξύλινη καρέκλα για κούκλα-μωρό, πιθανότατα από την Ελλάδα, δεκαετία του 1950· καρότσι κούκλας με κουκούλα, ευρωπαϊκής κατασκευής, αρχές του 20ού αιώνα· ξύλινο παιδικό πάνο, πιθανότατα από την Ελλάδα, δεκαετία του 1950·

– Τάκης Βογόπουλος: μία συλλογή από παιδικά βιβλία, παραμύθια, παιδική λογοτεχνία και εκπαιδευτικά, β' μισό του 20ού αιώνα·

– Αλέξης και Ελένη Δημαρά: γιλέκο από βελούδο για αγόρι από την Ελλάδα, αρχές του 20ού αιώνα· παιδικά τσαρούχια, από την Ελλάδα, αρχές του 20ού αιώνα· φορεσιά για κορίτσι από την Ελλάδα, αρχές του 20ού αιώνα· βελούδινο κοντογούνι από την Ελλάδα, αρχές του 20ού αιώνα· παιχνίδι με μπίλιες, α' μισό του 20ού αιώνα· Αη-Βασίλης-κουτί από πεπιεσμένο χαρτί, α' μισό του 20ού αιώνα·

– Αναστασία Πηγή: παιδικό κέντημα, σε κορνίζα του 1965·

– Χαρίκλεια Ιωακείμογλου: εννέα αυγοθήκες, β' μισού του 20ού αιώνα· μία συλλογή από σφυρίχτρες και νεροσφυρίχτρες, β' μισό του 20ού αιώνα· σιφονιέρα κουκλόσπιτου από την Ιαπωνία, δεκαετία του 1920· υφασμάτινη κούκλα-ηθοποιός από την Ελλάδα, δεκαετία του 1950· πέντε κουδουνίστρες από πλαστικό, μεταξύ 1950-1970· μία κούκλα και δύο κουκλάκια σε σπιρτόκουτα, δεκαετία του 1970· μία σχολική κασετίνα και ένα σχολικό αριθμητήριο· ένα θυμιατό μαζί με μικρότερο πιστό αντίγραφο του (παιχνίδι), δεκαετία του 1950· μία συλλογή από πασχαλινά αυγά, γύρω στο 1960· ξύλινος Πινόκιο, ελληνικής κατασκευής, τέλος της δεκαετίας του 1950·

– Μιχάλης Τσάγκαρης: τέσσερις κούκλες-Ινδιάνοι από την Αμερική, μεταξύ 1950-1960· φωτογραφίες με παιδιά και παιχνίδια, 19ος - αρχές του 20ού αιώνα·

– Αιμιλία Μαρκοκωνσταντίνου: έπιπλο-commode σε

μικρογραφία από λακαριστό ξύλο, από την Κίνα, του 19ου αιώνα· μία ραπτομηχανή για κούκλα, πιθανότατα από τη Γαλλία, τέλη του 19ου αιώνα·

– Χρύσα Καλλάρη: μικρογραφία επίπλου-commode, στυλ Louis Philippe, για το παιχνίδι της κούκλας που κατασκευάστηκε το 1877 στην Κρήτη·

– Άρης Ραπίδης: μία συλλογή από φωτογραφίες του Μεσοπολέμου με παιδιά και παιχνίδια.

Αγορές

– μουσικό κουτί (automate) «*Oriental figure with dog*», που αποδίδεται στον Alexandre-Nicolas Theroude, από τη Γαλλία, γύρω στο 1850·

– δοχείο νυκτός από κασσίτερο, μέσα του 19ου αιώνα·

– άλογο-ραβδί από ξύλο και σίδηρο, με ρεαλιστικά σκαλισμένο κεφάλι, πιθανότατα από την Αγγλία, γύρω στο 1870.

Δραστηριότητες

– η Μαρία Αργυριάδη συνέγραψε άρθρο με τίτλο «Greek Traditional Toys and Games» για την ειδική έκδοση του *Pol-e Firuzeh*, του Cultural Research Bureau του Ιράν, με θέμα *Traditional games and their role in the relationships between cultures and civilizations*·

– η Μαρία Αργυριάδη συνέγραψε άρθρο με τίτλο «Τα εμπορικά παιχνίδια στην Ελλάδα κατά τον 19ο και 20ό αιώνα» για την ιστοσελίδα www.Istoria-Neolaias.gr, Το άθυρμα στη νεοελληνική κοινωνία: 19ος και 20ός αιώνας (Ιστορικό Αρχείο Ελληνικής Νεολαίας, Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών - Κέντρο Νεοελληνικών Ερευνών)·

– η Μαρία Αργυριάδη μίλησε με θέμα «Dolls and toys, portraying literature and fairy-tale heroes inspired from children's books» στο συνέδριο *Children's Publishing: between Heritage and Mass Culture* (Παρίσι, 25-27 Νοεμβρίου 2004)·

– φωτογράφιση και δανεισμός αντικειμένων του Τμήματος στο σύλλογο «Μέριμνα Ποντίων Κυριών Θεσσαλονίκης» για μία μόνιμη έκθεση που διοργανώνει ο σύλλογος με θέμα την ιστορία του από το έτος της δημιουργίας του στην Τραπεζούντα το 1904 έως και σήμερα στη Θεσσαλονίκη του 2004.

Μικρογραφία επίπλου-commode στυλ Louis Philippe. Κατασκευάστηκε ως παιχνίδι στην Κρήτη από Έλληνα ξυλουργό το 1877. Στο ένα συρτάρι αναγράφεται το όνομα του κατασκευαστή, η χρονολογία και ο τόπος κατασκευής: *Έργον Εμμανουήλ Μοσχοβάκη / Την 10η Απριλίον 1877 / Κρις από χωρίον Βίανον* (φωτ.: Κ. Μανώλης).

ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ

Προσωπικό

Βαλεντίνη Τσελίκα (υπεύθυνη τμήματος), Ελευθερία Γκούφα, Μαρία Δημητριάδου, Αλέκος Ζάννας, Βάσω Κομπιλάκου, Ρενάτα Ζαφειριάδου-Μαύρου. Εθελοντές: Ειρήνη Γ. Παπαϊωάννου, Ευδοκία Παυλώφ, Αντιγόνη Στυλιανοπούλου, Άσπα Λιάσκα, Κατερίνα Τσαλίκη, Αλεξάνδρα Αγγελοπούλου. Κατά τη διάρκεια του έτους πραγματοποίησαν την πρακτική τους άσκηση οι φοιτητές: Μαρία Ζαμάγια, Άννα-Μαρία Χριστοπούλου-Μαραγκού, Βασιλική Σφήκα, Αγαμέμνων Μιχαηλίδης.

Δωρεές

- Νίκος Κατηφόρης: αρχείο Κλεαρέτης Μαλάμου
- Νότης Παναγιωτόπουλος: 21 τεύχη του μηνιαίου περιοδικού *Sonorama* με τους δίσκους που τα συνοδεύουν
- Ειρήνη Παπαϊωάννου: δύο CDs του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου· έντυπα και εφημερίδες της περιόδου 1940-1944
- Σωτήρης Μπεκιάρης: *Προκήρυξη της 4ης Αυγούστου 1936* (πέντε αντίτυπα)
- Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη: δύο έγγραφα της τεκτονικής στοάς Ζακύνθου, του 1979-1980
- Μαρίνος Γερούλάνος: έγγραφα της θαλαμηγού του Αντώνη Μπενάκη «ΑΕΛΛΩ» και 46 φωτογραφίες της Ελένης Μπενάκη από τους Βαλκανικούς πολέμους
- Μάριος Σαββουλίδης: έγγραφα σχετικά με τις αλυκές Λευκίμμης Κέρκυρας (1948, 1964)
- Βασίλης Λεοντιάδης: ένα DVD από το ντοκυμαντέρ «Οι Ολυμπιακοί Αγώνες στην Αρχαία Ελλάδα»
- Σμύρνη Μαραγκού: σύμμεικτα έγγραφα: βιβλίο

πιστώσεων 1ης Ιανουαρίου 1926, μία επισκεπτήρια κάρτα, μία επιστολή (σε φωτοτυπία 3 φύλλων) και δύο λευκά δίφυλλα με σφραγίδα των Ιονίων Νήσων

- Αργίνη Τσάκωνα: φωτογραφίες της οικογενείας Λουκά Μπενάκη
- Νικόλαος Λούντζης: αρχείο οικογενείας Λούντζη (1801-1963)
- Ανδρέας Ιακωβίδης: αρχείο Παναγή Λεκατσά
- Δημήτρης Νταλιάνης: ηχητικό αρχείο που περιλαμβάνει 456 κασέτες με καταγραφές από φυλακισμένους της περιόδου Κατοχής - Εμφυλίου
- Γιάννης Δάλλας: αρχείο Γιάννη Δάλλα
- Πέτρος και Νίκος Δημητρίου: αρχείο Δημήτρη Δημητρίου, γνωστού με το ψευδώνυμο Νικηφόρος (1941-1992)
- Μυρτώ Παπά: χαρτοφύλακας του Χριστόφορου Περραιβού και μετάλλιο
- Σπύρος και Χαρά Τόμπρα: ηχητικό αρχείο, ένα CD με προσωπικές εκτελέσεις έργων του Γιάννη Α. Παπαϊωάννου
- Τζίνα Πορφύρη: αρχείο Κωνσταντίνου Πορφύρη.

Αγορές

- Σπυρίδων Καρυδάκης: έγγραφα αρχαιολογικού περιεχομένου (χειρόγραφα) Αρβανιτόπουλου
- δημοπρασία Σπανού: έκθεση πεπραγμένων από την 1η Σεπτεμβρίου 1943 έως τις 31 Αυγούστου 1944 (έντυπο)
- προϋπολογισμός εξόδων - εισόδων του Εθνικού Ορφανοτροφείου Αρρένων Καλαμών, του 1942-1943
- 39 φύλλα της εφημερίδας "Das Reich", του 1943.

ΤΜΗΜΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΩΝ ΑΡΧΕΙΩΝ

Προσωπικό

Φανή Κωνσταντίνου (υπεύθυνη τμήματος), Αρχοντία Αδαμοπούλου, Ντέση Γρίβα, Μυρτώ Ηλιάδη-Κούτσικου, Γεωργία Ιμισιρίδου, Λεωνίδα Κουργιαντάκης, Μαρία Μάττα, Ειρήνη Μπουντούρη, Αλίκη Τσίργιαλου, Όλγα Χαρδαλιά. Εθελοντές: Ντόρα Κατσιάκη, Πόπη Κασσωτάκη, Ρούλα Μιχαηλίδου, Βούλα Ανδρουλιδάκη, Ειρήνη Αποστολοπούλου.

Δωρεές

- Ξένη Αναστασίου: φωτογραφική μηχανή Vest Pocket Kodak, του 1925
- Μαρία Αποστολοπούλου: 493 φωτογραφίες και πέντε αρνητικά με θέμα την αστική ζωή του Μεσοπολέμου
- Νιόνια Βλάικου-Αλεξίου: δύο φωτογραφικά πορτραίτα και ένα επισκεπτήριο του γιατρού Κωνσταντίνου Ματσάλη
- Κώστας Π. Βλάχος: 73 ασπρόμαυρα αντίγραφα και

Αναστασία Ε. Τζάκου, *Καπνοδόχος*, Σίφνος 1973-1976.

20 έγχρωμες φωτογραφίες με απόψεις των Ιωαννίνων·

– Αλέκος Ζάννας: διοπτική μηχανή Rolleiflex με έξι φίλτρα, ένα ντεκλανσέρ, φωτόμετρο Weston Master που ανήκαν στον Μανώλη Α. Μπενάκη·

– Νέλλη Μαλικοπούλου: μία φωτογραφία τραβηγμένη την ημέρα της Απελευθέρωσης (12 Οκτωβρίου 1944) από τον Μανώλη Μεγαλοκονόμου·

– Ιωάννα Πετροπούλου: πέντε φωτογραφικά πορτραίτα από γνωστούς φωτογράφους του Μεσοπολέμου (Ευάγγελος Ευαγγελίδης, Νίκος Ζωγράφος και Ευάγγελος Καλογερίδης)·

– Γεωργία Τατσιράμου: 100 φωτογραφίες του τέλους του 19ου και των αρχών του 20ού αιώνα· ένα στερεοσκόπιο· μία ξύλινη φωτογραφική μηχανή κατασκευασμένη από τον Emilio Resti (Μιλάνο)· μία διοπτική φωτογραφική μηχανή Lubitel 2 ρωσικής κατασκευής· μία φωτογραφική μηχανή Kodak Junior 620· καθώς και ένα μεταλλικό τρίποδο·

– Αναστασία Ε. Τζάκου: φωτογραφικό αρχείο με απόψεις της Σίφνου (27 φιλμ των 35 χιλ. και δύο ντοσιέ με αριθμημένες εκτυπώσεις των αρνητικών)·

– Δημήτρης Τσίτουρας: 29 ασπρόμαυρα φωτογραφικά πορτραίτα σημαντικών Ελλήνων καλλιτεχνών του Ελληνοαμερικάνου φωτογράφου Στάθη Ορφανού.

Αγορές

– 10 φωτογραφίες (κολλοτυπίες) μεγέθους cabinet και 16 γυάλινες διαφάνειες των αρχών του 20ού αιώνα με θέματα αρχαιότητες της Αθήνας και απόψεις της σύγχρονης πόλης·

– μία φωτογραφία της Ύδρας, του 1904·

– 66 στερεοσκοπικές φωτογραφίες με θέματα από όλη την Ελλάδα των γνωστών οίκων Underwood & Underwood, H. C. White, J. F. Jarvis και Keystone View Company·

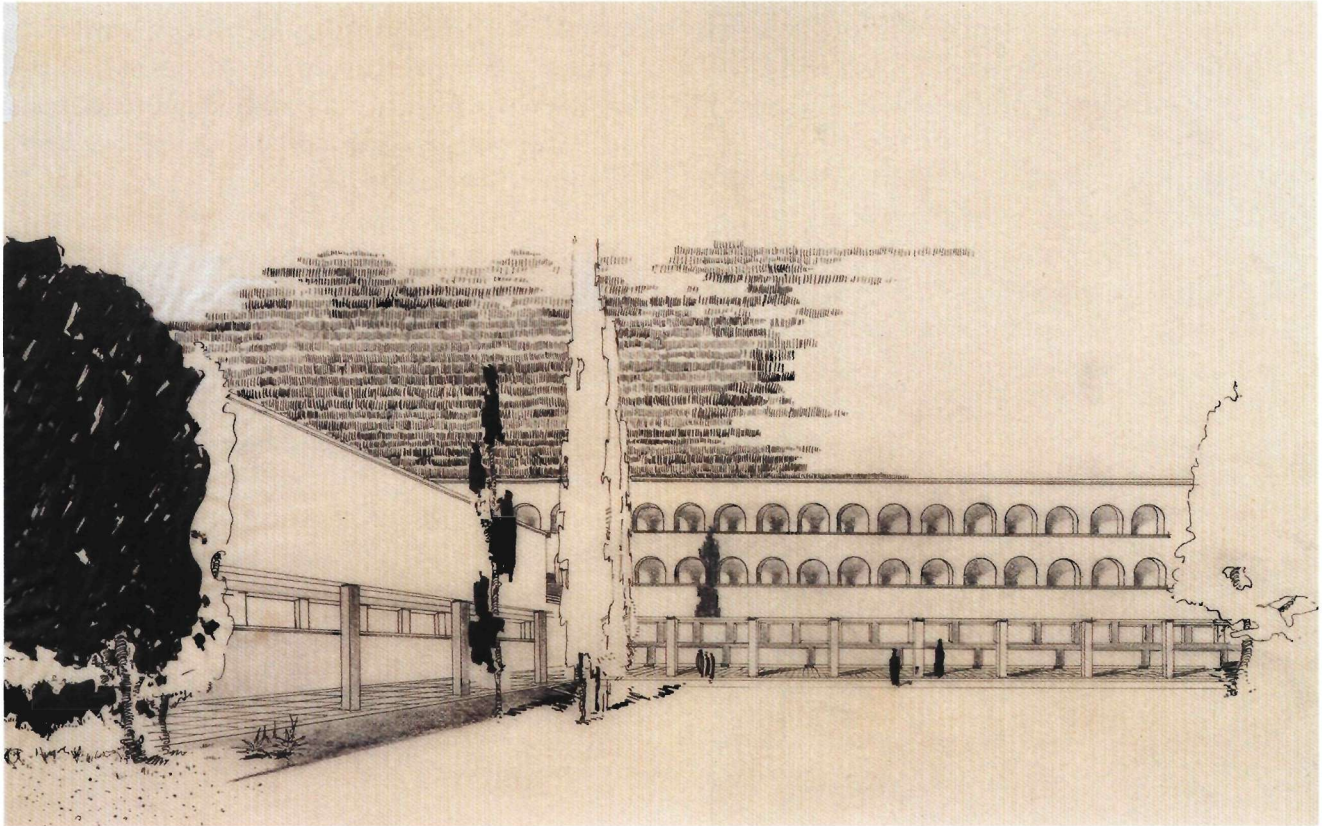
– 52 φωτογραφίες (cartes de visite) του 19ου αιώνα με θέματα από την Ελλάδα και την Αίγυπτο.

Ανακοινώσεις

– ανακοίνωση της Φανής Κωνσταντίνου με τίτλο «Η αναθεώρηση και επανέκδοση του καταλόγου Αθήνα 1839-1900, Φωτογραφικές Μαρτυρίες» στο Γ' Συνέδριο για την Ιστορία της Ελληνικής Φωτογραφίας (*Φωτογραφικές Συναντήσεις Κυθήρων 2004*, Κύθηρα, Οκτώβριος 2004)·

– ανακοίνωση της Ειρήνης Μπουντούρη με τίτλο «En Grèce et Voyage en Grèce: deux revues touristiques de l'entre deux Guerres», στο συνέδριο για το περιοδικό *Voyage en Grèce* (Γαλλική Αρχαιολογική Σχολή, 24 Σεπτεμβρίου 2004).

ΑΡΧΕΙΑ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

Κυπριανός Μπίρης, Προοπτικό σχέδιο από τη μελέτη του κτιρίου της Αρχιεπισκοπής στη Μονή Πετράκη, 1939.

Προσωπικό

Μαργαρίτα Σάκκα-Θηβαίου (υπεύθυνη τμήματος),
Ελένη Αρβανίτη, Ναταλία Μπούρα. Εθελοντές: Κα-
τερίνα Λαζίδου-Τουρνικιώτη.

Τον περασμένο χρόνο έγινε η διαμόρφωση του χώρου όπου πρόκειται να εγκατασταθούν τα Αρχεία στο νέο κτίριο του Μουσείου Μπενάκη στην οδό Πειραιώς. Η διαδικασία μεταφοράς του αρχαιακού υλικού από τους χώρους όπου φυλασσόταν έως σήμερα ξεκίνησε τους τελευταίους μήνες του έτους.

Δωρεές

- Μάνος Μπίρης: αρχείο Κώστα Μπίρη'
- Τάσος Μπίρης και Κυπριανός Μπίρης: αρχείο Κυ-
πριανού Μπίρη'
- Δημήτρης Φατούρος: αρχείο του ίδιου'
- Μάξιμος Χρυσομαλλίδης: αρχείο του ίδιου'

– Μάγδα Νικολαΐδου: αρχείο του πατέρα της Βασίλη Νικολαΐδη'

– Όλφη Μάινα: έπιπλα σχεδιασμένα και κατασκευα-
σμένα από τον σύζυγό της Μανώλη Μάινα'

– Χριστόφορος Μελλίδης: 12 αντίγραφα (έγχρωμες ανα-
παραγωγές) με θέματα από τη λαϊκή αρχιτεκτονι-
κή παράδοση, έργα του ίδιου'

– Καίτη Δημητοάντου-Κρεμέζη: σπουδαστικές εργα-
σίες της ίδιας.

Η βιβλιοθήκη των αρχείων εμπλουτίστηκε σημα-
ντικά από δωρεές βιβλίων των: Διονύση Ζήβα, Τέας Παπανικολάου-Κρίστενσεν, Χριστόφορου Μελλίδη, Ασπασίας Λούβη, Άγγελου Κίτσου, Όλγας Μπαδή-
μα-Φουντουλάκη, Γρηγόρη Πουλημένου, Ιωάννας Στουφή-Πουλημένου, Παύλου Μυλωνά, Ελληνικής Εταιρίας για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς, ΕΣΜΑ.

Ανακοινώσεις

– ανακοίνωση της καθηγήτριας Μάρως Καρδαμίτση-Αδάμη με θέμα «Η συμβολή των Αρχείων στις αρχιτεκτονικές Σπουδές» στο *Α' Διεθνές Συνέδριο των Αρχιτεκτονικών Αρχείων CAA* στο Πανεπιστήμιο του Alcalá της Ισπανίας·

– συμμετοχή στο 13ο Διεθνές Συνέδριο του ICAM στη Βενετία με τις ακόλουθες ανακοινώσεις:

α. Ναταλία Μπούρα – Ελένη Αρβανίτη-Κρόκου – Μαργαρίτα Σάκκα με θέμα «Τα Αρχεία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής από την ίδρυσή τους έως σήμερα (κτιριακές εγκαταστάσεις - εκθέσεις - εκπαιδευτικά προγράμματα)»·

β. Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη με θέμα «Τα φωτογραφικά αρχεία ως μοναδικά στοιχεία αναγνώρισης μίας αρχιτεκτονικής χωρίς σχέδια, χωρίς τεκμήρια»·

– ανακοίνωση της Μαργαρίτας Σάκκα με θέμα «Πληροφορίες από τα κατάλοιπα του Ernst Ziller» στην επιστημονική διημερίδα για τα 100 χρόνια της εκκλήσις του Αγίου Ιωάννη στο Μαρκόπουλο (Μάιος 2004).

Άλλες δραστηριότητες

– η Μαργαρίτα Σάκκα πήγε στο Radebeul της Γερμανίας, γενέθλια πόλη του Ernst Ziller, για την καταγραφή του αρχιτεκτονικού αρχείου που αφορά το έργο των αδελφών Ziller, στο πλαίσιο του ερευνητικού προγράμματος «Το έργο των αδελφών Ziller, Αθήνα - Radebeul. Συσχετισμοί και αλληλοεπιδράσεις», με υπεύθυνη την καθηγήτρια Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη. Μια πρώτη παρουσίαση πραγματοποιήθηκε ήδη στο πλαίσιο των διαλέξεων του Σπουδαστηρίου Ιστορίας της Αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ. Το ερευνητικό πρόγραμμα συνεχίζεται·

– ύστερα από πρόταση της Διοικητικής Επιτροπής του ICAM (International Confederation of Architectural Museums), η οποία έγινε ομόφωνα δεκτή από την Ολομέλεια της Γενικής Συνέλευσης τον Σεπτέμβριο στη Βενετία, η διοργάνωση του επόμενου συνεδρίου, του ICAM, θα γίνει στην Αθήνα την άνοιξη του 2006 υπό την ευθύνη των Αρχείων.

ΤΜΗΜΑ ΙΣΛΑΜΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

Προσωπικό

Άννα Μπαλλιάν (υπεύθυνη τμήματος), Άννα Μυτιληναίου, Μίνα Μωραΐτου.

Κατά τη διάρκεια του 2004 ολοκληρώθηκε η παρουσίαση της ισλαμικής συλλογής στο κτιριακό συγκρότημα του Κεραμεικού, επί των οδών Ασωμάτων και Διπύλου, και στις 28 Ιουλίου πραγματοποιήθηκαν τα επίσημα εγκαίνια του Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης, με την παρουσία του πρωθυπουργού Κωνσταντίνου Καραμανλή. Οι συλλογές της κεραμικής, της μεταλλοτεχνίας, της χρυσοχοΐας, της ξυλογλυπτικής, της υαλουργίας και της υφαντικής, καθώς και μικρότερες ενότητες με οστέινα ανάγλυφα, επιτύμβιες στήλες και όπλα, κατανέμονται σε τέσσερις μεγάλους εκθεσιακούς χώρους. Στην πρώτη αίθουσα εκτίθενται έργα της πρώιμης ισλαμικής εποχής (7ος-12ος αιώνας), ενώ η δεύτερη είναι αφιερωμένη στην κλασική εποχή της ισλαμικής τέχνης (12ος-16ος αιώνας). Η τρίτη αίθουσα στεγάζει τον περίφημο μαρμαροθετημένο διάκοσμο ενός αρχοντικού του 17ου αιώνα από το Κάιρο με το σιντριβάνι και θησαυρούς από την Τουρκία και

το Ιράν. Για την τελευταία αίθουσα έχουν επιλεγεί έργα που χρονολογούνται από τον 16ο έως και τον 19ο αιώνα, οθωμανικές πανοπλίες και δείγματα από τη συλλογή των όπλων, μικρογραφημένες ζωγραφικές παραστάσεις, καθώς και μία ενότητα πολύτιμων κοσμημάτων της δυναστείας των Κατζάρ από το Ιράν.

Δωρεές

– Νότης και Ελένη Παναγιωτόπουλου: 47 αντικείμενα ισλαμικής τέχνης, τα οποία ανήκουν στη συλλογή του πατέρα τους Νάνη Παναγιωτόπουλου. Η δωρεά περιλαμβάνει μεταξύ άλλων χειρόγραφα, κεραμικά από το Ιράν του 12ου και του 13ου αιώνα, πλακίδια, χάλκινα σκεύη, γυάλινες φιάλες, καθώς και μία εντυπωσιακή δίφυλλη πόρτα από το Ιράν του 19ου αιώνα.

Παρουσιάσεις

– παρουσίαση της Μίνας Μωραΐτου με τίτλο «La création du musée d'art islamique à Athènes» στην ημερίδα *Nouvelles présentations de l'art islamique dans les musées* που οργανώθηκε από το Μουσείο του Λούβρου (5 Μαΐου 2004)·

Μικρογραφία από το Ιράν, πιθανόν 17ος αιώνας. Συλλογή Νάνη Παναγιωτόπουλου, δωρεά του Νότη Παναγιωτόπουλου (φωτ.: Σπ. Δεληβοριάς).

– παρουσίαση της Άννας Μπαλλιάν με θέμα το νέο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης, με έμφαση στα χάλκινα σκεύη της συλλογής, στο πλαίσιο του συνεδρίου *Metals and Metalworking in Islamic Iran*, που οργανώθηκε από το Iran Heritage Foundation και τη βιβλιοθήκη Chester Beatty στο Δουβλίνο (3-4 Σεπτεμβρίου 2004).
– ύστερα από πρόσκληση του Ελληνικού Πολιτιστικού Κέντρου του Καΐρου, η Άννα Μπαλλιάν και η

Μίνα Μωραΐτου πραγματοποίησαν ταξίδι στο Κάιρο, όπου η πρώτη παρουσίασε το Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης σε ειδική εκδήλωση, κατά τη διάρκεια του μηνός του Ραμαζανίου (4 Νοεμβρίου 2004).

– η Άννα Μπαλλιάν παρουσίασε το νέο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης στο Ινστιτούτο Μεσογειακών Σπουδών - Τμήμα του Πανεπιστημίου του Ρεθύμνου (8 Δεκεμβρίου 2004).

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Προσωπικό

Πίτσα Τσάκωνα (υπεύθυνη βιβλιοθήκης), Γεωργία Αγγέλου, Δημήτρης Αρβανιτάκης, Σταύρος Αρβανιτόπουλος, Πανωραία Γαϊτάνου, Ντίνα Ευαγγελίου, Ειρήνη Κουροπούλου, Σπύρος Κωστούλας, Ιωάννα Πατελάρου, Κωνσταντίνος Στεφανής (αποχώρησε τον Σεπτέμβριο 2004), Ελένη Τσάκωνα. Εξωτερική συνεργάτης: Έλντα Μαρμαρά. Εθελόντριες: Στέλλα Ζαμπλάρα, Ευγενία Καραθανάση, Ρωξάνη Καργάκου, Τζένη Μαλλιάρη, Λευκοθέα Σωτηροπούλου. Στο πλαίσιο της πρακτικής τους άσκησης από το Πάντειο Πανεπιστήμιο και τη Φιλοσοφική Σχολή Αθηνών, εργάστηκαν οι φοιτητές: Ελευθερία Αμυδαλοπούλου, Ισμήνη Ανεμογιάννη, Ευανθία Βερροιοπούλου, Χρήστος Γιάνναρης, Εμμανουήλ Ζαχείλας, Νίκη Κοσκινά, Παναγιώτης Κωνσταντινίδης, Αγγελική Τσιμικλή, Αθανάσιος Ζανιώτης.

Εμπλουτισμός – Ενημέρωση

Κατά το περασμένο έτος συνεχίστηκε ο εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης με αγορές, συνδρομές, δωρεές και ανταλλαγές. Συγκεκριμένα, η συλλογή αυξήθηκε κατά 5.500 τόμους βιβλίων και περιοδικών. Από αυτούς οι 509 προέρχονται από αγορές, οι 277 από συνδρομές, οι 4.649 από δωρεές και οι 64 από ανταλλαγές. Στον συγκριτικά πολύ μεγάλο αριθμό των δωρεών, καθοριστική ήταν η προσφορά της Αθηνάς Καλογεροπούλου (1.500 τόμοι), της Τζίννας Πορφύρη (472 τόμοι), του Άγγελου Δεληβορριά (300 τόμοι), της Μαρίας Κομούτου (215 τόμοι), της Ελένης Κούκου (160 τόμοι), της Ειρήνης Γερουλάνου (83 τόμοι) και του Λίνου Μπενάκη (52 τόμοι).

Όλοι οι δωρητές, ο καθένας με τον δικό του τρόπο, συνέβαλαν αποφασιστικά στον εμπλουτισμό της συλ-

λογής. Παρακάτω σημειώνονται ενδεικτικά μερικά ονόματα από τους πιο τακτικούς και σημαντικούς δωρητές: Δημήτριος Αργυρός, Νίκος Βασιλάτος, Ίων Βορρές, Αμαλία Ηλιάδη, Ρόζα Κοββατζή, Μαίρη Κουτσούρη, Αλέξανδρος Ρωμάνος, Μάριος Σαββουλίδης, Ζαχαρίας Στέλλας, Δημήτρης Τσιλιβίδης, Αλέκος Φασιανός, βιβλιοπωλείο Εστία, Γενικά Αρχεία του Κράτους, Γενικό Επιτελείο Εθνικής Αμυνας, εκδόσεις Μίλητος, Ελβετική Πρεσβεία, Ελληνικό Τμήμα ICOM, Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών, Εταιρεία Φίλων του Λαού, ΙΣΤ΄ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, Ίδρυμα Κωνσταντίνου Μητσotάκης, Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή, Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών, Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, Φίλοι του Λαογραφικού Μουσείου Αίγινας.

Ανάμεσα στα σημαντικότερα αποκτήματα της Βιβλιοθήκης επισημαίνουμε τη δωρεά της Μαρίας Κομούτου, με 215 τόμους της περίφημης εγκυκλοπαίδειας *Encyclopédie méthodique, ou par ordre des métiers par une société de gens de letters*, έργο που εκδόθηκε στην Πάδοβα στις δεκαετίες του 1780 και του 1790. Η πρώτη έκδοση της εγκυκλοπαίδειας ξεκίνησε στο Παρίσι το 1871/1872, και έως το 1832 είχαν τυπωθεί 167 τόμοι. Τη διεύθυνση της εγκυκλοπαίδειας είχε αρχικά ο Charles Joseph Panckoucke (1736-1798), ο οποίος συνεργάστηκε με τον εκδοτικό οίκο Agasse.

Πολύτιμο απόκτημα για τη συλλογή θεωρείται και η αγορά 63 τόμων του 16ου, του 17ου και του 18ου αιώνα με κείμενα κλασικών συγγραφέων, όπως τον Όμηρο *Homeri opera* (Basileae 1561), τις τραγωδίες του Σοφοκλή (Oxonii 1568), τα διάφορα συγγράμματα του Πλούταρχου (Geneva 1572), τις τραγωδίες του Αισχύλου (Antverpiae 1580).

Ανταλλαγές

Εκτός από τις τακτικές ανταλλαγές με ιδρύματα, μουσεία και βιβλιοθήκες, οι οποίες έχουν καθιερωθεί εδώ και τρία χρόνια με την έκδοση του περιοδικού το Μουσείο Μπενάκη, σημειώνουμε ορισμένους επιστημονικούς φορείς με τους οποίους η συνεργασία δεν περιορίστηκε στην ανταλλαγή του περιοδικού:

– στην Ελλάδα: Ακαδημία Αθηνών, Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο Αθηνών, Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων, Εθνική Πινακοθήκη, Ελληνικό Λογοτεχνικό και Ιστορικό Αρχείο, 13η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων, Ίδρυμα Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή, Καΐρειος Βιβλιοθήκη, Μακεδονικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης, Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Υπουργείο Αιγαίου, Φινλανδικό Ινστιτούτο·

– στο εξωτερικό: Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Postbizantini, Istituto Siciliano Studi Bizantini e Neellenici, Societa Siracusana di Storia Patria, Universidad de la Laguna - Facultad de Filologia, The University of Birmingham, Westfälische Wilhelms Universität Münster.

Εργασίες – Λειτουργία

– στην Κεντρική Βιβλιοθήκη του Μουσείου συνεχίστηκε η καθημερινή δραστηριότητα και λειτουργία του Τμήματος (αλληλογραφία και παραγγελίες βιβλίων στην Ελλάδα και το εξωτερικό, ευχαριστήρια δωρεών, εισαγωγή όλων των νεοεισερχομένων εντύπων από αγορές, δωρεές και ανταλλαγές –5.500 τόμοι–, καταλογογράφηση, ταξινόμηση και καταχώριση στον ηλεκτρονικό υπολογιστή, συνδρομές περιοδικών και ενημέρωση του αρχείου τους, εξυπηρέτηση των αναγνωστών και των ερευνητών·

– στο Παιδικό Τμήμα ολοκληρώθηκε η καταγραφή στο *Βιβλίο Εισαγωγής* όλων των βιβλίων της συλλογής (περίπου 5.000 τόμοι) και ξεκίνησε η καταλογογράφηση τους·

– στη Συλλογή του Ευστάθιου Φινόπουλου συνεχίστηκαν οι εργασίες της επεξεργασίας των εντύπων αλλά και του φωτοτυπημένου υλικού καθώς και της καταγραφής των αγορασθέντων μέσα στο 2004 βιβλίων από τον Ευστάθιο Φινόπουλο·

– εισήχθησαν 720 νέοι τόμοι βιβλίων, οι οποίοι καταγράφηκαν στο *Βιβλίο Εισαγωγής*, σφραγίστηκαν,

καταλογογραφήθηκαν και καταχωρήθηκαν στον ηλεκτρονικό υπολογιστή·

– καταχωρήθηκαν στον υπολογιστή περισσότερες από 2.000 νέες εγγραφές, οι οποίες εκτυπώθηκαν και αρχειοθετήθηκαν αλφαβητικά σε ειδικούς φακέλους·

– αποδελτιώθηκαν και καταχωρήθηκαν στο πρόγραμμα περισσότερα από 100 φωτοτυπημένα αντίτυπα βιβλίων και περιοδικών από βιβλιοθήκες του εξωτερικού·

– ξεκίνησε η εγγραφή στο πρόγραμμα των αποδελτιωμένων χαρακτηριστικών των ταξιδιωτικών βιβλίων (έχουν περαστεί περισσότερες από 2.500 εικόνες)·

– συνεχίστηκε η αναλυτική θεματική ευρετηρίαση των ταξιδιωτικών κειμένων, με βάση τους τόπους και τις σημαντικές αναφορές των περιηγητών, ιδιαίτερα στον ελληνικό χώρο·

– ξεκίνησε η εισαγωγή, στο τροποποιημένο για την εικονογράφηση πρόγραμμα της Βιβλιοθήκης, των λυτών χαρακτηριστικών της συλλογής (έχουν περαστεί περισσότερα από 750 έργα)·

– ολοκληρώνεται η καταγραφή και ταύτιση των 3.700 λυτών χαρακτηριστικών και χαρτών στις ειδικές καρτέλες (απομένουν περίπου 300 έργα)·

– συνεχίστηκε η ταξινόμηση, η θεματική παράθεση, ο σχολιασμός και η φυσική περιγραφή των εκδόσεων της συλλογής, η ταύτιση και η σύγκριση των ελλিপών αντιτύπων με πλήρη αντίτυπα άλλων βιβλιοθηκών (Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Βιβλιοθήκη Αμερικανικής Σχολής, Βιβλιοθήκη Αγγλικής Σχολής, Βιβλιοθήκη Γαλλικής Σχολής, Βιβλιοθήκη Βουλής) με επιτόπια έρευνα και παραβολή·

– διεκπεραιώθηκαν οι παραγγελίες βιβλίων στο εξωτερικό από εκδοτικούς οίκους και οίκους δημοπρασιών, καθώς και η προσωπική αλληλογραφία του Ευστάθιου Φινόπουλου·

– συνεχίστηκε η αποδελτίωση των περιοδικών του 19ου αιώνα και των πρακτικών συνεδρίων και αφιερωματικών τόμων.

Δραστηριότητες

– παραχωρήθηκε φωτογραφικό υλικό από περιηγητικά βιβλία για την έκδοση του Δήμου Αθηναίων, *Η Αθήνα στους περιηγητές, 15ος-19ος αιώνας* (Αθήνα 2004), με την επιμέλεια της Ευγενίας Κεφαλληνναίου·

– παραχωρήθηκε υλικό και στον εκδοτικό οίκο Μέλισσα για την έκδοση *Η Ελλάδα της Θάλασσας* (Αθήνα 2004) από τη συλλογή Ευστάθιου Φινόπουλου.

Ξεναγήσεις – Ομιλίες – Δημοσιεύσεις

– φιλοξενήθηκαν και ξεναγήθηκαν στον χώρο της Βιβλιοθήκης τα Μέλη της Χριστιανικής Ενώσεως Νέων (XEN) του Νέου Φαλήρου (Ιανουάριος 2004) και τα Μέλη του Συλλόγου «Φίλοι της Βιβλιοδετικής Τέχνης» (Μάιος 2004)·

– ομιλία του Δημήτρη Αρβανιτάκη στην παρουσίαση του βιβλίου *Γιάννης Ρίτσος. Η Σονάτα του Σελινόφωτος. Λιθογραφίες Μ. Χάρου* (Μουσείο Μπενάκη - Κτίριο οδού Πειραιώς, 25 Νοεμβρίου 2004)·

– σεμινάριο του Δημήτρη Αρβανιτάκη με θέμα «Ο Ανδρέας Μουστοξύδης και η ιταλική πνευματική κίνηση στις αρχές του 19ου αιώνα», στο Διεπιστημονικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα του Παντείου Πανεπιστημίου (7 Δεκεμβρίου 2004)·

– άρθρο του Δημήτρη Αρβανιτάκη με τίτλο «Τάσεις στην ιστοριογραφία του Ιόνιου χώρου», στα *Πρακτικά Ζ' Πανιόνιου Συνεδρίου* 1 (Αθήνα 2004) 91-115·

– άρθρο της Πίτσας Τσάκωνα με τίτλο «Η Συλλογή Ευστάθιου Φινόπουλου» στο *Ενημερωτικό Δελτίο των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη Α'-Β'* (2004) 8-11·

– άρθρο του Δημήτρη Αρβανιτάκη με τίτλο «Οι μεταθανάτιες ατυχίες του Λουδοβίκου Σαλβατόρ» στο περιοδικό *Επιτανωσιακά Φύλλα* ΚΔ' (2004) 217-32·

– ο Δημήτρης Αρβανιτάκης μετέφρασε το βιβλίο: G. Camelli, *Δημήτριος Χαλκοκονδύλης* (εκδ. Κότινος - Εστία, 2004).

Συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες

– η Πανωραία Γαϊτάνου παρακολούθησε το συνέδριο *Βιβλιοθήκες και διά βίου μάθηση*, που διοργανώθηκε από το Ινστιτούτο Goethe σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης (Αθήνα, 24-26 Μαΐου 2004)·

– ο Δημήτρης Αρβανιτάκης, στο πλαίσιο της *4a Settimana della Lingua Italiana*, συμμετείχε στην ημερίδα *Ανάμεσα σε τρεις πατρίδες. Η προβληματική της ιστοριογραφίας του Ανδρέα Μουστοξύδη* που οργάνωσε η Ιταλική Πρεσβεία (Στοά του Βιβλίου, 20 Οκτωβρίου 2004)·

– η Γεωργία Αγγέλου συμμετείχε στην ημερίδα *Δημιουργία και Διαχείριση Ψηφιακών Συλλογών*, που διοργάνωσε η εταιρεία Elidoc (8 Νοεμβρίου 2004)·

– με τη φροντίδα του Δημήτρη Αρβανιτάκη διοργανώθηκε η ημερίδα *Ο ευεργετισμός στη νεότερη Ελλάδα*, όπου και πραγματοποιήθηκε ανακοίνωση με θέμα «Το φαινόμενο του ευεργετισμού. Δεδομένα και προβλήματα» (Μουσείο Μπενάκη - Κτίριο οδού Πειραιώς, 29 Νοεμβρίου 2004).

Αποστολές εκδόσεων

Η Βιβλιοθήκη ανταποκρίθηκε στο αίτημα ιδρυμάτων και σχολείων για εμπλουτισμό των βιβλιοθηκών τους με εκδόσεις του μουσείου και απέστειλε βιβλία στους παρακάτω φορείς:

– στην Ελλάδα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Βιβλιοθήκη Δήμου Βύσσας Έβρου, Βιβλιοθήκη Ιδρυματος Λοβέρδου, Βιβλιοθήκη Δ. Χάματση Λυκαίου Ιδαλίου - Κύπρος, Γεννάδειος Βιβλιοθήκη, Δανειστική Βιβλιοθήκη Αυλιωτών Κέρκυρας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Άμφισσας, Δημοτική Βιβλιοθήκη Νέας Ιωνίας, 2ο Δημοτικό Σχολείο Πύργου, Δημόσια Βιβλιοθήκη Ελευθερουπόλεως, Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας, Διεύθυνση Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Δυτικής Αττικής (Ελευσίνα), Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Εθνικό Μετσόβιο Πολυτεχνείο, 21ο Ενιαίο Λύκειο Αθήνας, Ενιαίο Λύκειο Νέας Περάμου, 4η ΕΒΑ, 28η ΕΒΑ, Κοβεντάρειος Βιβλιοθήκη Κοζάνης, Λαογραφικό Μουσείο Εύβοιας, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων - Φιλοσοφική Σχολή, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου - Καλαμάτα, Πολιτιστική Εταιρεία «Ο Αρμενιστής», Φωτογραφικό Κέντρο Κατερίνης·

– στο εξωτερικό: Bibliotheca Alexandrina, Institute of Antiquities of Poland, Library of Museum of Fine Arts - Budapest, Musée des Arts Decoratifs - Paris, Pontificio Istituto per Gli Studi Orientali - Roma.

Μελετητές

Η Βιβλιοθήκη διευκόλυνε την έρευνα των τμημάτων του μουσείου, συμβάλλοντας στην οργάνωση εκθέσεων και τη συγγραφή μελετών. Περισσότεροι από 350 εξωτερικοί μελετητές επισκέφθηκαν τη Βιβλιοθήκη και εξυπηρετήθηκαν με κάθε τρόπο. Μικροφίλμ χειρογράφων παραχωρήθηκαν και σε ερευνητές του εξωτερικού για μελέτες και διατριβές.

ΤΜΗΜΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗΣ

Προσωπικό

Ιφιγένεια Διονυσιάδου (Τομέας Τεκμηρίωσης), *Ζωή Μεταξιάτου* (Τομέας Συστημάτων), Μαρία Γκίκα, Μαρία Θρουβάλα, Χρήστος Κασιμάτης, Χρυσάνθη Κοντάκη, Νικολέττα Μέντη. Εθελοντές: Χρύσα Βασιλοπούλου, Τάνια Βελίσκου, Άννα Βλαχοδήμου, Ροζαλία Χριστοδουλοπούλου, Βαρβάρα Σεβαστοπούλου.

Δραστηριότητες

– για την παραγωγή εφαρμογών πολυμέσων (multimedia) που απευθύνονται στο κοινό:

α. ολοκληρώθηκε, εκδόθηκε και κυκλοφόρησε σε 4.000 αντίτυπα το DVD-Rom «*Greece at the Benaki Museum*», παραγωγή του Μουσείου Μπενάκη, το οποίο αποτελεί μετάφραση του αντίστοιχου ελληνικού τίτλου DVD-Rom «*Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*» που είχε κυκλοφορήσει το προηγούμενο έτος·

β. ολοκληρώθηκε η ηλεκτρονική εφαρμογή «*Ισλαμική Τέχνη στο Μουσείο Μπενάκη*», η οποία παρουσιάζει συνοπτικά την ιστορία της ισλαμικής τέχνης μέσα από 150 αντικείμενα της ισλαμικής συλλογής του μουσείου, καθώς και πληροφορίες για το νέο Μουσείο Ισλαμικής Τέχνης. Για την υλοποίηση της εφαρμογής, η οποία παρουσιάστηκε στα εγκαίνια του Μουσείου Ισλαμικής Τέχνης, πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες αλλαγές τόσο στο περιεχόμενο όσο και στο περιβάλλον χρήσης της εφαρμογής που είχε αναπτυχθεί στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού προγράμματος e-Islam. Για την αναβάθμιση της εφαρμογής, συνεργάστηκαν η εταιρεία Συστέμα Πληροφορική ΑΕ και οι επιμελήτριες του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής·

γ. υλοποιήθηκε η παραγωγή του ηλεκτρονικού αφηγήματος «*Με αφορμή τον Τρελαντώνη*» που παρουσιάστηκε στο πλαίσιο της έκθεσης *Ομοιότητα περίπου: Εκδοχές του πορτρέτου του Αντώνη Μπενάκη* και πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τον Μιχάλη Λουκιανό και τη Ροζαλία Χριστοδουλοπούλου·

δ. πραγματοποιήθηκαν εργασίες για την ολοκλήρωση της ανανεωμένης έκδοσης του DVD-Rom «*Κρυμμένος Θησαυρός*», παραγωγής του Μουσείου Μπενάκη·

ε. σε συνεργασία με τη Σχολή Προηγμένης Τεχνολογίας και Νέων Μέσων Αμαρουσίου, στο πλαίσιο του εγκύκλιου μαθήματος με τίτλο «*Design Solutions*», το μουσείο συνέταξε ειδικές προδιαγραφές για τη δια-

οκευή του μυθιστορήματος της Πηνελόπης Σ. Δέλτα *Τρελαντώνης* σε ηλεκτρονικό παιχνίδι στο διαδίκτυο, με βάση τις οποίες οι μαθητές διαμόρφωσαν προτάσεις για τη multimedia διαπραγμάτευση του θέματος.

– για τον δικτυακό τόπο του μουσείου:

α. αυξήθηκε το μέσο μηνιαίο πλήθος επισκέψεων στον δικτυακό τόπο του μουσείου από 15.000 για το 2003 σε 18.300 το 2004·

β. ενημερώθηκαν οι ιστοσελίδες για τις νέες δραστηριότητες του μουσείου: 52 εκθέσεις, 25 εκδόσεις, λοιπή επικαιρότητα, δραστηριότητες του Τμήματος των Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων και των Φίλων του Μουσείου Μπενάκη. Η εργασία περιλαμβάνει τη συλλογή στοιχείων, την επιμέλεια του υλικού και την τεχνική υλοποίηση. Συνολικά δημιουργήθηκαν 79 νέες ιστοσελίδες και ενημερώθηκαν 256. Επισημαίνεται ότι η δημοσιογραφική ομάδα της ERTonline επέλεξε τον δικτυακό τόπο του Μουσείου Μπενάκη ως προτεινόμενο για το ιδιαίτερο ενδιαφέρον και την ποιότητά του (11 Ιουλίου 2004).

– στον τομέα της τεκμηρίωσης πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

α. ολοκληρώθηκε η ένταξη των αντικειμένων του μουσείου στην επιμέρους συλλογή όπου ανήκουν. Η εργασία πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με τους επιμελητές των συλλογών, και σκοπός της είναι η δυνατότητα ηλεκτρονικής διαχείρισης των αντικειμένων του μουσείου σε σχέση με τη συλλογή τους, καθώς και η δυνατότητα διατύπωσης ερωτημάτων τεκμηρίωσης που αναφέρονται σε αυτή την πολύ βασική πληροφορία·

β. ενημερώθηκε η κεντρική βάση δεδομένων για τις αλλαγές στην εγγραφή των αντικειμένων της δωρεάς Π. Ζουμπουλάκη, για πληροφορίες που προέκυψαν από τη μελέτη των ταμάτων της συλλογής Μ. Παϊδούση από τη Σοφία Χανδακά και από τη μελέτη των αντιβόλων από τον Γιάννη Βαραλή και τη Μαρία Βασιλάκη, για στοιχεία των δελτίων της *Ελληνικής Αρχαιολογίας*, για πρόσθετα στοιχεία του τόμου 7 του *Γενικού Ευρετηρίου*. Επίσης, καταγράφηκε η δελτιοθήκη των ευρωπαϊκών κοσμημάτων·

γ. ενημερώθηκε το αρχείο ψηφιοποιημένων εικόνων του μουσείου για αρκετές παλαιότερες και νέες ψηφι-

οποιήσεις αντικειμένων*

δ. ενημερώθηκαν η κεντρική βάση δεδομένων του μουσείου και οι επιμέρους βάσεις δεδομένων των συλλογών Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Τέχνης, Βυζαντινής Τέχνης και Ισλαμικής Τέχνης για τις μετακινήσεις αντικειμένων μεταξύ των συλλογών του μουσείου, οι οποίες προέκυψαν με αφορμή την τακτοποίηση και καταγραφή των αποθηκευτικών χώρων από τους επιμελητές*

ε. εντάχθηκαν στο αρχείο καταγραφής όσοι έχουν συνεισφέρει στο έργο του Μουσείου Μπενάκη με δωρεές, προσφορές ή εθελοντική εργασία, 460 προσφορές στη Βιβλιοθήκη και τα 130 ονόματα όσων διετέλεσαν μέλη σε επιτροπές του Ιδρύματος, καθώς επίσης και οι 500 νέες προσφορές στο Ίδρυμα κατά τη διάρκεια των ετών 2003 και 2004. Ελέγχθηκαν τα στοιχεία για τους δωρητές, μεγάλους δωρητές και ευεργέτες του Ιδρύματος εν όψει της επανέκδοσης του ονομαστικού καταλόγου τους, ο οποίος αυξήθηκε συνολικά κατά 600 εγγραφές.

– για την υποστήριξη των άλλων τμημάτων του μουσείου πραγματοποιήθηκαν:

α. Τμήμα Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Συλλογής: ενημέρωση της βάσης δεδομένων της συλλογής για τις νέες αποθηκευτικές θέσεις 900 αντικειμένων, σε συνεργασία με την επιμελήτρια Αγγελική Ζήβα, ενημέρωση πληροφοριακών στοιχείων των αντικειμένων με βάση τα κείμενα της μόνιμης έκθεσης, εισαγωγή νέων εγγραφών αντικειμένων στη βάση δεδομένων*

β. Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας: ξεκίνησε η ανάλυση απαιτήσεων για την ηλεκτρονική τεκμηρίωση της συλλογής*

γ. Συλλογή Ζωγραφικών Έργων, Χαρακτικών και Σχεδίων: ξεκίνησε η ανάλυση απαιτήσεων για την ηλεκτρονική τεκμηρίωση της συλλογής*

δ. Καταγραφή συλλογής Γ. Μηταράκη: έγινε προσαρμογή συστήματος βάσης δεδομένων για την τεκμηρίωση των ζωγραφικών έργων του καλλιτέχνη*

ε. Φωτογραφικές Υπηρεσίες: ανάλυση απαιτήσεων για την τεκμηρίωση του φωτογραφικού υλικού (συμβατικού και ψηφιακού) που σχετίζεται με τα αντικείμενα των κεντρικών συλλογών του μουσείου*

στ. υποστήριξη σε θέματα προβολής των δραστηριοτήτων του μουσείου με προετοιμασία οπτικού και έντυπου υλικού καθώς και παραγωγή οπτικών δίσκων.

– τεχνικές εργασίες:

α. αναβάθμιση του διακομιστή (server) διαχείρισης της διαδικτυακής ανταλλαγής δεδομένων του μουσείου, για την οποία μελετήθηκαν οι τελευταίες εξελίξεις στον τομέα της τεχνολογίας. Η εγκατάσταση και η παραμετροποίηση του νέου εξοπλισμού έγινε σύμφωνα με την προϋπάρχουσα κατάσταση και περιλάμβανε ειδικό λογισμικό για την αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και κατανομή των πόρων του δικτύου*

β. προμήθεια και εγκατάσταση 33 νέων σταθμών εργασίας. Συνολικά στις υπηρεσίες του μουσείου σήμερα υπάρχουν, συντηρούνται και υποστηρίζονται τεχνικά 105 σταθμοί εργασίας οι οποίοι χρησιμοποιούνται από 116 χρήστες*

γ. μελέτη νέων τεχνολογιών και έρευνα αγοράς για την ένταξη των νέων κτιρίων του Ισλαμικού Μουσείου και του κτιρίου της οδού Πειραιώς στο ενιαίο δίκτυο δεδομένων του μουσείου, καθώς και την αναβάθμιση της υπάρχουσας τηλεπικοινωνιακής υποδομής στο σύνολο των κτιρίων του μουσείου.

Συμμετοχή του μουσείου σε εθνικά, ευρωπαϊκά και άλλα προγράμματα συνεργασίας

– για τον συντονισμό και την υλοποίηση του προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας» πραγματοποιήθηκαν οι παρακάτω εργασίες:

α. σύνταξη και επιμέλεια προκήρυξης διαγωνισμού για την προμήθεια εξοπλισμού και λογισμικού. Ειδικότερα πραγματοποιήθηκαν: 1) επεξεργασία της τεχνικής περιγραφής και ολοκλήρωση του καταλόγου αναλυτικών προδιαγραφών για το χειριστικό σύστημα των αντικειμένων του μουσείου και για το σύστημα διαχείρισης του υλικού του Τμήματος των Φωτογραφικών Αρχείων. Η εργασία περιλάμβανε εργασίες ανάλυσης απαιτήσεων, έρευνας και μελέτης των συστημάτων διαχείρισης μουσείων που κυκλοφορούν στη διεθνή αγορά, συναντήσεις με ειδικούς και συμμετοχή σε παρουσιάσεις* 2) σύνταξη και επιμέλεια της τεχνικής περιγραφής για την προμήθεια του αναβαθμισμένου συστήματος τεκμηρίωσης της Βιβλιοθήκης και του Τμήματος των Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων του μουσείου* 3) επικαιροποίηση της τεχνικής περιγραφής για την προμήθεια κεντρικών διακομιστών, σταθμών εργασίας, βασικού λογισμικού, εξοπλισμού ψηφιοποίησης, καθώς και παροχής υπηρεσιών για τον μηχανισμό αναζήτησης στον δικτυακό τόπο του μουσείου*

β. εργασίες μελέτης για την αναβάθμιση του δικτυακού τόπου του μουσείου και την αναθεώρηση της δομής του. Οργάνωση εκπαιδευτικών προγραμμάτων σε βάση δεδομένων για την παραγωγή ηλεκτρονικού ημερολογίου

γ. προετοιμασία για τα περιεχόμενα του DVD-Rom «*Η Αθήνα μέσα από τα μάτια των περιηγητών: 17ος-19ος αιώνας*»: επεξεργασία της πληροφορίας για τα έργα της συλλογής, των θεμάτων παρουσίασης και των περιεχομένων της εφαρμογής· επιλογή έργων για την ενημέρωση της εταιρίας DADAMedia που ανέλαβε τη σκηνοθετική οργάνωση της εφαρμογής·

δ. παρακολούθηση όλων των υποέργων της πρότασης που εγκρίθηκε για το Μουσείο Μπενάκη: συμμετοχή στις ενημερωτικές ημερίδες που οργάνωσε ο κεντρικός φορέας του προγράμματος «Κοινωνία της Πληροφορίας», απασχόληση με το σύνολο των διαδικαστικών θεμάτων του προγράμματος, διεξαγωγή διαγωνισμών για την επιλογή συνεργατών, επεξεργασία και παρακολούθηση των συμβάσεων για τις ηλεκτρονικές πολύγλωσσες εκδόσεις DVD-Rom «*Η Αθήνα μέσα από τα μάτια των περιηγητών: 17ος-19ος αιώνας*» και «*Οι Έλληνες σκηνογράφοι και το αρχαίο δράμα*»

ε. οικονομική και διοικητική διαχείριση του έργου.

– παρακολούθηση και επικοινωνιακή διαχείριση της συνεργασίας του μουσείου για την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων του ευρωπαϊκού προγράμματος e-Islam και της παροχής υπηρεσιών για το πρόγραμμα Lab@Future

– συμμετοχή στην προετοιμασία, τη διαμόρφωση και την υποβολή της πρότασης του Μουσείου Μπενάκη στο πρόγραμμα ΠΑΒΕΤ

– μελέτη των προτάσεων Media & Media Plus, Inco-

Strep, Interreg III, Culture 2000-2006, IST-FP6, Meda, IP Sara, EU Artech, IST Dictum, IST AKS, IST Fludwin, IST Grid, M-Government, ΕΠΑΝ, ΠΑΒΕΤ, ΚτΠ Ιδιωτικός τομέας, Πλειάδες, ΠΕΠ.

Εκθέσεις – Παρουσιάσεις

– περίπτερο του Μουσείου Μπενάκη στο Κέντρο Τύπου των Ολυμπιακών Αγώνων στο Ζάππειο (Ιούλιος-Σεπτέμβριος 2004). Εθελοντική εργασία: Βαρβάρα Σεβαστοπούλου. Παρουσίαση των ηλεκτρονικών και έντυπων εκδόσεων του μουσείου με χρήση πολλών μέσων (σταθμοί πληροφόρησης, ενημερωτικά ταμπλώ, βιτρίνες). Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να δουν την ηλεκτρονική εφαρμογή για το μουσείο ισλαμικής συλλογής, το DVD-Rom «*Η Ελλάδα του Μουσείου Μπενάκη*» και τον δικτυακό τόπο του μουσείου, καθώς και επιλεγμένες έντυπες εκδόσεις·

– το Τμήμα παρείχε ενημέρωση και συμβουλευτικές υπηρεσίες στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, στο Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης, στο Μουσείο Κυκλαδικής Τέχνης, στο Ίδρυμα Τσαρούχη, στο Ίδρυμα Μεσογειακών Σπουδών, στις εκδόσεις Τουμπής, σε συνεργάτες του Πολιτιστικού Ιδρύματος Ομίλου Πειραιώς που τεκμηριώνουν εργαστήριο λευκοσιδηρουργίας, καθώς και σε μεταπτυχιακούς φοιτητές ελληνικών και ξένων πανεπιστημίων.

Χορηγίες

– οι εταιρίες Unisystems - Συστήματα Πληροφορικής ΑΕ και Συστέμα Πληροφορική ΑΕ χρηματοδότησαν εν μέρει το ηλεκτρονικό αφήγημα «*Με αφορμή τον Τρελαντώνη*»

– η εταιρία ΕΥΡΩΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΑΕ προσέφερε μία οθόνη Samsung TFT 17.

ΤΜΗΜΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Προσωπικό

Νίκη Ψαρράκη-Μπελεσιώτη (υπεύθυνη τμήματος), Μαρία-Χριστίνα Δεστούνη-Γιαννουλάτου, Μαρία Καρβουνάκη-Βαποράκη, Χαρούλα Χατζηνικολάου, Μαρία Ζαμενοπούλου, Αναστασία Φωτοπούλου-Πρίγκηπα. Εθελοντές: Αθηνά Τρύφων, Εύη Γεωργίλη, Μαρία Βασιλοπούλου, Αλεξάνδρα Σέλελη, Δάφνη Τελειώνη, Σοφία Μπίτσα, Ευθυμία Κρικώνη, Χριστιάνα Στρίντζη,

Κατερίνα Σταμίδα, Φωτεινή Γραμματικού, Φαίδρα Μπαρτσώτα, Βαρβάρα Μπελεσιώτη.

Το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου Μπενάκη και αυτή τη χρονιά ανέλαβε πλήθος δραστηριοτήτων, όπως την οργάνωση και την παρουσίαση προγραμμάτων για σχολικές ομάδες και μεμονωμένα παιδιά, τη διεξαγωγή σεμιναρίων για ενη-

λίκοι, τη συνεργασία με φορείς και εκπαιδευτικούς, την ενεργό συμμετοχή σε συνέδρια και ημερίδες, την παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού, τη λειτουργία εργαστηρίων κ.ά.

Προγράμματα για σχολικές ομάδες

Από τις 15 Οκτωβρίου του 2003 λειτούργησαν στις μόνιμες συλλογές του Μουσείου Μπενάκη εκπαιδευτικά προγράμματα για άτομα 5-17 χρονών. Με βάση το περιεχόμενο των συλλογών, ορίστηκαν πέντε θεματικές ενότητες: *Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Τέχνη, Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή, Νεοελληνική, Νεότερα Χρόνια, Ζωγραφική και Χαρακτικά*. Το ημερολόγιο για τον προγραμματισμό των επισκέψεων λειτούργησε δύο φορές μέσα στον χρόνο: στις 15 Σεπτεμβρίου και στις 15 Ιανουαρίου, ενώ κατά τη διάρκεια όλης της χρονιάς κρατήθηκε λίστα αναμονής.

Δανειστικό υλικό προετοιμασίας με διαφάνειες, επεξηγηματικά κείμενα και έντυπο με πληροφορίες αποστέλλοταν στα σχολεία 15 μέρες πριν από την επίσκεψη.

Εφαρμόστηκαν δύο τρόποι επισκέψεων: τα εκπαιδευτικά προγράμματα και οι εκπαιδευτικές επισκέψεις. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα παρουσιάζονταν από το ίδιο το Τμήμα και πραγματοποιούνταν Δευτέρα, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, 9.30-11.15 π.μ. Ο τρόπος παρουσίασης των προγραμμάτων ήταν προσαρμοσμένος –όπως πάντα– στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ηλικίας κάθε ομάδας. Εβδομαδιαία εφαρμόζονταν 11 προγράμματα, και σε αυτά δεν είχαν τη δυνατότητα να συμμετάσχουν από κάθε σχολείο περισσότερες από τέσσερις ομάδες. Στις δηλώσεις συμμετοχής κρατήθηκε σειρά προτεραιότητας, με μοναδική εξαίρεση τα άτομα με ειδικές ανάγκες.

Στις επόμενες ζώνες (11.30-13.00, 13.30-15.00, 15.30-17.00) υπήρχε η δυνατότητα οι εκπαιδευτικοί να πραγματοποιήσουν επίσκεψη με δική τους ευθύνη σε μία από τις συλλογές του μουσείου, πάντοτε όμως ύστερα από συνεννόηση και με την υποστήριξη του Τμήματος. Ειδικά γι' αυτούς, πραγματοποιούνταν από το Τμήμα κάθε 15 μέρες –Πέμπτη απόγευμα (17.00-19.00)– ξεναγήσεις, στις οποίες είχαν την ευκαιρία να γνωρίσουν σύγχρονους τρόπους μουσειακής αγωγής και να ξεναγηθούν στην αντίστοιχη συλλογή που θα επισκέπτονταν με τους μαθητές τους. Παράλληλα, τους παραδιδόταν δανειστικό υλικό προετοιμασίας.

Από τις 15 Οκτωβρίου 2003 έως τις 15 Ιουνίου 2004, συμμετείχαν στα εκπαιδευτικά προγράμματα 6.345 παιδιά και στις εκπαιδευτικές επισκέψεις 17.029. Συνολικά δηλαδή επισκέφθηκαν τις μόνιμες συλλογές του Μουσείου Μπενάκη 24.616 παιδιά.

Αναλυτικά επισκέφθηκαν τις συλλογές:

- Αρχαία Ελληνική και Ρωμαϊκή Συλλογή: 4.240 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.244, εκπαιδευτικές επισκέψεις 2.996)·
- Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Συλλογή: 4.962 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.129, εκπαιδευτικές επισκέψεις 3.833)·
- Νεοελληνική Συλλογή: 6.132 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.722, εκπαιδευτικές επισκέψεις 4.410)·
- Νεότερα Χρόνια: 4.764 (εκπαιδευτικά προγράμματα 1.253, εκπαιδευτικές επισκέψεις 3.511)·
- Συλλογή Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων: 3.094 (εκπαιδευτικά προγράμματα 997, εκπαιδευτικές επισκέψεις 2.097).

Για τους εκπαιδευτικούς που παρουσίασαν οι ίδιοι τις συλλογές στους μαθητές τους, πραγματοποιήθηκαν 11 απογευματινές εκπαιδευτικές ξεναγήσεις, στις οποίες συμμετείχαν 224 άτομα. Τα δελτία αξιολόγησης που συμπλήρωσαν οι εκπαιδευτικοί έδωσαν θετικά στοιχεία, τόσο για το υλικό προετοιμασίας, όσο και για τον τρόπο παρουσίασης των προγραμμάτων, την οργάνωση και τα αποτελέσματα των εκπαιδευτικών ξεναγήσεων.

Εκδόσεις

- Μ. Χ. Δεστούνη-Γιαννουλάτου, *Πόντος και ασήμι, το δάρο της γης* (Αθήνα 2003)·
- Μ. Ζαμενοπούλου, *Αθήνα 1896. Οι Ολυμπιακοί Αγώνες και το Φωτογραφικό Λεύκωμα του Άλμπερτ Μάγιερ* (Αθήνα 2003)·
- Χ. Χατζηνικολάου, *Εικόνες της Ελλάδας με το πινέλο και την πούντα* (Αθήνα 2003)·
- Χ. Χατζηνικολάου – Μ. Σωνιέ, *Εικόνες «γραμμένες» με χρώματα. Γιώργος Μαυροΐδης* (Αθήνα 2003)·
- Μ. Χ. Δεστούνη-Γιαννουλάτου, *Όταν όλοι οι δρόμοι περνούσαν από το Σινά* (Αθήνα 2004)·
- Μ. Ζαμενοπούλου, *Στον καιρό των Βαλκανικών Πολέμων* (Αθήνα 2004)·
- Α. Φωτοπούλου-Πρίγκηπα, *Ο μαγικός κόσμος του Αλέκον Φασιανού. Αλφαβητάρι για παιδιά* (Αθήνα 2004).

Επανεκδόσεις

- Ν. Ψαρράκη-Μπελεσιώτη, *Ελλήνων «κόσμος»* (Αθήνα 2003)·
- Ν. Ψαρράκη-Μπελεσιώτη, *Η Μακεδονία με την πένα της Πηνελόπης Δέλτα* (Αθήνα 2003)·
- Ν. Ψαρράκη-Μπελεσιώτη, *Φαγιούμ, αναζητώντας την αιωνιότητα* (Αθήνα 2003)·
- οκτώ εκπαιδευτικά φυλλάδια που αφορούν τις μόνιμες συλλογές του μουσείου.

Περιοδικές εκθέσεις

- για την έκθεση *Γιώργος Μαυροϊδης. Ένα γίνεσθαι κεραυνοβόλου καταφάσεως*, απεστάλη σε σχολεία δανειστικό υλικό προετοιμασίας με εκπαιδευτικές προτάσεις, τυπώθηκε εκπαιδευτικό φυλλάδιο και λειτούργησε εικαστικό εργαστήριο με τη ζωγράφο Μαρία Σωνιέ. Την έκθεση επισκέφθηκαν 585 μαθητές. Σχεδιάστηκε πρόγραμμα για την ομάδα «18 άνω» με τη Μαρία Σωνιέ, ενώ παρουσιάστηκε σε ενηλίκους από τη ζωγράφο Κατερίνα Περιμένη η τεχνική της εγκαυστικής·
- για την έκθεση *Γιάννης Α. Παπαϊωάννου. Ο συνδέτης - Ο δάσκαλος. Αναζήτηση και πρωτοπορία*, οργανώθηκε σε συνεργασία με τη μουσικό Ελένη Σταμπολή εκπαιδευτικό πρόγραμμα, σχεδιάστηκε ο εκπαιδευτικός φάκελος *Το μουσικό κοντί*, και απεστάλη στα σχολεία δανειστικό υλικό προετοιμασίας. Την έκθεση επισκέφθηκαν 138 παιδιά·
- για την έκθεση *Σοφία Βάρη*, οργανώθηκε εκπαιδευτικό πρόγραμμα σε συνεργασία με τη ζωγράφο Μαρία Σωνιέ, λειτούργησε εικαστικό εργαστήριο και απεστάλη στα σχολεία δανειστικό υλικό. Την έκθεση επισκέφθηκαν 194 παιδιά·
- για την έκθεση *Πόλεμος εν Πολέμω. 1912-1913*, που διοργανώθηκε από το πλοίο-μουσείο «Γ. Αβέρωφ» και τα Ιστορικά Αρχεία του Μουσείου Μπενάκη στο Θωρηκτό «Αβέρωφ», τυπώθηκε εκπαιδευτικός φάκελος·
- για την έκθεση *Αλέκος Φασιανός. Άδλος - Μύθος - Έρωσ* τυπώθηκε εκπαιδευτικό έντυπο και λειτούργησε εικαστικό εργαστήριο για μεμονωμένα παιδιά με τη συνεργασία της ζωγράφου Μαρίας Σωνιέ·
- για την έκθεση *Προσκύνημα στο Σινά. Θησαυροί από την Ιερά Μονή της Αγίας Αικατερίνης* τυπώθηκε εκπαιδευτικό υλικό.

Συνολικά, τις περιοδικές εκθέσεις του μουσείου επισκέφθηκαν 993 μαθητές, οργανωμένοι σε ομάδες των 30 ατόμων.

Εργαστήρια για παιδιά

- Σε περιόδους σχολικών διακοπών και Σαββατοκύριακα, λειτούργησαν εργαστήρια για μεμονωμένα παιδιά:
- «χριστουγεννιάτικα και... άλλα» για παιδιά 5-8 και 9-13 χρονών. Συμμετείχαν 62 παιδιά. Συνεργάτριες: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός), Στέλλα Παπανικολάου (μουσικός)·
  - «οι καλικαντζαράιοι» για παιδιά 5-8 και 9-14 χρονών. Συμμετείχαν 32 παιδιά. Συνεργάτριες: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός), Στέλλα Παπανικολάου (μουσικός)·
  - «αθηναϊκό καρναβάλι» για παιδιά 5-8 και 9-14 χρονών. Συμμετείχαν 55 παιδιά. Συνεργάτριες: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός), Στέλλα Παπανικολάου (μουσικός)·
  - «τα πασχαλινά» για παιδιά 5-8 και 9-14 χρονών. Συμμετείχαν 58 παιδιά. Συνεργάτριες: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός), Στέλλα Παπανικολάου (μουσικός)·
  - «οι θεοί του Ολύμπου ταξιδεύουν στην Ολυμπία», εργαστήριο κουκλοθέατρου, κύκλος 5 μαθημάτων για παιδιά 8-12 χρονών. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 16 παιδιά. Συνεργάτρια: Έφη Μπαρτσώτα (εικαστικός)·
  - «ζωγραφίζοντας στο μουσείο... για τους Ολυμπιακούς Αγώνες», εργαστήριο ζωγραφικής, κύκλος 8 μαθημάτων για παιδιά 8-12 χρονών. Λειτούργησε δύο φορές και συμμετείχαν 26 παιδιά. Συνεργάτρια: Μαρία Σωνιέ (ζωγράφος)·
- Συνολικά, συμμετείχαν στα εργαστήρια 249 παιδιά.

Σεμινάρια ενηλίκων

Στο εργαστήριο του Τμήματος λειτούργησαν τα σεμινάρια ενηλίκων:

- *Η τεχνική της βυζαντινής αιογραφίας – φορητή εικόνα*, Τμήματα Αρχαρίων και Προχωρημένων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτούργησαν δύο φορές και συμμετείχαν 51 άτομα. Συνεργάτρια: Ανθή Βαλσαμάκη (αιογράφος)·
- *Κόσμημα: φόρμα - τεχνική*, Τμήματα Αρχαρίων και Προχωρημένων. Κύκλος 8 μαθημάτων. Λειτούργησαν δύο φορές και συμμετείχαν 25 άτομα. Συνεργάτρια: Λίλα ντε Τσάβες (εθνολόγος)·
- *Η Τεχνική της Εγκαυστικής*, Τμήματα Αρχαρίων και Προχωρημένων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτούργησαν δύο φορές και συμμετείχαν 18 άτομα. Συνεργάτρια: Κατερίνα Περιμένη (ζωγράφος)·
- *Γλυπτική: η τεχνική του ανάγλυφου και του ολόγλυφου*, Τμήματα Αρχαρίων και Προχωρημένων. Κύκλος 12 μα-

θημάτων. Λειτουργήσαν δύο φορές και συμμετείχαν 13 άτομα. Συνεργάτρια: Ευδοκία Παπουλή (γλύπτρια)·

– *Η τεχνική της τοιχογραφίας*, Τμήμα Αρχαρίων. Κύκλος 10 μαθημάτων. Λειτουργήσε δύο φορές και συμμετείχαν εννέα άτομα. Συνεργάτης: Άγγελος Μπλιας (αγιογράφος)·

– *Μικρογραφία χειρογράφων*, Τμήμα Αρχαρίων. Κύκλος 12 μαθημάτων. Λειτουργήσε μία φορά και συμμετείχαν 10 άτομα. Συνεργάτρια: Ανθή Βαλσαμάκη (αγιογράφος).

Συνολικά, συμμετείχαν στα εργαστήρια ενηλίκων 126 άτομα.

Συνεργασίες

Το Τμήμα συμμετείχε:

– στην ημερίδα *Πολιτιστική και Αθλητική Δραστηριότητα Ατόμων με Αναπηρία*, που διοργανώθηκε από τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς·

– στην τριημερίδα *Μουσεία 2004*, που διοργάνωσε το Διατμηματικό Μεταπτυχιακό Τμήμα Μουσειολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης·

– στην ημερίδα *Παιδί και Καθημερινότητα*, που διοργάνωσε το Γενικό Νοσοκομείο Παιδών Πεντέλης·

– στον εορτασμό της Διεθνούς Ημέρας Μουσείων, που είχε ως θέμα *Μουσεία και άνλος πολιτισμός*. Από το Τμήμα οργανώθηκε η εκδήλωση *Μουσείο Μπενάκη, ένα ζωντανό μουσείο για την παράδοση και τον πολιτισμό*. Απευθυνόταν σε οικογένειες και περιλάμβανε εργαστήρια και δραστηριότητες, όπως καραγκιόζης, κουκλοθέατρο, παραμύθια, αινίγματα, παροιμίες, παραδοσιακά παιχνίδια, ντύσιμο με φορεσιές, δρώμενα με τα έθιμα του Κλήδονα, της Περπερούνας και της Τζαμάλας, παραδοσιακά τραγούδια, χορούς κ.ά. Το μουσείο επισκέφθηκαν και συμμετείχαν στις δραστηριότητες περίπου 1.000 άτομα·

– σε σεμινάρια για την υποδοχή ατόμων με αναπηρία.

Το Τμήμα συνεργάστηκε:

– με το Υπουργείο Παιδείας στο Πρόγραμμα «Ολυμπιακή Παιδεία», για την έκδοση εκπαιδευτικού φακέλου με θέμα τους Ολυμπιακούς Αγώνες του 1896, που απευθύνεται στα σχολεία της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Το υλικό περιλαμβάνει σειρά διαφανειών, έντυπο με εισαγωγικά και συνοδευτικά κείμενα, φω-

τογραφίες και ένα παιχνίδι με κάρτες·

– με τη Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού - Τμήμα Διαπολιτισμικών Θεμάτων, για την έκδοση εκπαιδευτικού υλικού με θέμα τα προσφυγικά κειμήλια της συλλογής του μουσείου. Το υλικό απευθύνεται στους παλινοστούντες·

– με σχολεία της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης για θέματα τέχνης και μουσειακής αγωγής·

– με σχολικές και δημόσιες βιβλιοθήκες, στις οποίες και δώρισε εκπαιδευτικό υλικό.

Το Τμήμα παρουσίασε τα εκπαιδευτικά προγράμματα του μουσείου:

– σε μεταπτυχιακούς φοιτητές·

– σε μουσεία και φορείς.

Συνοψίζοντας, κατά τη σχολική χρονιά 2003-2004, επισκέφθηκαν το Μουσείο Μπενάκη 24.616 παιδιά. Από αυτά, 6.345 παρακολούθησαν εκπαιδευτικό πρόγραμμα στις μόνιμες συλλογές, 17.029 πραγματοποίησαν εκπαιδευτική επίσκεψη με ευθύνη των εκπαιδευτικών τους και την υποστήριξη του Τμήματος (πληροφοριακό υλικό και ξεναγήσεις στους εκπαιδευτικούς-συνοδούς), 993 επισκέφθηκαν τις προσωρινές εκθέσεις, ενώ 249 συμμετείχαν στο παιδικό εργαστήριο. Τα δημόσια σχολεία συμμετείχαν σε ποσοστό 78,9%, τα ιδιωτικά 14,78%, τα ειδικά 0,2%, οι πολιτιστικοί φορείς 3,4% και τα διάφορα άλλα ιδρύματα 2,7%. Από την Αθήνα και τα περίχωρα προερχόταν το 71,1%, από την επαρχία το 27,7% και από το εξωτερικό το 1,2%. Έγιναν 962 αποστολές δανειστικού υλικού προετοιμασίας και διανεμήθηκαν δωρεάν στους μαθητές 6.970 εκπαιδευτικά φυλλάδια. Οι μουσειοσκευές δανείστηκαν 141 φορές, ενώ η δανειστική βιβλιοθήκη με εκπαιδευτικούς φακέλους και βιβλία τέχνης κινήθηκε 283 φορές. Πραγματοποιήθηκαν 11 απογευματινά σεμινάρια, τα οποία παρακολούθησαν 224 εκπαιδευτικοί. Στα σεμινάρια ενηλίκων με θέμα παραδοσιακές τεχνικές που τείνουν να εκλείψουν συμμετείχαν 126 άτομα, ενώ στη Διεθνή Ημέρα Μουσείων συμμετείχαν στις εκδηλώσεις περίπου 1.000 άτομα.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Οι φωτογραφικές υπηρεσίες του Μουσείου Μπενάκη (επίβλεψη: Σοφία Χανδακά, εθελόντρια: Μυρτώ Καούκη) διαθέτουν φωτογραφικό υλικό από τα αντικείμενα των συλλογών του μουσείου, με σκοπό τη διευκόλυνση της μελέτης και της δημοσίευσης του υλικού των συλλογών.

Καταγραφή υλικού

- πραγματοποιήθηκαν περίπου 1.000 νέες φωτογραφίες σε συνεργασία με τους φωτογράφους του μουσείου, πολλές από τις οποίες ψηφιοποιήθηκαν από τη Ντόρα Πικιώνη
- φωτογραφήθηκαν εκ νέου 500 αντικείμενα, και εκτυπώθηκαν φωτογραφίες περίπου 200 αντικειμένων για τις ανάγκες του μουσείου (μελέτες, εκθέσεις, ομιλίες και δημοσιεύσεις).

Διάθεση υλικού

Η χρήση του φωτογραφικού υλικού αφορά κυρίως την εκτός μουσείου διακίνησή του. Αναλυτικότερα:

- 547 εικόνες αντικειμένων δημοσιεύθηκαν σε εκδόσεις, ηλεκτρονικές εκδόσεις, άρθρα, για διάφορους σκοπούς στην Ελλάδα και το εξωτερικό
- 97 εικόνες διατέθηκαν για μελέτες
- έξι εικόνες χρησιμοποιήθηκαν σε τηλεοπτικές εκπομπές
- 16 κινηματογραφήσεις πραγματοποιήθηκαν στους χώρους του μουσείου (NBC, BBC, Channel 5 κ.ά.).

Αναλογικά, χρεώθηκαν περίπου τα δύο τρίτα των

εμπορικών χρήσεων φωτογραφικού υλικού, ενώ σε όλες τις εκπαιδευτικές και επιστημονικές εκδόσεις το υλικό διατέθηκε με μεγάλες εκπτώσεις, ανάλογα πάντα με το μέγεθος της έκδοσης.

Σημαντικές συνεργασίες

- με την Ενοποίηση Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας ΑΕ, που χρησιμοποίησε 15 γκραβούρες και σχέδια από τις συλλογές του μουσείου για τη δημιουργία θεματικής διαδρομής στα μεσαιωνικά και τα οθωμανικά μνημεία του ιστορικού κέντρου της Αθήνας. Οι εικόνες των μνημείων θα αποτυπώνονται σε πινακίδες σήμανσης της διαδρομής αυτής
- με τον οργανισμό «Αθήνα 2004» που χρησιμοποίησε έξι φωτογραφίες από τα αρχεία του μουσείου για τις δημιουργικές ανάγκες του σχεδιασμού των Τελετών Έναρξης και Λήξης των Ολυμπιακών Αγώνων της Αθήνας
- με τα Ελληνικά Ταχυδρομεία, που χρησιμοποίησαν οκτώ φωτογραφίες ελληνικών και ρωμαϊκών κοσμημάτων για την εικονογράφηση σειράς γραμματοσήμων
- με το Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού, που χρησιμοποίησε μία γκραβούρα για τις ανάγκες του πιλοτικού προγράμματος Ηφαιστειακό Τόξο Αιγαίου, Νέοι Τεχνολογικοί Προσανατολισμοί και Πολιτιστικά Τοπία (AVATON)
- αρκετές εικόνες από αντικείμενα του μουσείου χρησιμοποιήθηκαν σε ελληνικούς και ξένους οδηγούς της Αθήνας, καθώς και 55 φωτογραφίες του κεντρικού Μουσείου Μπενάκη και των άλλων κτιρίων του.

ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ

Εργαστήριο Συντήρησης Εικόνων, Ελαιογραφιών και Ξυλογλύπτων

Προσωπικό

Στέργιος Στασινόπουλος (υπεύθυνος τμήματος), Βασίλης Αργυράτος, Ειρήνη Βλαχοδήμου, Χρύσα Βουρβοπούλου, Ελένη Βρανοπούλου, Χαρίλαος Γραμματικός, Δημήτρης Δούμας, Αλεξάνδρα Καλλιγά, Καλυψώ Μιλάνου, Βασίλης Πασχάλης, Δημοσθένης Πιμπλής, Νικόλαος Συμυρνάκης, Λένια Φαρμακαλίδου, Φωτεινή Φραγκάκη. Πρακτική άσκηση: Φάνης Παπαϊωάννου,

Μαρία Δημητράκου, Μαρία Μαλέγκου.

Συντηρήσεις

- 15 έργα του Τμήματος της Ισλαμικής Συλλογής
- οκτώ έργα του Τμήματος Νεοελληνικής Τέχνης και Νεοελληνικού Πολιτισμού
- 15 έργα του Τμήματος Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής
- πέντε έργα του Τμήματος Ζωγραφικής, Σχεδίων και Χαρακτικών
- δύο έργα του Τμήματος της Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα

- πέντε παιχνίδια του Τμήματος της Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας*
- 46 αντικείμενα ιδιωτών και ερευνήθηκε η παλαιότητα δύο ελαιογραφιών ιδιωτών.

Συνέδρια – Ομιλίες

- ο Στέργιος Στασινόπουλος μίλησε με θέμα «Αποκατάσταση του ξυλόγλυπτου διάκοσμου δύο αρχοντικών από τη Κοζάνη που χρονολογούνται στον 18ο αιώνα» στο Μουσείο Μπενάκη (6 Οκτώβριου 2004)*
- η Λένια Φαρμακαλίδου μίλησε με θέμα «Συντήρηση και συνθήκες διατήρησης των εκθεμάτων» στο πλαίσιο επιμορφωτικών σεμιναρίων του Κέντρου Κυκλαδικής Μελέτης (27 Νοεμβρίου 2004).

Άλλες δραστηριότητες

- ολοκληρώθηκε από τον Στέργιο Στασινόπουλο η κατασκευή βάσης δεδομένων του Τμήματος και ξεκίνησε η συμπλήρωση των δελτίων*
- πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος των συνθηκών έκθεσης στο Λαογραφικό Μουσείο Στεμνίτσας και έγιναν προτάσεις για την καλύτερη έκθεση των αντικειμένων*
- για το Μουσείο Σπύρου Βασιλείου έγιναν σωστικές εργασίες συντήρησης σε 10 έργα. Όλες οι εργασίες πραγματοποιήθηκαν στο Μουσείο Σπύρου Βασιλείου στην Ακρόπολη.

Εργαστήριο Μετάλλου – Γυαλιού – Οργανικών

Προσωπικό

Μαρία Ζαχαρία, Γεωργία Καρύδη, Δέσποινα Κοτζαμάνη, Άνθια Φωκά. Πρακτική άσκηση: Μαρία Γραμματικού, Claire Martin.

Συντηρήσεις

- τρία έργα του Τμήματος Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Συλλογής*
- 17 έργα του Τμήματος Βυζαντινής Συλλογής*
- 134 έργα του Τμήματος Νεοελληνικής Τέχνης και Νεοελληνικού Πολιτισμού*
- έξι έργα των Φωτογραφικών Αρχείων*
- πέντε έργα του Τμήματος Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας*
- 128 έργα του Τμήματος της Ισλαμικής Συλλογής*
- 17 αντικείμενα από ιδιωτικές συλλογές.

Αναλύσεις – Συνεργασίες

- με το τμήμα αρχαιομετρίας του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» και το Radiocarbon Accelerator Unit του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης για τη χρονολόγηση του ένθετου οδοντικού υλικού που διακοσμούσε το κάτοπτρο με αρ. ευρ. 10694 που ανήκει στην Ισλαμική Συλλογή του μουσείου. Από τα αποτελέσματα της ανάλυσης το αντικείμενο χρονολογήθηκε στον 19ο αιώνα, ενώ εικονογραφικά θα μπορούσε να καταταχθεί χρονολογικά τόσο στον 4ο-5ο αι. μ.Χ., όσο και στον 10ο-11ο αι. μ.Χ.:
- οι Α. Καρύδας και Μπ. Ζαρκάδας συνεργάστηκαν με το Ινστιτούτο Πυρηνικής Φυσικής του ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος» για την εφαρμογή του φθορισμού ακτίνων Χ (XRF) στους ημιπολύτιμους λίθους που διακοσμούν δύο χρυσά αρχαιοελληνικά κοσμήματα του μουσείου, με σκοπό την επιβεβαίωση παλαιότερων αποτελεσμάτων ανάλυσης με την ίδια μέθοδο*
- ο Γ. Οικονόμου συνεργάστηκε με το ΙΓΜΕ στην ανάλυση πέντε μεταλλίων από γυαλί με τη μέθοδο του ηλεκτρονικού μικροσκοπίου σάρωσης (SEM). Διερευνήθηκε η ποιοτική και ποσοτική σύσταση του γυαλιού και του χρώματός τους.

Συνέδρια – Ημερίδες – Δημοσιεύσεις

- συμμετοχή της Δέσποινας Κοτζαμάνη στην ομιλία με τίτλο «Non destructive, in situ characterization of gemstones on museum jewels. The complementary use of PIXE-alpha and XRF portable systems» που πραγματοποιήθηκε στο *4ο Συνέδριο PIXE, Satellite Workshop «Archaeometry with IBA and related methods»* στη Λουμπλιάνα (ομιλητές: L. Pappalardo, A. G. Karydas, D. Kotzamani, G. Pappalardo, F. P. Romano, Ch. Zarkadas)*
- δημοσιεύτηκε το άρθρο των Α. G. Karydas, D. Kotzamani, R. Bernard, J. N. Barrandon, C. H. Zarkadas, με τίτλο «A compositional study of a Museum Jewelry collection (7th-1st c. B.C.) by means of a portable XRF Spectrometer», στο *Nuclear Instruments and methods in Physics research B*, 226 (2004) 15-28.

Εργαστήριο Συντήρησης Χαρτιού

Προσωπικό

Μυρτώ Δεληβοριά, Σοφία Κολλάρου, Σωτήρης Μπεκιάρης, Φλώρα Στεφάνου, Αργυρώ Χιλιαδάκη. Πρα-

κτική άσκηση: Νεφέλη Αναγνωστοπούλου.

Συντηρήσεις – Καταγραφές

- 27 έργα του Τμήματος Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων
- 160 έργα του Τμήματος της Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα
- 22 έργα των Αρχείων Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής
- 33 έργα του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής
- 56 χάρτινα έργα ιδιωτών και άλλων ιδρυμάτων
- συνεχίστηκε η ραδιοφωτογράφιση των υδατοσχημάτων σε 24 ανθίβωλα, με σκοπό τη συλλογή φωτογραφιών των υδατοσχημάτων που θα εμπλουτίσουν τη συγκεκριμένη τράπεζα δεδομένων στο διαδίκτυο
- συνεχίστηκε η σταδιακή φωτογράφιση και καταγραφή των χαρακτικών, όπως επίσης και η προληπτική συντήρησή τους, στην οικία Ε. Φινόπουλου
- η Μυρτώ Δεληβοριά παρακολούθησε σεμινάριο με θέμα τη συντήρηση σχεδίων σε αρχιτεκτονικού τύπου χαρτί στο International Association of Book and Paper Conservators στο Βερολίνο (29-30 Απριλίου 2004).

Εργαστήριο Συντήρησης Υφασμάτων

Προσωπικό

Βιργινία Ρωμάνου, Βασιλική Νικολοπούλου, Ναούμ Κοκκάλας, Αναστασία Οζολίν.

Συντηρήσεις – Φωτογραφίες – Καταγραφές

- 34 έργα του Τμήματος Ισλαμικής Συλλογής
- 48 έργα του Τμήματος Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής Τέχνης
- ένα έργο των Ιστορικών Αρχείων
- τρία έργα του Τμήματος Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας
- τέσσερα έργα του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

- 18 αντικείμενα ιδιωτών και ιδρυμάτων.

Ανακοινώσεις – Διαλέξεις – Σεμινάρια

- η Αναστασία Οζολίν και ο Ναούμ Κοκκάλας παρουσίασαν ανακοίνωση με τίτλο «Συντήρηση, έκθεση και αποθήκευση της Ισλαμικής Συλλογής του Μουσείου Μπενάκη στο Παγκόσμιο Συνέδριο του ICOM «Σύγχρονοι προβληματισμοί που αφορούν το ύφασμα, το δέρμα και νομικά θέματα», που οργανώθηκε στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο της Αθήνας (21-24 Απριλίου 2004)
- ο Ναούμ Κοκκάλας συμμετείχε με διάλεξη με θέμα «Conservation and Care of Ecclesiastical Textiles» στο σεμινάριο που οργανώθηκε από το International Academic Projects σε συνεργασία με τη Διεύθυνση Συντήρησης Αρχαίων και Νεοτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού και πραγματοποιήθηκε στη Ρόδο (4-8 Οκτωβρίου 2004).

Εργαστήριο Συντήρησης Κεραμικών

Προσωπικό

Ολυμπία Θεοφανοπούλου, Βασιλική Αποστολοπούλου, Μαργαρίτα Γιαννακοπούλου, Αγγελική Θεολόγου-Μαυρίδου, Σοφία Τσίου. Πρακτική άσκηση: Άννα Καγιαδάκη. Εθελοντές: Μαρίνα Αντύπα, Γεωργία Χελά.

Συντηρήσεις

- 84 αντικείμενα του Τμήματος Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊκής Συλλογής
- δύο αντικείμενα του Τμήματος της Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα
- 178 αντικείμενα του Τμήματος της Ισλαμικής Συλλογής, προκειμένου να εκτεθούν στο Νέο Ισλαμικό Μουσείο στον Κεραμεικό
- 10 αντικείμενα ιδιωτών.

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΕΣ – ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΑ – ΔΩΡΕΕΣ

Παρακαταθήκες

– 2.681 νομίσματα που χρονολογούνται από τον 5ο αι. π.Χ. έως τους νεοελληνικούς χρόνους από το «Κοινωνοφελές Ίδρυμα Κοινωνικού και Πολιτιστικού Έργου»

(πρόεδρος Ιωάννης Φικιώρης). Τα νομίσματα πρόκειται να εκτεθούν στο Νέο Μουσείο Μπενάκη στα τέλη του 2005.

ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ

Σε ανεξάρτητο μουσειακό παράρτημα, αφιερωμένο στον Νίκο Χατζηκυριάκο-Γκίκα (1906-1994) και στους Έλληνες καλλιτέχνες της γενιάς του, μετεξελίσσεται το κτίριο της οδού Κριεζώτου 3, το οποίο στέγασε την κατοικία και το εργαστήρι του Γκίκα επί 40 συνεχή χρόνια –έως την ημέρα του θανάτου του τον Σεπτέμβριο του 1994. Το κτίριο αυτό αποτελεί μέρος της ανεκτίμητης προσφοράς του μεγάλου Έλληνα ζωγράφου στο Μουσείο Μπενάκη, στο οποίο περιήλθε ως δωρεά εν ζωή, μαζί με το σύνολο των έργων του που είχε ο καλλιτέχνης στην κατοχή του.

Την αρχιτεκτονική μελέτη για την επισκευή και την ανάπλαση του κτιρίου ανέλαβε ο Παύλος Καλλιγιάς, τη στατική μελέτη ο Γιώργος Σπάρης, ενώ τη μελέτη

των ηλεκτρομηχανολογικών εγκαταστάσεων ο Γιώργος Διαμαντούρος.

Το έργο εντάχθηκε στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Αττικής του Γ' Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης 2000-2006.

Τον Μάιο του 2004 προκηρύχθηκε διεθνής διαγωνισμός για το έργο, και τον Οκτώβριο ανακηρύχθηκε ανάδοχος η μειοδότηρα εργοληπτική εταιρεία Α. ΚΑΠΕΤΑΝΙΔΗ ΑΤΕΕ. Οι οικοδομικές εργασίες που ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 2005 προχωρούν κανονικά –σύμφωνα με το αρχικό χρονοδιάγραμμα– και το έργο προβλέπεται να παραδοθεί στα τέλη του 2006, οπότε και θα ξεκινήσουν οι εργασίες της επανέκθεσης των συλλογών.

Σημ.: Στη σύνταξη των Χρονικών συνέβαλε μεγάλο μέρος του επιστημονικού προσωπικού του Μουσείου Μπενάκη.

ΔΩΡΗΤΕΣ 2004

Γιάννης Αδαμάκος	Έφη Δεληνικόλα
Βάντα Αλεκτορίδου	Αλέξης και Ελένη Δημαρά
Ξένη Αναστασίου	Φανή Δημητρακούδη
Δημήτρης Ανδρεαδάκης	Νίκος Δημητρίου
Βούλα Ανδρουλιδάκη	Πέτρος Δημητρίου
Ευδοξία και Κωνσταντίνος Ανθομελίδου	Καίτη Δημητσάντου-Κρεμεζή
Στέφανος Αντωνάκος	Απόστολος Δοξιάδης
Ειρήνη Αποστολοπούλου	Μαρία Δοξιάδη
Μαρία Αποστολοπούλου	Νικόλαος Δρόσος
Βηθλεέμ Αρναούτογλου	Αχιλλέας Δρούγκας
Απόστολος Αργυριάδης	Ελβετική Πρεσβεία
Δημήτριος Αργυρός	Ελληνική Εταιρία για την Προστασία του Περιβάλλοντος και της Πολιτιστικής Κληρονομιάς
Μαρία Βαλάση	Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου
Γιάννης Βαρελάς	Επιτροπή Συντήρησης Μνημείων Ακροπόλεως
Σοφία Βάρη	Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση
Takis (Παναγιώτης Βασιλάκης)	Βιβλιοπωλείο της Εστίας
Νίκος Βασιλάτος	Εταιρεία Ευβοϊκών Σπουδών
Μαρία Βασιλοπούλου	Εταιρεία Φίλων του Λαού
Χρύσα Βασιλοπούλου	Ευρωηλεκτρονική ΑΕ
Κωστής Βελώνης	Μάγδα Ζαγοραίου
Χρύσα Βέργη	Στέλλα Ζαμπλάρα
Αλέξης Βερούκας	Αλέκος Ζάννας
Ιωάννα Βερυκοκάκη-Κοζόνη	Χαρίκλεια Ζάννη
Νιόνια Βλάικου-Αλεξίου	Χαρίκλεια Ζάρκου
Βασίλης Βλασταράς	Έλσα Ζαχαράκη
Άννα Βλαχοδήμου	Τάκης Ζερβεδάς
Κώστας Π. Βλάχος	Διονύσης Ζήβας
Τάκης Βογόπουλος	Δημήτρης Ζουρούδης
VODAFONE	Αμαλία Ηλιάδη
Ίων Βορρές	Κωνσταντίνος Θεοδοσιάκης
Φούλα Βούλγαρη	Σταμάτης Θεοχάρης
Γιούλια Γαζετοπούλου	Ανδρέας Ιακωβίδης
Γενικά Αρχεία του Κράτους	Ίδρυμα Κωνσταντίνου Μητσοτάκη
Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας	Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή
Μαρίνος Γερούλάνος	International Committee of Museums
Νίκος Γερούλάνος	Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο
Ειρήνη Γερούλάνου	Μαρία Ιωακείμογλου
Εύα Γεωργίλη	Χαρά Ιωακείμογλου
Πόπη Γουναροπούλου	Τζουλιάνο Καγκλής
Φωτεινή Γραμματικού	Νίκος Κακαδιάρης
Κωνσταντίνος Δαβαράκης	Κωνσταντίνος Κακινιάς
Γιάννης Δάλλας	

Χρύσα Καλλάρη
 (†) Αθηνά Καλογεροπούλου
 Διονυσία Καραβαγγέλη
 Σαράντης Καραβούζης
 Ευγενία Καραθανάση
 Απόστολος Καραστεργίου
 Ρωξάνη Καργάκου
 Πόπη Κασσωτάκη
 Κυριάκος Κατζουράκης
 Νίκος Κατηφόρης
 Ντόρα Κατσικάκη
 Αλίκη Κελαϊδίτου
 Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας
 (†) Νίκος Κεσσανλής
 Άγγελος Κίτσος
 Ρόζα Κοββατζή
 Μαρία Κομούτου
 Ανδρέας Κοντέλλης
 Γεώργιος Κορωνιάς
 Ελένη Κούκου
 Μαίρη Κουτσούρη
 Ευθυμία Κρικώνα
 Αντώνης Κυριακούλης
 Χρυσούλα Κυριακοπούλου
 Αλέξης Κυριτσόπουλος
 Κατερίνα Λαζίδου-Τουρνικιώτη
 Γιώργος Λαζόγκας
 Καίτη Λεβαντή
 Βασίλης Λεοντιάδης
 Εμμανουήλ Λιγνός
 Ασπασία Λούβη
 Κωνσταντίνος και Ξανθή Λουκάκη
 Νικόλαος Λούντζης
 Όλφη Μάινα
 Ευγενία Μαλλιαρίτη
 Νέλλη Μαλικοπούλου
 Σμύρνη Μαραγκού
 Χρήστος Μαρκίδης
 Αιμιλία Μαρκοκωνσταντίνου
 Φωφό Μαυρικού
 Γιώργος Μαυροΐδης
 Χριστόφορος Μελλίδης
 Γιάννης Μιγάδης
 Εκδόσεις Μίλητος
 Κώστας Γ. Μίσσιος
 Ρούλα Μιχαλίδου

Νίκος Μιχαλιτσιάνος
 Νίκος Μιχαλόπουλος
 Έλλη Μοντσενίγου
 Νίκος Μόσχος
 Μουσείο της Πόλεως των Αθηνών
 Όλγα Μπαδήμα-Φουντουλάκη
 Άννα Μπάκα
 Φαίδρα Μπαρτσώτα
 Σωτήρης Μπεκιάρης
 Βαρβάρα Μπελεσιώτη
 Παναγιώτης Μπελντέκος
 Λίνος Μπενάκης
 Ουρανία Μπέση
 Κυπριανός Μπίρης
 Μάνος Μπίρης
 Τάσος Μπίρης
 Σοφία Μπίτσα
 Γεώργιος Μπογδανόπουλος
 Χρήστος Μποκόρος
 Αγνή Μπουροπούλου
 Alexandra Buhler
 Μουσικός Οίκος «Φίλιππος Νάκας»
 Παύλος Μυλωνάς
 Βασιλεία Νιακάκη
 Γεωργία Νιακάκη-Ανδριτσάκη
 Μάγδα Νικολαΐδου
 Δημήτρης Νταλιάνης
 Γιώργος Ξένος
 Βάνα Ξένου
 Νίκος Παναγιωτόπουλος
 Νότης και Ελένη Παναγιωτόπουλου
 Περσεφόνη Παναγιωτοπούλου
 Γιώργος και Μάρω Παναγιώτου
 Κώστας Πανιάρας
 Μυρτώ Παπά
 Άγγελος Παπαδημητρίου
 Ασπασία Παπαδοπεράκη
 Λόης Παπαδόπουλος
 Ειρήνη Γ. Παπαϊωάννου
 Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν
 Ρένα Παπασπύρου
 Κώστας Παπατριανταφυλλόπουλος
 Τάσος Παυλόπουλος
 Αγγελική Πετροπούλου
 Ιωάννα Πετροπούλου
 Αναστασία Πηγγή

Αγνή Πικιώνη
 Δημήτρης Ν. Πλουμπίδης
 Τζίνα Πορφύρη
 Γρηγόρης Πουλημένος
 Σοφία Πουπέλα-Αρσάνογλου
 Αυγή Προυκάκη
 Μαρία Πωπ
 Άρης Ραπίδης
 Γιώργος Ρόρρης
 Αλέξανδρος Ρωμάνος
 Μάριος Σαββουλίδης
 Παύλος Σάμιος
 Πηνελόπη Σακελλαρίδη-Μουζακίτη
 Θεόδωρος Σαμούρκας
 Χρήστος Σαρακατσιάνος
 Βαρβάρα Σεβαστοπούλου
 Αλεξάνδρα Σέλελη
 Δήμος Σκουλάκης
 Άγγελος Σκούρτης
 Σωτήρης Σόρογκας
 Μιλτιάδης Σουλιώτης
 Βασίλης Σπεράντζας
 Κατερίνα Σταμίδα
 Μαργαρίτα Στάμου
 Ζαχαρίας Στέλλας
 Νίκος Στεφάνου
 Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων
 Ιωάννα Στρίντζη
 Ιωάννα Στούφη-Πουλημένου
 Στυλιανός Στυλιανού
 Συστέμα Πληροφορική ΑΕ
 Λευκοθέα Σωτηροπούλου
 Ελένη Σωτήρχου

Γεωργία Τατσιράμου
 Δάφνη Τελειώνη
 Παναγιώτης Τέτσης
 Αναστασία Ε. Τζάκου
 Έλενα Τζομάκα
 Έλσα Τζομάκα
 Σπύρος και Χαρά Τόμπρα
 Λυδία Τρίχα
 Αθηνά Τρύφων
 Λίλα Ντε Τσάβες
 Μιχάλης Τσαγκαρης
 Αργίνη Τσάκωνα
 Δημήτρης Γ. Τσαούσης
 Δημήτρης Τσατσαρός
 Γιώργος Τσεριώνης
 Δημήτρης Τσιλιβίδης
 Δημήτρης Τσίτουρας
 Κώστας Τσόκλης
 Μάκης Φάρος
 Αλέκος Φασιανός
 Δημήτρης Φατούρος
 Παλαιοπωλείο Φετζιάν
 Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη
 Οι Φίλοι του Λαογραφικού Μουσείου Αίγινας
 Ελένη Φράγκου-Γερούλανου
 Διονύσης Φωτόπουλος
 Μανώλης Χάρος
 Μάξιμος Χρυσομαλλίδης
 Λάμπρος Ψυρράκης
 Christina Hager
 Ροζαλία Χριστοδουλοπούλου

ΤΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΠΕΝΑΚΗ

Διοικητική επιτροπή

Πρόεδρος Μαρίνος Γερουλάνος
 Αντιπρόεδρος Γιάννης Κωστόπουλος
 Γενικός Γραμματέας Χαράλαμπος Μπούρας
 Ταμίας Αλέξανδρος Ρωμάνος
 Μέλη: Αιμιλία Γερουλάνου, Ντόλλη
 Γουλανδρή, Μιχαήλ Μελάς, Προκόπης Παυλόπου-
 λος, Γιάννης Πυργιώτης, Γεώργιος Παπαδημητρίου.

Καλλιτεχνικό Συμβούλιο

Ελευθέριος Βενιζέλος, Μαρίνος Γερουλάνος, Νικό-
 λαος Ζίας, Πόπη Ζώρα, Ελένη Ρωμαίου-Καρασταμά-
 τη, Ισίδωρος Κακούρης, Αικατερίνη Κυπαρίσση, Αμα-
 λία Μεγαπάνου, Ιουλία Μελά, Βίκτωρ Μελάς, Γιάννης
 Μόραλης, Μαίρη Παναγιωτίδη, Μαρία Σπέντσα, Πα-
 ναγιώτης Τέτσης, Έβη Τουλούπα.

Επιστημονική Επιτροπή Αρχείων Νεοελληνικής Αρχι-
 τεκτονικής

Μάρω Καρδαμίτση-Αδάμη, Μάνος Μπίρης, Χαρά-
 λαμπος Μπούρας, Αριστέα Παπανικολάου-Κρίστενσεν,
 Ευστάθιος Φινόπουλος.

Επιτροπή Πινακοθήκης Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα

Εβίτα Αράπογλου, Αδριάνα Βερβέτη, John Craxton,
 Άγγελος Δεληβορριάς, Ντόρα Ηλιοπούλου-Ρογκάν, Ιω-
 άνα Προβίδη, Διονύσης Φωτόπουλος.

Επιτροπή Πωλητηρίου

Δέσποινα Γερουλάνου, Αιμιλία Γερουλάνου, Άρτεμις
 Κορτέση, Έττα Παρασχάκη, Αλέξανδρος Ρωμάνος.

Διευθυντής

Άγγελος Δεληβορριάς

Αναπληρωτής διευθυντής

Ειρήνη Γερουλάνου

Γραμματεία

Μάρια Διαμάντη, Λιάνα Τσομπάνογλου. Υποστηρι-
 κτικές υπηρεσίες: Μαρία Κρέτση, Βασίλειος Κωστού-
 λας, Νεκτάριος Λυμπέρης, Έφη Μπερτσιά-Δρούγκα,

Γαβριήλ Παλαιοδήμος, Διονύσης Σκουρλής, Κωνστα-
 ντίνος Τζανής, Έλενα Τομπούλογλου. Γραφείο διευθυ-
 ντή: Σταύρος Βλίζος, Ελίζα Καβράκη. Φωτογραφικές
 υπηρεσίες: Σοφία Χανδακά.

Τμήμα Προϊστορικής, Αρχαίας Ελληνικής και Ρωμαϊ-
 κής Συλλογής

Ειρήνη Παπαγεωργίου, Αγγελική Ζήβα.

Τμήμα Βυζαντινής και Μεταβυζαντινής Συλλογής

Αναστασία Δρανδάκη, Άννα Μπαλλιάν, Μάρα Βερύ-
 κοκου.

Τμήμα Νεοελληνικού Πολιτισμού και Νεοελληνικής
 Τέχνης, Τμήμα Ιστορικών Κειμηλίων

Κάτε Συνοδινού, Στέλλα Γκίκα, Γιούλα Ρίσκα, Σοφία
 Χανδακά.

Τμήμα Ζωγραφικής, Χαρακτικών και Σχεδίων

Φανή-Μαρία Τσιγκάκου. Ομάδα καταγραφής ανθιβό-
 λων: Γιάννης Βαραλής, Πανωραία Μπενάτου. Επιστη-
 μονικοί συνεργάτες: Νίκος Παΐσιος, Δανάη Φιλίππου.

Πινακοθήκη Νίκου Χατζηκυριάκου-Γκίκα

Ιωάννα Προβίδη, Ιωάννα Μωραϊτή, Νίκος Παΐσιος.
 Επιστημονικός συνεργάτης: Jean-Pierre de Rycke.

Τμήμα Παιχνιδιών και Παιδικής Ηλικίας

Μαρία Αργυριάδη, Δέσποινα Καρακομνηνού, Νόρα
 Χατζοπούλου.

Τμήμα Ιστορικών Αρχείων και Χειρογράφων

Βαλεντίνη Τσελίκα, Μαρία Δημητριάδου, Αλέξανδρος
 Ζάννας, Βασιλική Κομπλάκου, Ειρήνη Μαύρου-Ζαφει-
 ριάδου. Συντηρήτρια: Ελευθερία Γκούφα.

Τμήμα Φωτογραφικών Αρχείων

Φανή Κωνσταντίνου, Αρχοντία Αδαμοπούλου, Δέσποι-
 να Γρίβα, Μυρτώ Ηλιάδη-Κούτσικου, Γεωργία Ιμισρι-
 δου, Λεωνίδας Κουργιαντάκης, Μαρία Μάττα, Ειρήνη
 Μπουντούρη, Αλίκη Τσίργιαλου, Όλγα Χαρδαλιά.

Αρχαία Νεοελληνικής Αρχιτεκτονικής

Μαργαρίτα Σάκκα-Θηβαίου, Ελένη Αρβανίτη-Κρόκου, Ναταλία Μπούρα.

Τμήμα Ισλαμικής Τέχνης

Άννα Μπαλλιάν, Άννα Μυτιληναίου, Μίνα Μωραΐτου.

Βιβλιοθήκη

Πίτσα Τσάκωνα, Γεωργία Αγγέλου, Δημήτρης Αρβανιτάκης, Σταύρος Αρβανιτόπουλος, Πανωραία Γαϊτάνου, Κωνσταντίνα Ευαγγελίου, Ειρήνη Κουροπούλου, Ελένη Κωνσταντέλλου, Σπύρος Κωστούλας, Ιωάννα Πατελάρου, Ελένη Τσάκωνα.

Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων

Νίκη Ψαρράκη-Μπελεσιώτη, Μαρία Δεστούνη-Γιαννουλάτου, Μαρία Ζαμενοπούλου, Μαρία Καρβουνάκη, Αναστασία Φωτοπούλου-Πρίγκηπα, Χαρά Χατζηνικολάου.

Τμήμα Πληροφορικής

Ιφιγένεια Διονυσιάδου (τομέας τεκμηρίωσης), *Ζωή Μεταξιώτου* (τομέας συστημάτων), Μαρία Γκίκα, Μαρία Θρουβάλα, Χρήστος Κασιμάτης, Χρύσα Κοντάκη, Νικολέττα Μέντη.

Τμήμα Εκδόσεων – Διοργάνωσης Εκθέσεων

Ηλέκτρα Γεωργούλα, Δημήτρης Δαμάσκος, Νατάσα Καραγγέλου, Ντόρα Πικιώνη-Ρόκου, Μαρία Σαρρή.

Τμήμα Συντήρησης Έργων Τέχνης

Στέργιος Στασινόπουλος, Βασίλης Αργυράτος, Ειρήνη Βλαχοδήμου, Χρυσούλα Βουρβοπούλου, Ελένη Βρανοπούλου, Μαργαρίτα Γιαννακοπούλου, Χάρης Γραμματικός, Μυρτώ Δεληβοριά, Δημήτρης Δούμας, Μαρία Ζαχαρία, Ολυμπία Θεοφανοπούλου, Αγγελική Θεολόγου-Μαυρίδου, Αλεξάνδρα Καλλιγά, Γεωργία Καρύδη, Ναούμ Κοκκαλάς, Σοφία Κολλάρου, Δέσποινα Κοτζαμάνη, Καλυψώ Μιλάνου, Σωτήρης Μπεκιάρης, Βασιλική Νικολοπούλου, Αναστασία Οζολίν, Βασίλης Πασχάλης, Δημοσθένης Πιμπλής, Βιργινία Ρωμάνου, Νικόλαος Συμυρνάκης, Φλώρα Στεφάνου, Σοφία Τσοσίου, Ελένη-Βερόνικα Φαρμακαλίδου, Φωτεινή Φραγκάκη, Άνθια Φωκά, Αργυρώ Χιλιαδάκη.

Νομική Υπηρεσία

Μαρία Βενιέρη, Κορνηλία Βουργουτζή, Μυρτώ Καβαδιά.

Λογιστήριο

Δημήτρης Δρούγκας, Παναγιώτης Βαφειάδης, Γιώργος Βλασιδής, Χρήστος Ζουγανέλης, Θωμάς Κωστούλας, Παναγιώτης Μαρνέζος.

Τεχνικό Τμήμα

Μανώλης Μπλαζιάκης, Κυριάκος Κοσμίδης.

Υποδοχή

Μαρία Δαμίγου, Γεωργία Αποστολοπούλου, Ευθυμία Δουρουδή, Χριστίνα Δενέγρη, Μαρία Νασιοπούλου, Αθηνά Σαββάτη, Μελλομένη Τριανταφύλλου, Βικτωρία Τσάρτσαλη, Ειρήνη Χαλικιά.

Φυλακτικό Προσωπικό

Δημήτρης Δημητρίου, Δημήτρης Γεωργακόπουλος, Δαμιανός Τζεχιλίδης, Σωτήρης Αβδαλάς, Σταύρος Απλαδάς, Σταύρος Α. Απλαδάς, Γρηγόρης Γεωργόπουλος, Βασίλης Γιάννης, Γεράσιμος Γκιολές, Αρτέμης Δαμίγος, Δημήτρης Δημακόπουλος, Χρήστος Δημητρακόπουλος, Σταυρούλα Δημητρίου, Θεόδωρος Δημητρόπουλος, Ιωάννης Ζαμπάρας, Θωμάς Ζαπανιώτης, Κωνσταντίνος Καλλής, Χρήστος Καλογερόπουλος, Γιώργος Καντζιλέρης, Κωνσταντίνος Καψάλης, Κωνσταντίνος Κουρτικακής, Δημήτρης Κουρτογιάννης, Κωνσταντίνος Κυλλής, Πέτρος Κυρίτσης, Φίλιππος Μαγνήσαλης, Αναστάσιος Μάκκας, Ισχανουλάχ Μαιμουντζάι, Κωνσταντίνος Μαργαρίτης, Στέλιος Μαργαρίτης, Γιώργος Μαύρος, Ηλίας Μητσιόπουλος, Ηλίας Μουσαγέας, Κωνσταντίνος Μπερτσιάς, Αλέξης Μπουλιάκης, Γιώργος Ντούβαλης, Χαράλαμπος Παντιώρας, Βασίλης Παπαδάκης, Παναγιώτης Παπασταύρου, Αναστάσιος Πατουχέας, Γιώργος Πάτρας, Δημήτρης Πάτρας, Βασίλης Πισπιρίγκος, Αντώνης Πλιάγκος, Ηλίας Πολίτης, Αντώνης Ράπτης, Ιωάννης Ραμμόπουλος, Δημήτρης Σαββάτης, Κοσμάς Σκαφίδας, Κωνσταντίνος Σκαρής, Προκόπης Σκυριανός, Παναγιώτης Στεφανίδης, Θεόφιλος Στεφάνου, Βασίλης Στραβοσκούφης, Βασίλης Τζελής, Αλέξανδρος Χίμης, Δημήτρης Χρυσικόπουλος.

Κέντρο Ελέγχου

Βασίλης Καραμπάτος, Γιάννης Αντωναράκης, Μιχάλης Βιτάλης, Βαγγέλης Γκλάβας, Άρης Δανιάς, Δημήτρης Ζιαμπάρας, Άλκης Ξένος, Λάμπρος Σταυρόπουλος, Κώστας Σφήκας, Μιχάλης Τσιάμης.

Καθαριότητα

Δέσποινα Τζερβάκη, Κωνσταντίνα Δημοπούλου, Ανδρέας Μπάκας, Νικολέττα Μυλωνά, Αντώνης Οζ, Ιωάννα Παντελίδου, Αγγελική Πικροδημήτρη, Γεωργία Πισιολά, Μαρία Σκουρλή, Μαρία Χατζηαποστόλου.

Πωλητήριο

Δέσποινα Γερονιάνου, Γιώργος Αναστασιάδης, Ιωάννα Αντωνίου, Βασιλική Βασιλοπούλου, Καλλιόπη Δημητροπούλου, Δήμητρα Ζωγράφου, Χριστίνα Ζωγράφου, Ισαβέλα Curtis, Ευαγγελία Κεχρά, Νεφέλη Κολοκυθά, Φλώρα Κυρίτση, Γιώργος Κωνσταντίνου, Μαρία Μαρινάκη, Μαρία Μπερτσιά, Παρασκευή Μπεσύρη, Ροδή Ξυδού, Νίκος Πετρόπουλος.

Κυλικείο

Παναγιώτης Χριστοφιλέας, Ρότζερ Αρμάγκο, Δήμητρα Γεωργίου, Δέσποινα Γεωργοσοπούλου, Αναστασία Διονυσάτου, Σπύρος Δρανδάκης, Σταύρος Κατακουζηνός, Δημήτρης Κυφονίδης, Γιάννης Μαστροδήμος, Γεράσιμος Μουσαγέας, Σάρα Μπισίρ Γκερίς, Βασιλης Οικονομέας, Γιώργος Παπαδημητρίου, Αργυρώ Σορωτού, Κατερίνα Τότσικα, Παναγιώτης Τσαντήλας, Γιώργος Τζώρζεσον, Δημήτρης Φραγκομίχαλος, Βασιλική Χειμωνά.

Σημ.: Με πλάγιους χαρακτήρες αναφέρονται οι υπεύθυνοι των τμημάτων.

Σωματείο

Οι Φίλοι του Μουσείου Μπενάκη
Πλατεία Φιλικής Εταιρείας (Κολωνακίου) 15
106 74 Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 7229958
Τηλεομοιότυπο: 210 7298183
e-mail: friendbm@hol.gr

ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΠΟΒΟΛΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ

1. Γλώσσα: μελέτες προς δημοσίευση μπορούν να υποβληθούν στην ελληνική καθώς και σε μία από τις υπόλοιπες ευρέως διαδεδομένες γλώσσες. Στο τέλος κάθε άρθρου θα υπάρχει εκτενής περίληψη στην αγγλική γλώσσα για τα ελληνικά κείμενα, και στην ελληνική για τα ξενόγλωσσα. Οι συγγραφείς θα υποβάλουν την περίληψη στη γλώσσα που έχει γραφτεί το άρθρο. Τη μετάφραση της περίληψης αναλαμβάνει η συντακτική επιτροπή.

2. Έκταση κειμένων – χρονικό όριο κατάθεσης: τα υποβαλλόμενα κείμενα καλόν είναι να μην ξεπερνούν τις 20 δακτυλογραφημένες σελίδες. Χρονικό όριο για την κατάθεση των κειμένων ορίζεται το τέλος Αυγούστου κάθε έτους. Τα κείμενα υποβάλλονται στον υπεύθυνο για τη σύνταξη δρα Δημήτρη Δαμάσκο στη διεύθυνση του Μουσείου: Κουμπάρη 1, 10674 Αθήνα –τηλ.: +30-210-3671011, ηλεκτρονική διεύθυνση damaskos@benaki.gr.

3. Η σύνταξη του περιοδικού θα απευθύνεται σε εξωτερικούς ειδικούς κριτές, ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο, οι οποίοι θα κρίνουν το περιεχόμενο των άρθρων, ως προς την πρωτοτυπία και την επιστημονική τους βαρύτητα. Η σύνταξη έχει το δικαίωμα να ορίζει σε ποιον τόμο θα εκδοθούν τα προς δημοσίευση υποβληθέντα άρθρα.

4. Οδηγίες γραφής και κατάθεσης κειμένου: τα κείμενα παραδίδονται εκτυπωμένα σε μία όψη κάθε σελίδας Α4, με κανονικό διάστιχο και σε δισκέτα (πρόγραμμα Word, MS-Dos ή Mac). Οι υποσημειώσεις γράφονται στο τέλος του κειμένου και τυπωμένες σε ξεχωριστό φύλλο χαρτιού. Οι συγγραφείς θα δηλώνουν στο τέλος του κειμένου την επαγγελματική τους ιδιότητα και την ταχυδρομική και την τυχόν ηλεκτρονική τους διεύθυνση. Οι φωτογραφίες πρέπει να είναι πρωτότυπες, να προσδιορίζεται η προέλευσή τους και τα πλήρη στοιχεία του απεικονιζόμενου θέματος με δακτυλογραφημένες λεζάντες σε ξεχωριστό χαρτί. Στο περιοδικό τυπώνονται ασπρόμαυρες και έγχρωμες φωτογραφίες. Για την καλύ-

τερη εκτύπωση των έγχρωμων φωτογραφιών επιθυμητή είναι η υποβολή διαφανειών. Το φωτογραφικό υλικό επιστρέφεται στους κατόχους του μετά την εκτύπωση του περιοδικού.

5. Διόρθωση δοκιμών: ο συγγραφέας λαμβάνει προς έλεγχο τυπογραφικά δοκίμια, τα οποία παρακαλείται να τα επιστρέψει με τυχόν διορθώσεις μέσα σε διάστημα δέκα ημερών από την ημερομηνία παραλαβής τους. Σε περίπτωση παρέλευσης του χρονικού ορίου παραιτείται αυτομάτως από το δικαίωμα διόρθωσης, εκτός αν συντρέχει σοβαρός λόγος, ο οποίος πρέπει να κοινοποιείται εγγράφως στον υπεύθυνο σύνταξης του περιοδικού. Εκ των υστέρων αλλαγές στο κείμενο επιβαρύνουν τον συγγραφέα.

6. Ανάτυπα: κάθε συγγραφέας δικαιούται έναν τόμο του περιοδικού και 50 ανάτυπα δωρεάν.

Σύστημα υποσημειώσεων

1. Γενικές οδηγίες:

- αν πρόκειται για παραπάνω από έναν συγγραφέα, τα ονόματα χωρίζονται με παύλα. Οι βιβλιογραφικές παραπομπές μέσα στην ίδια υποσημείωση χωρίζονται με άνω τελεία·
- οι τίτλοι των μονογραφιών ή των περιοδικών γράφονται με πλάγια γράμματα·
- οι τόμοι δεν δηλώνονται με τη συντομογραφία τ.·
- οι σελίδες ακολουθούν πάντα μετά τη χρονολογία χωρίς την ένδειξη σ. Οι αριθμοί των σελίδων παρατίθενται συντετημημένοι, π.χ. 123-34, όχι όμως όταν είναι διψήφιοι, π.χ. 43-47·
- οι μελέτες, οι οποίες αναφέρονται σε προηγούμενη υποσημείωση, παρατίθενται με το όνομα του συγγραφέα και σε παρένθεση: σημ. *, π.χ. Δεληβορριάς (σημ. 8) 34. Αυτές που αναφέρονται ακριβώς στην προηγούμενη, παρατίθενται μόνο με το ό.π. και τους αριθμούς των σελίδων. Αν σε μία υποσημείωση αναφέρονται περισσότερες από μία μελέτες του ίδιου συγγραφέα, τότε σε επόμενη

υποσημείωση παρατίθεται μόνο το επίθετο του συγγραφέα και συντετμημένος ο τίτλος της μελέτης στην οποία παραπέμπεται εκ νέου, π.χ. Χρυσσοστόμου, Νέα Εκαταία (σημ. 5) 243-54·

– για τις συντμήσεις των ονομάτων των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων χρησιμοποιούνται οι συντομογραφίες του LSJ και για τους Λατίνους του *Latin Dictionary* (Lewis-Short)·

– μετά τις παρενθέσεις δεν μπαίνει κόμμα·

– οι λατινικοί όροι γράφονται με πλάγια γράμματα·

– στις ελληνικές μελέτες όπου αναφέρεται ο τόπος έκδοσης ή διεξαγωγής συνεδρίου, αυτός δεν μεταφράζεται αλλά παραμένει ως έχει, π.χ. Αθήνα, London, κ.λπ.·

– στις ξενόγλωσσες μελέτες οι τίτλοι των ελληνικών περιοδικών και των πρακτικών συνεδρίων γράφονται με λατινικούς χαρακτήρες·

– οι αριθμοί των υποσημειώσεων τοποθετούνται μετά τα σημεία στίξης.

2. Μονογραφίες: πρέπει να σημειώνεται σε παρένθεση ο τόπος και ο χρόνος έκδοσης (ο εκδότης δεν αναφέρεται), π.χ. S. R. Canby, *The Golden Age of Persian Art 1501-1722* (London 1999) 38-45.

3. Άρθρα από περιοδικά: οι συντομογραφίες των περιοδικών ακολουθούν το σύστημα του *American Journal of Archaeology* (95 [1991] 4-16) και του *Byzantinische Zeitschrift*. Ο χρόνος έκδοσης και όχι ο τόπος πρέπει να σημειώνεται μέσα σε παρενθέσεις. Μετά από τον τίτλο του περιοδικού δεν μπαίνει κόμμα. Ο τίτλος του άρθρου παρατίθεται ανάμεσα σε κόμματα, π.χ. E. B. Harrison, *Eumolpos arrives in Eleusis*, *Hesperia* 69 (2000) 267-91.

4. Συλλογικά έργα: παρατίθεται πρώτα το όνομα του συγγραφέα και ο τίτλος του άρθρου, στη συνέχεια το όνομα του επιμελητή (όταν αναφέρεται) και του συλλογικού έργου, π.χ.:

– W. Hoerpfner, *Architektur und Städtebau*, στο: A. H. Borbein (επιμ.), *Das alte Griechenland* (München 1995) 191-239.

– Α. Καρακατσάνη, *Οι εικόνες της Ιερής Μονής Σταυρονικήτα*, στο: *Μονή Σταυρονικήτα* (Αθήνα 1974) 41-60.

5. Πρακτικά συνεδρίων: παρατίθεται το όνομα του συγγραφέα και ο τίτλος της ανακοίνωσης, κατόπιν το όνομα του εκδότη-επιμελητή (όταν αναφέρεται), το θέμα, ο τόπος και χρόνος διεξαγωγής του συνεδρίου και η ημερομηνία έκδοσης των πρακτικών, π.χ.:

– Ν. Οικονομίδης, *Όρος Ρωμαίων και Βουλγάρων*, στο: *Βυζαντινή Μακεδονία 324-1430 μ.Χ., Θεσσαλονίκη 29-31 Οκτωβρίου 1992* (= *Μακεδονική Βιβλιοθήκη* 82, Θεσσαλονίκη 1995) 239-45·

– H. von Hesberg, *Das griechische Gymnasium im 2. Jh. v. Chr.*, στο: M. Wörrle, P. Zanker (επιμ.), *Stadt- und Bürgerbild im Hellenismus. Kolloquium München 24-26 Juni 1993* (= *Vestigia* 47, München 1995) 13-27.

6. Κατάλογοι εκθέσεων:

– εισαγωγικά κείμενα: παρατίθεται πρώτα το όνομα του συγγραφέα, κατόπιν ο τίτλος του κειμένου και της έκθεσης, και σε παρένθεση ο τόπος και ο χρόνος διοργάνωσης και το όνομα του εκδότη-επιμελητή, π.χ. H. Maguire, *Images of the Court*, στο: H. C. Evans, W. D. Wixom (επιμ.), *The Glory of Byzantium* (κατάλογος έκθεσης, Metropolitan Museum, New York 1997, 183-89·

– λήμματα: παρατίθεται πρώτα ο τίτλος της έκθεσης, σε παρένθεση ο τόπος και χρόνος διοργάνωσης και το όνομα του εκδότη-επιμελητή, και κατόπιν οι σελίδες και ο αριθμός του λήμματος. Το όνομα του συγγραφέα μπαίνει στο τέλος μέσα σε παρένθεση, π.χ. H. C. Evans, W. D. Wixom (επιμ.), *The Glory of Byzantium* (κατάλογος έκθεσης, Metropolitan Museum, New York 1997) 94-95 αρ. 48 (J. C. Anderson).

7. Λήμματα λεξικών/εγκυκλοπαιδειών:

– παρατίθεται πρώτα ο τίτλος του λεξικού με πλάγια γράμματα, κατόπιν μέσα σε παρένθεση η ημερομηνία έκδοσής του χωρίς τον τόπο, ο αριθμός σελίδας, ενδεχομένως ο αριθμός του λήμματος, το όνομα του λήμματος με την ένδειξη λ. Στο τέλος, μέσα σε παρένθεση αναφέρεται το όνομα του συγγραφέα, π.χ. *LIMC* I (1981) 782 αρ. 86 λ. Andromeda I (K. Schauenburg).

GUIDELINES FOR THE PRODUCTION AND SUBMISSION OF ARTICLES FOR THE BENAKI MUSEUM JOURNAL

---

1. Language: articles for publication may be submitted in Greek or any major language. At the end of each article there will be an extended summary in English (for Greek texts) or in Greek (for foreign language texts). Authors should submit the summary in the language of the article, and the Editorial Committee will be responsible for its translation.

2. Length of texts – time limit for submission: submitted articles should preferably not exceed 20 typed pages in length. Texts should be submitted to the assistant editor, Dr Dimitris Damaskos at the Museum: Koumbari 1, 106 74 Athens –tel: +30-210-3671011, e-mail: damaskos@benaki.gr.

3. The Editorial Committee will approach external specialists in the particular field to judge the content of the articles from the point of view of originality and academic value. The Committee reserves the right to determine the issue in which submitted articles are published.

4. Guidelines for production and submission of material. Material should be submitted typed on one side of A4 size paper, in normal double spacing, and on a diskette (in Word or Mac). Footnotes should be placed at the end of the article and be typed on a separate sheet of paper. Contributors should give their professional title and postal and email addresses at the end of the text. Photographs should be originals and be accompanied by information as to their source and full details regarding the subject matter in the form of typed legends on a separate sheet of paper. The periodical contains both colour and black and white photographs. For optimum reproduction of colour photographs submission of transparencies would be appreciated. Photographic material will be returned to its owner after the publication.

5. Correction of proofs: authors will be sent printed proofs for review, which they are requested to return in case of amendments within ten days of the date of receipt. After that time the right of amendment will be automati-

cally forfeited, unless there are exceptional reasons which have been communicated to the Editor. Any subsequent changes to the text will be at the author's expense.

6. Offprints: every author will be entitled to receive the relevant issue of the periodical and 50 offprints free of charge.

Notes

1. General guidelines:
  - if a book has more than one author, the names should be separated by a dash. Bibliographical references within the same footnote should be separated by a semi-colon;
  - titles of monographs and journals should be written in italics;
  - references to volumes should not contain the abbreviation “vol.”, and the number of the volume should be given in Arabic numerals;
  - page numbers should always follow the date of publication without “p.” or “pp.”; numbers with three or more figures should be in abbreviated form, e.g. 123-34, not 123-134, but not two-figure numbers, e.g. 45-49, not 45-9;
  - works mentioned in an earlier footnote should be referred to by the name of the author, followed by “n” in parentheses - e.g. Delivorrias (n. 8) 34. Where the work has been mentioned in the same or the immediately preceding footnote without intervening reference to another work, the reference may be abbreviated to “*ibid.*” and the page numbers. If the earlier footnote refers to more than one work by an author, the later reference should contain the surname of the author and an abbreviated reference to the particular work, e.g. Delivorrias, chests (n. 5) 243-54;
  - for names of ancient Greek authors the abbreviations in Liddell and Scott's *Greek-English Lexicon* should be used, and for Latin authors those in Lewis and Short's *Latin Dictionary*;
  - parentheses should not be followed by a comma;

- latin terms should be given in italics;
- where articles in Greek refer to the place of publication of a foreign language work or the location of a conference, these should not be translated into Greek but should remain in their original form, e.g. London, Paris etc.;
- references in articles in foreign languages to books and articles in Greek should give the name of the author transliterated into Latin characters and the place of publication in the language of the article. The title of the work should remain in Greek characters;
- where articles in foreign languages give the titles of Greek journals or of conference proceedings, these should be transliterated into Latin characters;
- footnote numbers should be placed after the punctuation mark.

2. Monographs:

- the place and year of publication (without the name of the publisher) should be indicated in parentheses: e.g. S. R. Canby, *The Golden Age of Persian Art 1501-1772* (London 1999) 38-45.

3. Articles from journals: the abbreviated title of periodicals should follow the system in the *American Journal of Archaeology* 95 (1991) 4-16 and *Byzantinische Zeitschrift*. The year of publication (and not the place) should be indicated within parentheses; there should be no comma after the name of the journal. The title of the article should be given between commas, e.g. E. B. Harrison, Eumolpos arrives in Eleusis, *Hesperia* 69 (2000) 267-91.

4. Collective works: the name of the author and the title of the article should be given first, followed by the name of the editor where relevant, and that of the collective work, e.g.:

- W. Hoepfner, Architektur und Städtebau, in: A. H. Borbein (ed.), *Das alte Griechenland* (München 1995) 191-239;
- A. Karakatsani, Οι εικόνες της Ιερής Μονής Σταυρο-

νικήτα, in: *Μονή Σταυρονικήτα* (Athens 1974) 41-60.

5. Conference papers: The name of the author and the title of the paper should be given first, then the name of the editor where relevant, the subject and the place of the conference and the date of publication of the papers, e.g. – N. Oikonomides, Όρος Ρωμαίων και Βουλγάρων, in: *Byzantini Makedonia 324-1430 AD, Thessaloniki, 29-31 October 1992* (= *Makedoniki Bibliothiki* 82, Thessaloniki 1995) 239-45;

– H. von Hesberg, Das griechische Gymnasium im 2. Jh. v. Chr., in: M. Wörrle, P. Zanker (eds), *Stadt und Bürgerbild im Hellenismus, Kolloquium München 24-26 Juni 1993* (= *Vestigia* 47, 1995) 13-27.

6. Exhibition catalogues:

– introductory articles: the name of the author should be given first, then the name of the editor, the title of the article and the exhibition, with in parentheses the place and year, e.g.: H. Maguire, Images of the Court, in: H. C. Evans, W. D. Wixom (eds), *The Glory of Byzantium* (exhibition catalogue, Metropolitan Museum, New York 1997) 183-89;

– catalogue entries: First the name of the editor and the title of the exhibition, with in parentheses the place and the year, and then the pages and the number of the entry. The name of the author of the entry comes at the end in parentheses, e.g. H. C. Evans, W. D. Wixom (eds), *The Glory of Byzantium* (exhibition catalogue, Metropolitan Museum, New York 1997) 94-95 no. 48 (J. C. Anderson).

7. Dictionary/encyclopaedia entries:

– the title of the dictionary/encyclopaedia should be given first in italics, then the date of publication in parentheses, the page number, the number of the entry and the name of the author, e.g. *LIMC*1 (1981) 782 no. 86 s.v. Andromeda I (K. Schauenburg).